

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS PROGRAMJA – STRATÉGIAI PROGRAM – JAVASLATTEVŐ FÁZIS (2021. február-március)
VÉLEMÉNYEK - VÁLASZOK

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
1.	Agrárminisztérium Jogalkotási osztály	Általánosságban Amennyiben Natura 2000 területet, vagy országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területet is érint a Tervezet a vonalas létesítmény-fejlesztések esetében, akkor vizsgálni szükséges, hogy ez az érintettség hogyan lehet minél kisebb, illetve milyen alternatív megoldások, elkerülések jöhetnek szóba. Abban az esetben, ha a tervezett vonalas létesítményeket mindenképpen szükséges Natura 2000 területen vezetni, az engedélyezési eljárásban pontosan fel kell tárni, hogy mi az a kényszerítő közérdek, amely a Natura 2000 területen keresztül történő vonalvezetést indokolja. Kizárólag a hatályos magyar jogszabályi követelmények, az Európai Tanács 92/43/EGK élőhelyvédelmi irányelvének és az irányelv 6. cikkelyének útmutatója alkalmazásával lehet ilyen jellegű beavatkozás a nevezett területen. Már a tervezés korai szakaszában szükséges ezeket a konfliktusokat kezelni, mert az uniós finanszírozásnak alapfeltétele az uniós feltételek betartatása, a hazai engedélyezési eljárástól függetlenül is, ezért célszerű erre idejében felkészülni. Különösen fontos figyelembe venni, hogy az Európai Unió által finanszírozott beruházások esetén – a legutóbbi gyakorlat alapján – a pályázatok elbírálásánál az Európai Bizottság a területi érintettség meghatározásánál nemcsak a közvetlen érintettséget vizsgálja, hanem széles pufferzónával határozza meg azt a területrészt, melyre a vonalas létesítmény hatással van, így az érintett Natura 2000 területeket is. Fentiekre figyelemmel, javasolt előzetes egyeztetés céljából már a tervezési folyamat elején megkeresni a területileg érintett nemzeti park igazgatóságot.	Az észrevétellel egyetértünk.
		21. oldal 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA" 2. „napelemparkok telepítése” Megjegyzem, hogy ezeket nem zöldmezős beruházásként, hanem elsősorban barnamezős területek igénybevételével kellene kivitelezni. Kérem az 1.2 és az 1.3 intézkedést ezen tartalmi összefüggés mentén összekapcsolni.	Egyetértünk a javaslattal, a 2020-ban jóváhagyott területrendezési szabályzat is ösztönzi a barnamezős területek ilyen célú felhasználását. Az intézkedéseket kiegészítettük. (6/2020. (VI. 27.) önkormányzati rendelet 3. § (3) bekezdés)
		"22. oldal 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA" 3. „...valósuljanak meg, amelyek a megye és a vállalkozások több lábon állását elősegítik, a gazdaság diverzifikációját erősítik.” Fontosnak tartom szerepeltetni a gazdaság körforgásos jellege erősítésének megjelentetését ebben a szöveggörnyezetben. „...valósuljanak meg, amelyek a megye és a vállalkozások több lábon állását elősegítik, a gazdaság diverzifikációját és körforgásos jellegét erősítik.”	A mondatot kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	4.	"25. oldal 1. prioritás Forrás típusa Hiányolom a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 program megemlítését. Kérem a felsorolásban szerepeltetni.	A kapcsolódó ágazatok között az erdőgazdálkodás szerepel. A koncepció az Erdőstratégiával való összhangot vizsgálta.
	5.	"25. oldal 1. prioritás Szereplők Az erdőgazdaságok nem kerültek megemlítésre. Kérem a felsorolásban szerepeltetni.	Kiegészítettük.
	6.	"29. oldal 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA" „ A zöld és kék infrastruktúra fejlesztések a települések esztétika javulása mellett a klimatikus viszonyok javulását is eredményezik, a éghajlatváltozásnak való kitettséget csökkentik.” Véleményem szerint a települések zöldterületeit, zöldfelületeit önállóan is meg kell jeleníteni a szövegben, nem csak a hálózatot. „A települések zöldterületeinek, zöldfelületeinek fejlesztései, a zöld- és kékinfrastruktúra fejlesztések a települések esztétikai javulása mellett a klimatikus viszonyok javulását is eredményezik, az éghajlatváltozásnak való kitettséget csökkentik.”	A szakaszt pontosítottuk az észrevétel szerint.
	7.	"32. oldal 4. Prioritások azonosítása, bemutatása 2. prioritás: Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága, Melléklet 2.4. Komplex síkvidéki és dombvidéki tájfejlesztés, tájgazdálkodás" Az 5-7. ábrákon és a Mellékletben szereplő települések - többek között Tardos, Süttő, Héreg, Pilismarót és Dömös - területei érintik a Magas-Gerecse, illetve a Visegrádi-hegység hegyeit, így földrajzi szempontból helytelen csak sík- és dombvidékekről beszélni. A prioritás tartalma alapján sem indokolt a domborzat alapján különbséget tenni a tevékenységek között. Javasolom mindenhol a "síkidéki és dombvidéki" jelzők elhagyását.	A tematikus lehatárolások koncepcionális javaslatokat adnak, ugyanakkor nem zárják ki annak pontosítását. A lehatárolások nem földrajzi jellegűek, sokkal inkább a tájgazdálkodási jellemzők vagy elvárt irányok által meghatározottak.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		8.	34. oldal 2. prioritás Forrás típusa Hiányolom a Nemzeti Erdőstratégia 2016-2030 program megemlítését. Kérem a felsorolásban szerepeltetni.	A program nem forrás, így annak szerepeltetése nem indokolt. A koncepció az Erdőstratégiával az összhangot már vizsgálta.
		9.	"34. oldal 2. prioritás Szereplők Az erdőgazdaságok nem kerültek megemlítésre. Kérem a felsorolásban szerepeltetni.	A felsorolásban az erdészeti társaság szerepelt, az erdőgazdaságokat nevesítettük.
		10.	"35. oldal 4. Prioritások azonosítása, bemutatása 2. prioritás: Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága 4. ábra" Nem látom megalapozottnak, hogy a fejlesztendő "termőtájhoz" miért az adott települések lettek kiválasztva. Csak a megye nyugati részéről találunk ide sorolt települést, pedig a kék- és zöldinfrastruktúra fejlesztése majdnem mindenhol, az egész megye területén indokolt lenne, ahogyan a természeti és táji értékek védelme, valamint az ökológiai hálózatok konnektivitásának növelése is. Javasolom felülvizsgálni a lehatárolást és kitérni az indoklásra is.	A tematikus lehatárolások a helyzetelemzés és a koncepció alapján kerültek megállapításra. A stratégiai program keretei nem teszik lehetővé az ennél részletesebb indoklást. A jelzett lehatárolások tematikus célterületek, melyek a fejlesztések fókuszterületeit jelölik meg. Az egyes intézkedések célterületeket azonosíthatnak (tematikus célterületi térképekkel), melyek a prioritások intézkedés-tartalmai fókuszát pontosítják, azaz az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan irányt mutatnak, melyektől az eltérés lehetősége fennáll. A közigazgatási terület lehatárolások a pályázati rendszerhez illeszkedően kerültek megállapításra. A lehatárolások a tájkarakter kutatások eredményei alapján a jövőben tovább pontosíthatók.
		11.	"35. oldal 4. Prioritások azonosítása, bemutatása 2. prioritás: Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága 5. ábra" A mozaikos, dombvidéki tájgazdálkodás célterületéhez tartozó települések kiválasztása meglehetősen önkényesnek tűnik, ugyanakkor mozaikos tájhasználatú, dombvidéki területek bőven hiányoznak belőle települési szinten is. Ezzel szemben inkább homogén tájhasználatú, hegyvidék-dominanciájú településeket ide soroltak. A klímavédelemre fokozottan tekintettel lévő diverzifikált tájhasználat megteremtése a megye más részein is szükséges célkitűzésnek tűnik. Javasolom felülvizsgálni a lehatárolást és kitérni az indoklásra is.	A tematikus lehatárolások a helyzetelemzés és a koncepció alapján kerültek megállapításra. A stratégiai program keretei nem teszik lehetővé az ennél részletesebb indoklást. A lehatárolások a tájkarakter kutatások eredményei alapján a jövőben tovább pontosíthatók.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	12.	"39. oldal 3. prioritás 3.2 Hálózatos, komplex turisztikai élménykínálat megteremtése" A felsorolásból kimaradtak az erdei iskolák. Kérem a felsorolásban a két új pontot szerepeltetni. • látogatóközpontok, erdei iskolák • útvonal hálózatok, jármód-kombinációk: kerékpáros, lovas, gyalogos és vízi túraútvonalak,	A felsorolást kiegészítettük az erdei iskolákkal.
	13.	"39. oldal 3. prioritás 3.2 Hálózatos, komplex turisztikai élménykínálat megteremtése" A felsorolásból kimaradtak a parkerdők. Kérem a felsorolásban szerepeltetni. A szelíd turizmusra kijelölt célterületeken a natúrparkok és parkerdők kínálnak a helyi hagyományokra és termékekre, szolgáltatásokra, a táji adottságokra épülő aktív turisztikai kínálatot.	A mondatot kiegészítettük.
	14.	"41. oldal 3. prioritás Szereplők Az erdőgazdaságok nem kerültek megemlítésre. Kérem a felsorolásban szerepeltetni.	Kiegészítettük a szereplők felsorolását.
	15.	"42. oldal 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA" A Konceptcionális elvek közül hiányolom a fenntartható és környezetbarát közlekedés fejlesztését. Kérem a felsorolásban szerepeltetni. fenntartható és környezetbarát közlekedés fejlesztése	A javaslattal egyetértünk, ez az egyik főelv, amely elemeiben megjelenik az intézkedések között.
	16.	"17., 23., 24., 26., 29., 32-33. oldalak 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA" „kék és zöld infrastruktúra” A „zöld infrastruktúra” , „kék infrastruktúra” véleményem szerint egybeírandó. A „zöld infrastruktúra”, „kék infrastruktúra” egybeírandó, ennek megfelelően: „kék- és zöldinfrastruktúra” „kék- és zöldinfrastruktúra”	A szakkifejezés írásmódját javítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
2.	Agrárminisztérium Jogalkotási osztály (Területi hatásvizsgálat)	1.	"4. oldal 2. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata" „Az előző fejlesztési ciklus eredményei, illetve eredménytelenségei felhívták a figyelmet arra, hogy a rozsdaovezetek gazdasági célú hasznosítása az esetek többségében nem észszerű elvárás. (A beruházás összértékén belül a telekhányad értéke ilyen esetben jelentős mértékben meghaladja a piaci folyamatok által elfogadható szintet.) A természetes környezet védelme és fenntartása érdekében ugyanakkor az ún. barna-, illetve rozsdaovezetek újrahasznosításának, intenzívebb felhasználásának preferálása lenne kívánatos. A megye településein kijelölt gazdasági területek és az alulhasznosított, közművesített ipari parki területek bőséges kínálata a telephelyet kereső vállalkozások számára, gazdaságossági szempontok alapján, legtöbb esetben jelentősen kedvezőbb alternatívát jelent. A környezet védelmével kapcsolatos összetársadalmi érdekek ebben az esetben nyíltan ütköznek bizonyos gazdasági érdekekkel.”A területi hatásvizsgálat nem ad sem társadalmi, sem gazdasági javaslatot a felvetett és bemutatott problémaegyüttesre.	A környezeti hatásokat (köztük a környezetterhelést, természeti erőforrások igénybevételét) külön dokumentum elemzi (SKV). A területi hatásvizsgálat azt állapította meg, hogy a gazdasági szereplők, a gazdaságosság szempontjaira tekintettel, a területigényes új gazdasági fejlesztéseik során nem tudják, nem akarják megoldani a barnamezős területek rehabilitációját. A rozsdaovezetek környezeti problémaegyüttesével kapcsolatban az Stratégiai Környezeti Hatásvizsgálat tesz megállapításokat.
		2.	6. oldal A3 A vidéki tájak új egyensúlyának elérése" Javasolom a 2. pontban az erdőgazdaságok szerepeltetését. Táji, természeti adottságokhoz illeszkedő tájhasználat megvalósítása, okszerű területhasználat. Natúrparkok és erdőgazdaságok közötti együttműködést erősítő támogatási eszközök	A területi hatásvizsgálat nem tartalmaz natúrparkokkal kapcsolatos szakaszt, a hatásvizsgálatnak nem szerepe a szereplők felsorolása, megnevezése, azonban az erdőgazdálkodók szerepével feltétlenül egyet értünk, a stratégiai programban ezért a szereplők között pótlólag szerepeltetjük őket.
		3.	7. oldal Specifikus célok S2 Javasolom a 3. pontban az erdőgazdaságok szerepeltetését. Natúrparkok és erdőgazdaságok szerepének megerősítése, inkubátor jellegű tájközpontokká történő fejlesztése, „tájgazda” partnerségi hálózatok kialakítása	A területi hatásvizsgálat nem tartalmaz natúrparkokkal kapcsolatos szakaszt. Lásd előző választ.
3.	Duna-Ipoly Nemzeti Park	1.	Sajnos továbbra is fennáll, hogy konkrét területi érintettségek ismerete nélkül nem tudunk állást foglalni az egyes területfejlesztési elképzelésekkel kapcsolatban. Például a 'megyei megújuló energiatermelési kapacitás bővítése', mint a 'Versenyképes városeggyüttesek' elnevezésű területfejlesztési prioritás keretében tervezett egyik kezdeményezés, önmagában egy üdvözlendő célkitűzés lehet, de egy konkrét nagyságú napelempark egy konkrét helyszínen már nem biztos. Általánosságban annyi mondható, hogy az egyes területfejlesztési programok (különösen pl. a közlekedés-, turizmus-, lakó- és gazdasági terület-, alternatív energianyeresi infrastruktúra-fejlesztési beruházások) megvalósítása csak a természetes és természetközeli élőhelyek és azok kapcsolatainak megőrzése; a táji- és természeti értékek védelme; valamint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult tájak sajátos látványának, esztétikai jellemzőinek megőrzése mellett képzelhető el.	A stratégiai programnak nem feladata konkrét projektek helykijelölése. Az egyes beruházások helyszíneresési folyamatába javasoljuk a természetvédelmi kezelő bevonását, hogy az esetleges természetvédelmi akadályok ne az engedélyezési folyamat során kerüljenek napvilágra.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
4.	Emberi Erőforrások Minisztériuma	Köznevelésért Felelős Államtitkárság: 1. Mind a Stratégiai Program, mind az Operatív Program az 5. Prioritásánál „Az emberkincs megőrzése és megerősítése” külön intézkedésként jelenik meg az „Oktatási, nevelési intézmények infrastrukturális és digitális fejlesztése”, a Stratégiai Program 50. oldalán szerepel, hogy „Komárom-Esztergom megye az egészségügyi ellátás minőségi fejlesztése mellett a megye lakossága (emberkincse) számára a köznevelési és oktatási intézmények tartalmi és infrastrukturális korszerűsítését is meg kívánja valósítani”, melyet üdvözlünk. Külön öröm számunkra, hogy a 5.2 intézkedésként szerepel a „Hátrányos helyzetű gyermekek korai fejlesztését, alapkompenciák megszerzését felzárkózást segítő komplex és digitális esélyegyenlőséget csökkentő programok”.	Választ nem igényel.
		Szociális Ügyekért Felelős Államtitkárság: Általános észrevétel: Az akadálymentesség elvének konzekvens érvényesítése, a hozzáférhetőség biztosítása a Fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény alapján tagállami kötelezettség, egyben horizontális feljogosító feltétel a 2021-2027 programozási időszakban, ezzel a felhasználható EU-s források biztosításának is feltétele. Minderre figyelemmel, a fogyatékkal élő jogainak érvényesítését a lehető legnagyobb mértékben szükséges érvényesíteni a stratégiai dokumentumok kidolgozása során. Az operatív program megfogalmazza a kulturális intézmények, sport- és szabadidős infrastruktúra, illetve a turisztikai látványosságok fejlesztését, amiknek fontos eleme kell, hogy legyen az akadálymentesítés. 51. oldal (Stratégiai Programrész) A stratégiai programban első prioritásként megemlíti a lakóterületek fejlesztését, itt figyelmet kell fordítani a lakóházak, közterületek, parkok akadálymentesítésére, ami nem csak a fogyatékkal élő emberek érdekeit szolgálja, hanem az idősebb személyek, továbbá a kisgyermekes anyukák érdekeit is. A negyedik prioritásban szintén az akadálymentességet kell hangsúlyozni, ugyanis a vasúti közlekedés fejlesztéséhez hozzátartozik. Az ötödik prioritás pontban egyenlő esélyű hozzáférést biztosít a minőségi egészségügyi szolgáltatásokhoz, érdemes megnevezni pontosan, hogy kiknek biztosítja az egyenlő esélyű hozzáférést. Szintén pontos megnevezést igényel a szociális gondoskodásra szoruló esetében a „különbé csoport” kifejezés.	A 4.2 és 4.3 intézkedést kiegészítettük az akadálymentességgel a megfelelő helyen. Az egyenlő hozzáférés MINDENKI számára egyenlő hozzáférést kell, hogy jelentsen. Zárójeles kiegészítést tettünk a megjelölt helyen. A szociális gondoskodásra szoruló különféle csoportok megnevezése szerepel az 5. prioritás tartalmának bemutatásánál.
		Kultúraért Felelős Államtitkárság: 18. oldal (Stratégiai Programrész) 3. Az 1.1. intézkedésben nem egyértelmű, hogy mit értenek a „kulturális terek” fejlesztésén. A szövegkörnyezetből úgy tűnik, hogy a kulturális örökségi helyszíneket értik alatta, később viszont a „kulturális intézmények” fogalmát használják. Kérjük egyértelműsítést.	18. o. A kulturális terek bővebb fogalom az intézményeknél, mely közparktól, köztértől a kálváriáig, stb. terjedhet. A fogalom leszűkítését nem javasoljuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		25. oldal (Stratégiai Programrész) Az 1. prioritásban a szereplők kiegészítését javasoljuk (dőlt betűvel jelezve): „ települési önkormányzat és tulajdonában lévő gazdasági társaság, önkormányzati intézmény”. Ugyanezt javasoljuk a 34. oldalon a 2. prioritás és az 56. oldalon lévő 5. prioritás szereplőinél is. 33. oldal (Stratégiai Programrész) A 2.1. intézkedés egyik indikátora: „Közösségi célt szolgáló tevékenységgel érintett épületek száma (db)”. Javasoljuk kiegészíteni azzal, hogy mivel érintett, pl. „fejlesztéssel érintett épületek száma”. 55. oldal (Stratégiai Programrész) A kapcsolódó ágazatok sorban a „művelődésügy” helyett a „kultúra” használatát javasoljuk.	A szövegrészt a véleménynek megfelelően kiegészítettük az 1- és 2. prioritás tekintetében. Nem szükséges kiegészíteni, hiszen a fejlesztéssel érintett épületek számába beleértendő a közösségi célt szolgáló tevékenységgel érintett épületek száma. 55. o. Az észrevételek alapján javítottuk.
	4.	Miniszterelnökség, Családokért Felelős Tárcá Nélküli Miniszter: Általános észrevétel: "Családi napközi program" szerepel a stratégiai és az operatív program szövegében is, azonban családi napközi elnevezéssel már nem működik szolgáltatás 2017. január 1-jétől, így a szövegezés újragondolása javasolt (az előterjesztő szándékai szerint esetlegesen "családi bölcsőde program"-ra). Erre való tekintettel javasoljuk nevesíteni a további bölcsődefejlesztési igényt a megyében, amennyiben ez még nem szerepel a lenti számadatok között jelölt igények körében. A megyére vonatkozó adatok: A megyében élő 3 év alatti gyermekek száma: 8682. A megyében működő bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek száma: 1459. Jelenleg futó pályázatokból megvalósuló bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek: 25 településen 416 férőhely. A települési önkormányzatok által jelzett további igény a bölcsődei ellátást nyújtó férőhelyek iránt: 255.	Köszönjük az információkat. A családi napközi program helyett bölcsődei programot írtunk.
		Sportért Felelős Államtitkárság Általános észrevételek: (Stratégiai Programrész) Üdvözljük, hogy a stratégiai program nem csupán a megyei célrendszert illetően hivatkozik az Emberkincs óvására és erősítésére, hanem önálló prioritást szentel a célkitűzés megvalósításának. Kifejezetten támogatandó, hogy a prioritás keretében a program kifejezetten hivatkozik és utal arra, hogy „a lakosság egészségügyi állapotának javítása érdekében a megelőzéstől a rehabilitációig az ellátás minden spektrumát fejleszteni szükséges az ehhez szükséges infrastruktúra, képzett humán erőforrás és informatikai feltételek széles körű fejlesztésével”, és ehhez kapcsolódóan a rendszeres mozgást is nevesíti.	Javítottuk a megfogalmazást az 5.1. intézkedés esetében; az 5.2. intézkedésben megjelent az óvodai és iskolai sportinfrastruktúra fejlesztése is. A szereplők felsorolásának bővítése nem szükséges, az egyesületek, alapítványok körébe a helyi sportklubok is beletartoznak. 5.3. pontot kiegészítettük az egészségfejlesztő testmozgásban gazdag életvezetés feltételeinek és népszerűsítésének támogatásával

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	Szintén támogatjuk, hogy a prioritás keretében a programalkotók a köznevelési és oktatási intézmények tartalmi és infrastrukturális korszerűsítését is meg kívánják valósítani. 52.oldal (Stratégiai Programrész) 5.1 Sokszínű oktatási és képzési bázisok fejlesztése a tudásalapú társadalom megteremtéséért, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolásáért Az intézkedés leírása jelenleg a következők szerint fogalmaz: „a köznevelés modernizációja általános iskolától a felsőfokú képzésig. Javasoljuk, hogy a tervezett fejlesztések az iskolákon kívül a nemzeti köznevelés óvodai intézményi szintjét is célozzák, hiszen azok döntően a települési önkormányzatok fenntartásában működnek, és modernizációjuk szintén elsődleges. A hivatkozott mondatot ezen túl is javasolt újra gondolni, mert azt a látszatot kelti, mintha a felsőfokú képzések a köznevelési rendszerében valósulnának meg. a koncepcióhoz megfogalmazott javaslatainkkal összhangban kérjük, hogy ezen intézkedés kapcsán a stratégiai program kifejezetten hivatkozzon a kisgyermekkor, óvodai mozgásfejlesztést célzó programokra (emiat is lényeges az óvodai szint megjelenítése), valamint a végzettség nélküli iskolaelhagyás érdekében az általános iskolai oktatás iskolán kívüli eszközökkel történő kiegészítését támogató sportprogramokra (kiemelten a helyi sportszervezetek hazai sportszövetségek intézményi és egyesületi programjaiba való bekapcsolódást ösztönző kezdeményezésekre). a megyei felsőoktatási intézmények részvételének ösztönzésére az intézményi és lakossági szabadidősportot, egészségnevelést támogató programokban (egészségfejlesztő egyetemek). 53. oldal (Stratégiai Programrész) 5.2 Egészségügyi, szociális és közösségi ellátórendszer erősítése 5.3 Mentális és fizikai egészségmegőrzés/fejlesztés Üdvözljük, hogy ezen intézkedések kifejezetten tartalmazzák egyrészt a prevenciós programok az egészségmegőrzés és a betegségmegelőzés érdekében, valamint a rendszeres, egészségfejlesztő testmozgás népszerűsítését, másrészt az egészséges életmódot, a sportot, a gyalogos és a kerékpáros közlekedést. Javasoljuk azonban, hogy ezeken túlmenően kiemelten jelenjen meg a lakosság egészségfejlesztő testmozgásban gazdag életvezetését támogató sportinfrastruktúra fejlesztése is. 57. oldal (Stratégiai Programrész) Javasoljuk, hogy a prioritás szereplői között nevesítetten jelenjenek meg a sportszervezetek is.	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
5. Budapest Főváros Kormányhivatala Országos Közúti és Hajózási Hatósági Főosztály	1. <u>- EuroVelo 6 kerékpáros útvonal Gönyű — Komárom szakaszának kivitelezése</u> A kiviteli terv rendelkezésre áll. A kivitelezési feladat a Gönyű és Komárom közötti Eurovelo 6 kerékpárforgalmi útvonal fejlesztése, kiépítése önálló vonalvezetésű kerékpárúttal, illetve a meglévő földutak felhasználásával, kerékpárosbarát úttal - összesen mintegy 13,9 km hosszan. Jelenleg a kivitelezési munkákra kiírt közbeszerzési eljárás van folyamatban. <u>- Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Komárom — Dunaalmás szakaszának előkészítése</u> Az Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Komárom-Dunaalmás szakaszán, engedélyezési és kiviteli terv elkészítése, valamint az építési és környezetvédelmi engedély megszerzése a feladat. A tervezett fejlesztés új nyomvonalon kiépítendő kerékpárutat, meglévő utak burkolását, forgalomtechnikai átalakítását tartalmazza — kerékpáros hidak, pihenőhelyek építésével, összesen mintegy 20,9 km hosszan. Jelenleg az engedélyezési tervet megalapozó nyomvonal tanulmány készítése van folyamatban <u>- Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Dunaalmás — Süttő részzszakaszának kivitelezése</u> Az Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Dunaalmás-Süttő szakaszának fejlesztése új nyomvonalon kiépítendő kerékpárutat, mezőgazdasági utak burkolását, kerékpáros hidak és vasúti átjáró létesítését, meglévő utakon forgalomtechnikai beavatkozásokat tartalmaz, összesen mintegy 11,7 km hosszan_ Jelenleg a kivitelezési munkákra kiírt közbeszerzési eljárás van folyamatban a Dunaalmás — Neszmély, Hajóskanzen közötti 7,5 km hosszú szakaszra vonatkozóan. Az ezt követő 4,2 km hosszú szakasz tekintetében a kiviteli terv rendelkezésre áll. <u>- Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Lábatlan — Esztergom szakaszának előkészítése</u> Az Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Lábatlan-Esztergom szakaszán, engedélyezési és kiviteli terv elkészítése, valamint az építési és környezetvédelmi engedély megszerzése a feladat. A fejlesztés új nyomvonalon kiépítendő kerékpárutat, meglévő kerékpárutak szélesítését, forgalomtechnikai beavatkozásokat tartalmaz - szintbeni vasúti átkelő, kerékpáros hidak, pihenőhelyek építésével, összesen mintegy 20,7 km hosszan. A projekt környezetvédelmi határozattal rendelkezik. Jelenleg az engedélyezési terv készítése van folyamatban.	Köszönjük a tájékoztatást.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	<u>Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Esztergom — Dömös részszakaszán engedélyezési és kiviteli tervek elkészítése</u> <i>Az Eurovelo 6 kerékpáros útvonal Esztergom — Dömös szakaszán engedélyezési és kiviteli terv elkészítése, valamint az építési és környezetvédelmi engedély megszerzése a feladat.</i> <i>A fejlesztés meglévő kerékpárút szélesítését, új nyomvonalú kerékpárút kiépítését, mezőgazdasági utak burkolását, kerékpáros hidak létesítését, forgalomtechnikai beavatkozásokat tartalmaz, összesen mintegy 20,7 km hosszan.</i> <i>A projekt környezetvédelmi határozattal rendelkezik. Az építési engedélyezés szempontjából két részszakasz került meghatározásra: 1. Esztergom — Pilismarót (szobi rév), 2. Pilismarót (szobi rév)-Dömös között. A 2_ rész-szakaszra vonatkozóan 2019. év novemberében kiadásra került az építési engedély, az 1. rész-szakasz esetében az engedélyezési tervek készítése van folyamatban.</i> <u>- Tata — Agostyán — Tarján közötti kerékpárút előkészítése</u> <i>Tata -Agostyán és Tarján között tervezett kerékpárút műszaki tanulmánytervének, környezetvédelmi engedélyének megszerzése a feladat. A tervezendő kerékpárút becsült hossza mintegy 16,4 km. A fejlesztés jellemzően kerékpárút, gyalog- és kerékpárút, erdészeti-kerékpáros út építést, illetve forgalomtechnikai beavatkozásokat tartalmaz.A projekt tanulmánytervvel és környezetvédelmi határozattal rendelkezik. További előkészítési feladatokra elrendeléssel jelenleg nem rendelkezünk.</i> <u>Oroszlány — Maik — Várgesztes — Vérteskozma — Csákvár — Nadap kerékpárút előkészítése</u> <i>Oroszlány — Majk — Várgesztes — Vérteskozma — Csákvár — Nadap között tervezett kerékpárút műszaki tanulmánytervének, környezetvédelmi engedélyének megszerzése a feladat.</i> <i>A tervezendő kerékpárút becsült hossza mintegy 46 km.</i> <i>A fejlesztés jellemzően kerékpárút, gyalog-és kerékpárút építését, burkolt vegyes forgalmú önkormányzati, ill. mezőgazdasági út kialakítását, forgalomtechnikai beavatkozásokat tartalmaz.</i> <i>A projekt tanulmánytervvel és környezetvédelmi határozattal rendelkezik. További előkészítési feladatokra elrendeléssel jelenleg nem rendelkezünk.</i> <u>Almásfüzitő — Komárom vonalszakasz korszerűsítése</u> <i>2020-ben megkezdődött a két vasútállomás közötti nyíltvonali vonalszakasz emelt sebességű korszerűsítésének előkészítése. A projekt részeként megújul Almásfüzitő-felső és Szőny megállóhely és új közúti felüljáró építésével megszűnik az 1. főút Szőnyi útátjárója. A szakaszon 3 helyen külön szintű gyalogos/kerékpáros átvezetés létesül, Szőny átkelési szakaszán közel 1 km hosszon zajvédőfal épül. Az engedélyezési- és tender tervek 2022. nyarán készülnek el, amelyet közlekedéspolitikai döntést, forrásbiztosítást követően a kivitelezés követhet.</i>	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		A módosításokkal kapcsolatos egyéb észrevételek. A településrendezési tervek kötelező, alátámasztó közúti közlekedési munkarészeinek tartalmi követelményeit az e-UT 02.01.41 számú Útügyi Műszaki Előírás határozza meg. A közlekedési javaslat készítése során a közutak tervezésére vonatkozó e-UT 03.01.11 számú Útügyi Műszaki Előírást is be kell tartani. A közlekedési javaslat célja az, hogy a közlekedési létesítményekre vonatkozó tervezett műszaki paraméterek (pl. a közutak, vasutak elhelyezésére biztosítandó építési terület szélessége) beépítésre kerüljenek a szerkezeti tervbe, a szabályozási tervbe és a helyi építési szabályzatba. A rendezési tervben a közúthálózati elemeket, azok tervezési osztályba sorolását úgy kell meghatározni, hogy azok megfeleljenek a közutak igazgatásáról szóló 19/1994. (V. 31.) KHVM rendeletben és a „Közutak tervezése” e-UT 03.01.11 számú Útügyi Műszaki Előírásban foglaltaknak, valamint összhangban legyenek a kiszorgálandó területi igényekkel, a védett vagy védelemre javasolt területekre vonatkozó szabályozásokkal, a térségre vonatkoztatott környezetvédelmi előírásokkal. A tervezés során az utak és csomópontok helyigényét a távlati forgalmi igények alapján kell meghatározni. Figyelembe kell venni a szükséges keresztmetszeti elemeket (forgalmi sávok, parkolósávok, járdák, gyalogút, padkák, részsűk, kerékpársávok, kerékpárút, elválasztó sáv, zöldsáv, forgalom elől elzárt terület stb.), a közművek elhelyezését, valamint a vízelvezetés és az esetlegesen szükséges környezetvédelmi berendezések helyigényét is. A keresztmetszeti méretezést azon meglévő utak esetében is el kell végezni, melyeket magasabb kategóriába sorolnak, vagy új funkciókat terveznek (új kerékpárút vagy kerékpársávok, várakozósáv, párhuzamos szervízút kialakítása, zöldsávok vagy fasorok telepítése stb.).	Köszönjük a tájékoztatást. A műszaki előírásokat a konkrét beruházások tervezésekor kell figyelembe venni.
6.	Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal	1. Az Egyeztetési dokumentumok egyes prioritásai (1.3 és 2.2 prioritások) mentén meghatározott eredményességi kritériumrendszerben javasoljuk, hogy konkrét és mérhető energiahatékonysági és megújuló energetikai fejlesztésekkel kapcsolatos mutatószámok kerüljenek kidolgozásra.	Az indikátorok felsorolását kiegészítettük.
7.	KEMKH Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztálya	1. 5.2.1.7. Az útépitések során az eredeti talajt borító humusz hulladékként jelentkezik. A hulladékról szóló 2021. évi CLXXXV. törvény 2. (4) bekezdés alapján: A kitermelt szennyezetlen talaj és más, természetes állapotában meglévő olyan anyag hulladékstátuszát, amelyet nem a kitermelés helyén használnak fel, az (1) bekezdés 23. pontja szerinti fogalom meghatározással, valamint a melléktermékre vagy a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó rendelkezésekkel összhangban kell értelmezni. Az útépitések során az eredeti talajt borító humusz és a kitermelt talaj nem jelentkezik hulladékként	Köszönjük a tájékoztatást, a humusz hasznosítást a stratégiai célok támogatják.
8.	Belügyminisztérium – Önkormányzati Koordinációs Iroda	1. Komárom-Esztergom megye területfejlesztési programja című dokumentummal kapcsolatban az alábbi támogató szándékú észrevételeket tesszük. Az anyagból egyértelműen azonosítható, hogy nagy az igény a települési önkormányzatok részéről a csapadékvíz-elvezetéssel kapcsolatos fejlesztésekre. Javasoljuk, hogy az ide vonatkozó prioritásokban legyen kiemelve az integrált települési	Köszönjük, az észrevétel nyomán kiegészítettük a dokumentumot.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		csapadékvíz-gazdálkodás illetve a természetes vízmegtartó megoldások előnyben részesítése. Összességében érdemes lenne az integrált szemléletű természetes megoldásokat előtérbe helyező, komplex fejlesztéssel megvalósuló, klímatudatos személet-formálással kiegészülő projekteket előtérbe helyezni. A kisléptékű természetes vízmegtartó megoldásokat alkalmazó települési önkormányzati projektek támogatása előreláthatólag a TOP plusz-ból történik majd. A nagyobb hasonló szemléletű projektek a KEHOP plusz-ból lesznek megvalósíthatók.	
		2. A Felzárkózó települések programra ugyan van egy helyen utalás az anyagban, de érdemes lenne ezt a prioritások között is feltüntetni, mint lehetséges pályázat forrást, illetve projekt lehetőséget.	A Felzárkózó települések programmal kapcsolatos kormányhatározatokban ((1404/2019. (VII. 5.), 1426/2019. (VII. 26.), 1186/2020. (IV. 28.), 1057/2021. (II. 19.)) nem szerepelnek megyei települések, azaz nincs megyei érintettség. A 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett járás a Kisbéri. A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet alapján kedvezményezett település Csép (társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések), átmenetileg kedvezményezett település Aka, Bakonybánk, Csém, Ete.
		3. Az EGT tagállami alapok és a Norvég alapok következő két évre vonatkozó pályázat lehetőségeit is érdemes majd a későbbiekben a projektek lehetséges támogatási forrásaként megjelölni. A települési klímastratégiák gyakorlatba ültetése és a települési integrált csapadékvíz-gazdálkodási projektek lehetnek majd érdekesek az önkormányzatok számára ezekben a konstrukciókban.	A Norvég Alap szerepel több helyen is a Stratégiai és Operatív Programrészen, az EGT Alapot is feltüntetjük majd a releváns fejlesztési kezdeményezéseknél, habár hozzájárulása elenyésző.
		4. A területfejlesztési program klímatudatosság, klímaadaptációs témaköreit előnyös lenne mindenhol, minden projektjavaslatban kiegészíteni komplex szemléletformálási programokkal.	A szemléletformálási programok az emberkincs prioritásban kapnak helyet.
		5. Technikai észrevétel: A 6-ik oldalon a térképhez készült jelmagyarázat nagyítás után sem látható jól, pedig nagyon sok hasznos információt tartalmaz, ezt a felbontás megváltoztatásával könnyen lehet javítani.	Az ábrát javítottuk.
9.	Belügyminisztérium Szabályozási és Koordinációs Helyettes Államtitkár Szabályozási Főosztály	1. (15. oldal) Javasolom, hogy a Megye kezelje kiemelten a koncepcióban tervezett 4 városeggyüttesből kimaradó területeken élő emberek folyamatos integrációját, bevonását a városeggyüttesekhez, hogy ne alakulhasson ki az erőforrások aránytalan eloszlása.	A stratégiai programból kiolvasható a megye ezirányú szándéka.
		2. (17. oldal) „A térségi városok versenyképességének fontos feltétele a szociális problémákat halmozó városnegyedekben, településrészekben élő csoportok leszakadásának megállítása” célkitűzésből nem derül ki, hogy hol találhatóak és milyen problémák sújtják ezeket a városrészeket. A programban megoldásként részletezett rehabilitációs tevékenységek, érintett rétegek, kisebbségek stabilizálása, folyamatokba való bevonása, társadalmi és térbeli szegregációk megbontása, mobilitás elősegítése sem itt, sem az operatív programban nem kerül részleteiben bemutatásra, ezért javasolom ennek felülvizsgálatát	A hátrányos helyzetű térségek beavatkozási pontjait a koncepció bemutatja. A társadalmi és térbeli szegregáció megbontására irányuló intézkedések állnak az 5. prioritás egyik fókuszában.
		3. (19. oldal) Az előző résznél említett „szociális problémákat halmozó városnegyedek” jelző ezen területeknél jelenhetne meg. Javasolom a helyi humán erőforrásokat igénybe venni a területek rehabilitációjához, így az előző résznél említett „folyamatokba való bevonás” meg tudna valósulni.	A barnamezős területek jellemzően nem esnek egybe a szociális rehabilitáció célterületeivel. Nem releváns a javaslat.
		4. (21. oldal)A felsőoktatás helyzetének vizsgálata, mint a kutatás és fejlesztés egyik alapja nem jelenik meg a koncepcióban. Javasolom felülvizsgálni, hogy a felsőoktatással való együttműködésre hogyan lehetne nagyobb hangsúlyt fektetni.	A K+F+I tevékenységek támogatását és az együttműködés szerepét részletezi az 1.4. intézkedéscsomag, amelyet kiegészítettünk. A felsőoktatás megyei gyengeségét és ennek okait a helyzetelemzés bemutatja.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		5.	(22. oldal) Az agráripár fejlesztésénél a megyei koncepció kitér a bővülő táji adottságok kapcsán például a méhészetre, amely fontos szerepet játszhat az önfenntartó gazdaságok további kialakításában, ez a kisebb településeken a népesség megtartás szempontjából is fontos tényező lehet. A helyben történő jövedelemtermelő vállalkozások, szociális gazdaságok, a megélhetést biztosító tevékenységek fejlesztése kiutat jelenthet, így a felsoroltakon kívül alternatív megoldásként több hasonló terület, például gombászat, gyógynövénytermesztés- és gyűjtés is alternatíva lehet.	A jelölt szakaszt az erdei haszonvételekkel kiegészítettük. A gyógynövénytermesztést külön nem nevesítjük, az a kertészetben belül értelmezendő.
		6.	A pénzügyi tervezési háttér vázlatos bemutatásánál (57-59. oldal) javaslom a hazai lehetséges pénzügyi források felsorolásának bővítését a PM-hez nem kapcsolódó pénzügyi forrásokkal a Stratégiai program dokumentumban.	Az egyéb hazai források felsorolásával kiegészítettük a stratégiai programot.
10.	Innovációs és Technológiai Minisztérium	1.	21. oldal Magyarország innovációs szakpolitikája a következő néhány évre nagyszabású KFI infrastruktúra fejlesztést tervezett. Ennek a központi eleme, hogy a KFI ökoszisztéma középpontjába a felsőoktatási intézmények kerülnek, mint tudástermelő intézmények és hozzájuk kapcsolódva jönnek létre laborok, innovációs központok, stb. Javaslataink szerint, a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása érdekében nagyon fontos a körültekintő KFI infrastruktúra fejlesztés, hiszen ezzel lehet elkerülni a párhuzamosságokat. Emellett viszont kulcsfontosságú, hogy létrejőjenek olyan megyehatárokon átívelő hidak, amelyek segítségével a helyi KKV-k, akár távolabbi, de tematikus illeszkedéssel rendelkező innovációs központoktól kaphatnak KFI folyamattámogatást kaphatnak.	A leírást pontosítottuk az észrevétel alapján.
		2.	5.1 Sokszínű oktatási és képzési bázisok fejlesztése a tudásalapú társadalom megteremtéséért, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolásáért. Köznevelés modernizációja általános iskolától a felsőfokú képzésig, a munkaerőpiac és a vállalkozási környezet változásaihoz és elvárásaihoz alkalmazkodni képes, alap- és szakmai készségekkel rendelkező autonóm személyiségek kibocsátása érdekében – eszköz-, infrastruktúra, módszertan- és tartalomfejlesztés. Javasoljuk a szakképzéssel kiegészíteni köznevelés és szakképzés modernizációja általános iskolától a felsőfokú képzésig, a munkaerőpiac és a vállalkozási környezet változásaihoz és elvárásaihoz alkalmazkodni képes, alap- és szakmai készségekkel rendelkező autonóm személyiségek kibocsátása érdekében – eszköz-, infrastruktúra, módszertan- és tartalomfejlesztés	A javaslattal a szövegrészt kiegészítettük.
		3.	11. oldal: 4. PRIORITÁSOK AZONOSÍTÁSA, BEMUTATÁSA „körforgásos gazdaságra való átállás – új hulladékgazdálkodási célértékek;” A szakterületi véleményünk alapján nem pontos, hogy milyen célértékekre gondolnak. Ennek fényében kérjük a szöveg felülvizsgálatát és pontosítását.	A PO2 ismertetését javítottuk a Partnerségi Megállapodás tervezete szerint (2021. február).
		4.	23. oldal: 1.6 Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés „[...]megyei szinten is meghatározóvá válik a körforgásos gazdaság modellje (az értékláncokon és összekapcsolható iparágakon, hulladékgazdálkodáson, hulladékkörforgáson, jó klímaállapotokat támogató táj- és területhasználton átívelő fenntartható gazdasági rendszer).” A „hulladékkörforgáson” kifejezés helyett javasoljuk a terméktervezés fogalmának alkalmazását. Ugyanezen javaslattal élünk a 31. oldal 2.2-es bekezdés esetén is.	A szövegrészt a “környezettudatos terméktervezéssel” pontosítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	5.	31. oldal 2.2. 2.2. Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése "A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére." A „hulladékkörforgáson” kifejezés helyett javasoljuk a terméktervezés fogalmának alkalmazását.	A szövegrészt a “környezettudatos terméktervezéssel” pontosítottuk.
	6.	36. oldal Az országban teljes körűnek tekinthető az ivóvízellátás, melynek során a szolgáltatott víz minősége döntően kielégíti a közegészségügyi követelményeket és biztonságot. Országos szinten jelenleg 76 db KEHOP forrásból megvalósuló ivóvízminőség-javítási projekt van folyamatban, amelyek mindösszesen 261 db olyan települést érintenek, ahol még nem megoldott a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása, és ahol az ivóvíz minősége a Nemzeti Népegészségügyi Központ szakvéleménye alapján nem felel meg az EU irányelv vízminőségi derogációs paramétereinek, illetve a hatályos 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben rögzített határértékeknek, valamint parametrikus értékeknek, kiemelten az arzén, bór, fluor, nitrit paraméter, valamint ammónium-ion paraméter parametrikus értékének tekintetében. Mindezek figyelembevételével javasoljuk a szolgáltatott víz minőségére vonatkozó megállapítás felülvizsgálatát és lehetőség szerinti kiegészítését a fenti információkkal összhangban.	Tudomásunk szerint a megyét nem érinti ivóvíz javítás, elsősorban a külterületi lakott helyeken szükséges megoldani a felmerülő problémákat. Az országos adatokkal, információkkal nem indokolt a stratégiai programot terhelni.
	7.	A területfejlesztési koncepció előző változatában hiányoltuk, hogy nem kerültek említésre a (TOP projektek keretében) működtetett foglalkoztatási együttműködések, paktumok, sem az a lehetőség, hogy a paktumokban megkezdett munka folytatható a VMOP keretében – ezzel szemben, a jelenlegi anyagban három prioritás három intézkedéséhez is kapcsolódnak a paktumok: § 1. Versenyképes városegységek c. prioritás: 1.6. Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés c. intézkedéséhez § 2. Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága c. prioritás 2.3. Helyi adottságokon nyugvó gazdaságfejlesztés c. intézkedéséhez § 5. Emberkincs óvása és erősítése c. prioritás 5.1. Sokszínű oktatási és képzési bázisok fejlesztése a tudásalapú társadalom megteremtéséért, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolásáért c. intézkedéséhez o ezen intézkedések nyomán kerül megfogalmazásra a foglalkoztatási paktum szolgáltatásai kiszélesítésének, a hálózatosodásnak a szükségessége, és o kerülnek meghatározásra a szakmailag nagyon átgondolt indikátorok (pl. támogatott vállalkozások száma (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban); új munkahelyek száma; foglalkoztatási programba vont személyek száma, stb.) o és említésre kerül a „szereplők” között a fővárosi és megyei kormányhivatal is.	Választ nem igényel.
	8.	56 oldal A stratégiai programban a tervezési folyamat és körülményei, a célrendszer, a prioritások bemutatása, a monitoring és értékelési terv részletezésre kerültek, a vonatkozó Korm. rendelet tartalmi követelményeinek megfelelően. A tartalmi kritériumok közül, az 5. pont szerinti, a tervezést kísérő eljárások a leírás szerint még folyamatban vannak, párhuzamosan készülnek a Komárom-Esztergom megye 2021-2027 közötti időszakra szóló területfejlesztési programjával, így még nem kerültek bemutatásra ebben a pontban, a területi (gazdasági-társadalmi-környezeti) hatásvizsgálat és a stratégiai környezeti vizsgálat, önállóan külön-külön kerül majd dokumentálásra. Továbbá, a 6. pont szerint a végrehajtás és a finanszírozás intézményi és eljárásrendi rendszere átfogóan még nem került bemutatásra, arra hivatkozással, hogy a tervezés	Az OP-k megnevezéseit aktualizáltuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			jelenlegi szakaszában az intézményi rendszer elemei és a kapcsolódó eljárásrendek is egyeztetés alatt állnak, országos iránymutatások alapján fognak a közeljövőben véglegessé válni. Ebben a pontban és az egyes prioritásoknál megjelenített forrás típusoknál még esetleg aktualizálni lehetne az egyes OP-k megnevezéseit (pl.: VINOP helyett GINOP Plusz).	
11.	Igazságügyi Minisztérium	1.	Egyetért, észrevételt nem tesz	Választ nem igényel.
12.	Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	1.	A tűzoltó gépjárművek biztonságos közlekedéséhez szükséges infrastruktúra fejlesztése. A vízhálózatok ellátásbiztonságának fejlesztésével javaslom kiegészíteni, különös tekintettel a tüzek oltásához szükséges oltóvízzel a nem, vagy csak részlegesen ellátott településrészek, zártkerti ingatlanok, stb. is biztosítottak lehessenek, valamint a rohamosan fejlődő ipari parkok oltóvíz eseti igénye ne veszélyeztesse a lakossági vízellátást. Az elérhetőség vonatkozásában a települések, tűzoltó gépjárművekkel történő biztonságos elérhetőségét szeretnénk elérni (pl.: 13-as út szélesítése).	Az 1.3 és a 2.2 intézkedést kiegészítettük.
13.	Komárom-Esztergom Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	1.	Komárom-Esztergom megye barnamezős területeinek rekultivációja, kármentesítése, újbóli ipar betelepülésének, egészséges környezeti feltételeinek megteremtése.	Az 1.2 intézkedés tartalmazza.
		2.	Fontos, hogy a régi ipari területek rendezése, és hogy alternatívát jelentsenek zöldmezős beruházásokkal szemben.	Egyetértünk. Az 1.2 intézkedés tartalmazza.
		3.	K+F+I környezetipari lehetőségeinek fejlesztése	Egyetértünk, az 1.4 intézkedés tartalmazza.
		4.	Az előző időszakban meghirdetett fatelepítési program esetleges folytatása, bővítése ajánlott	A stratégiában szereplő zöldinfrastruktúra fejlesztések magukba foglalják a fatelepítési programok folytatását.
		5.	A Komárom, Esztergom és Tatabánya csomópontok és az M1 autópályához való csatlakozás kapcsán szükség lehet jelentősebb logisztikai központok, szakemberek vállalkozások számára. Az egyeztetési változat részletesen kidolgozott, a témaköröket kellően ismertető anyag.	A településrendezési eszközökben a szükséges iparterületek kijelölésre kerültek. Véleményüket köszönjük.
14.	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály	1.	4. pont (23. oldal) 1.6 Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés és 4. pont (32. oldal) 2.3 Helyi adottságokon nyugvó gazdaságfejlesztés A diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés intézkedés keretén belül a megyei foglalkoztatási paktum szolgáltatásainak kiszélesítése, a munkaerő kereslet és kínálat magas szintű összehangolása is elengedhetetlen, hogy megfelelő számú és képzettségű munkaerő álljon rendelkezésre a foglalkoztatók részére. A gazdaságfejlesztésre irányuló intézkedés fontos részét képezi a megyei foglalkoztatási paktum szolgáltatásainak kiszélesítése. A megyei paktum mögött álló projekt(ek) - mivel a hátrányos helyzetű álláskereső 10	A foglalkoztatási paktum szolgáltatásainak kiszélesítése a helyi adottságokon és igényeken keresztül tervezhető, a stratégiai program ebben a mélységben nem tudja részletesebben meghatározni. A kiszélesítés rugalmas megfogalmazás mögött sokféle megoldás húzódhat.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			célcsoportja továbbra is csak részben tudja lefedni a megyei munkáltatói igényeket - önmagában / önmagukban nem tudják teljes mértékben e célkitűzést teljesíteni. E korlátozó tényezőt javasoljuk a szövegben is megjeleníteni, vagy egyéb, projekten kívüli paktum tevékenységeket is megemlíteni, illetve a paktum szolgáltatásainak kiszélesítése kifejezés megmagyarázását.	
		2.	4. pont (24. oldal) Indikátorok, 1.1., 1.8. intézkedés A kerékpáros-baráttá alakított úthálózat hossza és a település (vagy településrész) összesített úthálózat hosszának aránya javasolt az indikátorok mértékegységét megadni. A kerékpáros-baráttá alakított úthálózat hossza (km) és a település (vagy településrész) összesített úthálózat hosszának aránya (%) A kerékpáros-baráttá alakított úthálózat hossza (km) és a település (vagy településrész) összesített úthálózat hosszának aránya (%)	Köszönjük, kiegészítettük.
		3.	40. oldal, 8. ábra felirata Komplex turisztikai térségek céletrülete (forrás: saját szerkesztés) célterülete	Javítottuk
		4.	4. pont 35. oldal Forrás típusa "VMOP, Magyar Falu Program, ZIKOP, EMVA, Magyar Falu Program, Tanyaprogram..." A Magyar Falu program kétszer szerepel javasolt a duplikálás megszüntetése "VMOP, Magyar Falu Program, ZIKOP, EMVA, Tanyaprogram..."	A szövegrészt javítottuk.
		5.	4. pont 5.3 intézkedés, példák az intézkedés lehetséges tartalmára 54. oldal Az 5. prioritás tartalmában célcsoportként nevesítésre kerülnek a testi vagy szellemi fogyatékossgal élők, ugyanakkor egyre növekvő létszámban jelennek meg a pszichoszociális fogyatékossgal élő személyek társadalmunkban, akik otthonukban élnek, egészségügyi ellátást csak időnként, ambuláns formában igényelnek. Foglalkoztatásuk ritkán valósul meg, terhelhetőségük rendkívüli változékonysága, kiszámíthatatlansága okán, így foglalkozási rehabilitációjuk nehézkes, vagy minimális szinten megvalósítható. Saját és családjuk (jellemzően idős szülőpár vagy szülő) elszigeteltsége az évek múlásával egyre markánsabb és nehezen feloldható. Javasolt a pszichoszociális fogyatékossgal élők számára tervezett fejlesztések beemelése az intézkedésbe, hiszen a HOP projektekben 3.prioritási tengelyként megjelölt társadalmi felzárkóztatás és 4. prioritásként megjelenő szolgáltatásfejlesztés részesei, célcsoportja lehetnek, és egyre több célzott intézkedés, szolgáltatásfejlesztés irányul rájuk az EU -ban, felismerve, hogy jelentős társadalmi csoport és kezelendő probléma. nappali szanatóriumok, közösségi pszichiátriai szolgáltatás kialakítása és fejlesztése	A javaslat szerint kiegészítettük az 5.3. intézkedést.
15.	Központi Statisztikai Hivatal	1.	4. Prioritások azonosítása, bemutatása / 2. prioritás: Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága Forrás típusa... Tanyaprogram A hazai forrásból évente kihirdetett Tanyaprogram célterülete az előző több mint 6 évben kizárólag a 6 alföldi megye és Pest megye dél-keleti járásai voltak. Ennek alapján ez a forrás típus nem releváns a megye vonatkozásában "Tanyaprogram" mint forrástípus kivétele	A jelzett forrást töröltük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
16.	Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkár	1. Területrendezési szempontból tett észrevételek: A Stratégiai munkarész 10. oldalán, mely a célrendszer külső koherenciáját vizsgálja, a vizsgált dokumentumok körébe egyrészt kérjük belevenni a 6/2020. (VI.25.) önkormányzati rendelettel elfogadott Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Tervét, illetve a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényt (rövidítve: Trtv. vagy MaTrT). Továbbá a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 19/ A.§ és a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 5.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a megye területfejlesztési programjának kell illeszkedni a fentebb említett Trtv.-hez, illetve a megyei területrendezési tervhez, így ezen munkarészben kérjük röviden kifejezni, hogy a megyei területfejlesztési program miként vette figyelembe az egyes térségi övezeteket (országos és megyei is), valamint pontszerű- és vonalas létesítményeket és hogyan illeszkedik célrendszere, tervezett fejlesztései az országos és megyei területrendezési tervekhez. Településfejlesztési szempontból tett észrevételek: Stratégiai program 35. oldal: Az „I. Versenyképes városegységek” prioritáson belül n „3. Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése” intézkedéshez az alábbi indikátorokat határozzák meg: Felújított vezeték hossz (km); Kiépített/ felújított bel- és csapadék-vízgazdálkodási infrastruktúra (km); A lakossági vízszolgáltatás elosztórendszereihez használt új vagy korszerűsített csövek hossza (km), A közösségi szennyvízgyűjtő hálózatokhoz használt újonnan épített vagy korszerűsített csövek hossza (km), Új vagy korszerűsített szennyvíztisztítási kapacitás, A javított lakossági vízellátáshoz hozzáférő lakosság (fő). Ezek viszont nem mérik a 3.4-3.8. fejlesztési kezdeményezéseket, nevezetesen: • 3.4. A megyei megújuló energiatermelési kapacitás bővítése és a hagyományos erőművek klímaadaptív korszerűsítése • 3.5. Hulladékgazdálkodás fejlesztése, a hulladék körforgás erősítése • 3.6. Távhőszolgáltatás korszerűsítése • 3.7. Településirányítási és térségi intelligens adathálózati rendszerek kiépítése, hardveres és szoftveres fejlesztése • 3.8. Szélessávú adatátviteli hálózatok, digitális kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése Stratégiai program 40. oldal: A „ 7. Megyei és térségi fejlesztéskoordinációs intézményi kapacitás megerősítése” intézkedéshez a Térségi tervezéssel érintett települések száma (db) indikátort azonosítják. Javasoljuk még pl. a kidolgozott tervek száma, illetve a Létrehozott térségi márkák, szolgáltatások, termékek száma indikátorok megjelölését is. Stratégiai program 59-61. oldal: A „2. Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága” prioritáson belül a „2. Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése” intézkedéshez az alábbi indikátorokat jelölték ki: Felújított vezeték hossz (km); Kiépített/ felújított bel- és csapadék-vízgazdálkodási infrastruktúra (km); A lakossági vízszolgáltatás elosztórendszereihez használt új vagy korszerűsített csövek hossza (km); A közösségi szennyvízgyűjtő hálózatokhoz használt újonnan épített vagy korszerűsített csövek hossza (km); Új vagy korszerűsített szennyvíztisztítási kapacitás (m3/nap); A javított lakossági vízellátáshoz hozzáférő lakosság (fő).	A 10. oldalon a koherencia vizsgálatot kiegészítettük. Az indikátorokat a szükséges mértékben kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			Ezek viszont nem mérik a 2.4-2.7. fejlesztési kezdeményezéseket, nevezetesen: 2.4. A megyei megújuló energiatermelési kapacitás bővítése 2.5. Hulladékgazdálkodás fejlesztése, a hulladék körforgás erősítése 2.6. Településirányítási és térségi intelligens adathálózati rendszerek kiépítése, hardveres és szoftveres fejlesztése 2.7. Szélessávú adatátviteli hálózatok, digitális kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése	
17.	Miniszterelnöki Kabinetiroda	1.	37. oldalon szereplő, „3. Prioritás: Dinamikus megyei turisztika” cím a következőket fogalmazza meg. <i>„A prioritásban foglalt intézkedések nyomán a Dunamente Turisztikai Térség (szlovák-magyar országhatárokon átnyúló turisztikai célterület), a Dunakanyar Kiemelt Turisztikai Térség kiemelten vonzóvá válik, melyet kiegészít a natúrparkok (Gerecse, Vértesi, Pilisi Sziklák, formálódó Bakonyalja Natúrpark) hálózata.”</i> A 429/2020. (IX. 14.) a turisztikai térségek meghatározásáról szóló Korm. rendeletben a Dunakanyar turisztikailag frekvenciált területeit a Budapest környéke turisztikai térség nevesíti, ennek megfelelően szükséges a turisztikai térség nevének pontosítása.	A Budapest környéke turisztikai térség nevesítésre került a dokumentumban.
		2.	A 39. oldalon található, „3.2 Hálózatos, komplex turisztikai élménykínálat megteremtése” cím a következő felsorolást tartalmazza. <i>...római örökség - Limes, Eszterházy táj, várak-kastélyok program, ipari—bányászati örökség, zárandokturizmus, ökoturizmus, szelíd turizmus, horgászturizmus, gyógyturizmus, agrárturizmus,...”</i> Javasolt a gyógyturizmus helyett az egészségturizmus kifejezés használata	A kifejezést pontosítottuk.
		3.	Területi hatásvizsgálatra érkezett vélemény: A 11. oldalon szereplő „6. A területi terv céljainak összevetése a releváns országos szintű koncepciókkal” cím felsorolása a <i>„Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia”</i> kifejezést használja, e tekintetben szükséges a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 címnek megfelelő pontosítás. (a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 elfogadásáról szóló 1747/2017. (X. 18.) Korm. határozat)	Javítottuk a Területi Hatásvizsgálatban a megjelölt részt.
18.	Miniszterelnöki Kormányiroda MÁV	1.	2.2.2. „Az Almásfüzitő-Esztergom vonal és a Komárom-Székesfehérvár vonalak személyforgalmi használata nagyon alacsony, Tatabánya-Pápa vasútvonal pedig évtizedek óta felhagyott állapotban van.” A jelenlegi, egy-két pár vonatos állapotokat veszi figyelembe a koncepció. A mondatot érdemes kiegészíteni, azzal, hogy jelenleg van ez így, noha a vonalakban - felújításuk esetén - jelentős fejlődési potenciál lenne. személyforgalmi használata a jelenlegi korlátozott menetrend mellett nagyon	Az idézett szövegrészt a stratégiai program nem tartalmazza, az a koncepció munkarészben található. Az Almásfüzitő-Esztergom és Komárom-Székesfehérvár vonal korszerűsítését igen.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		4.3. "A térséget érintő vasútfejlesztés terén a Bicske – Tata – Baj pályaszakasz emelt sebességű átépítése bizonytalan, miközben a V0 tervezése újra előtérbe került. Ez utóbbi térségi-területi és gazdasági hatásait csak a koncepció tervek ismeretében lehet kalkulálni. Mindenesetre ez a főhálózati alrendszer gyöke resen átalakíthatja a majdani hazai vasúthálózatot és annak működését, szolgáltatási szerkezetét. Várhatóan hosszabb távon fog eldőlni a Komárom – Székesfehérvár vasúti kapcsolat funkciója és jövője. Fontos magasabb szinten vizsgálandó kérdés, hogy egyeztetés alatt álló Nyitra megyei területrendezési terv távlatban vasúti hidat is jelez Esztergomnál." 2. Ezeket az információk kissé pontatlanok és nagyon általánosak. Egyrészt az 1-es vonal felújításának sürgetése kapcsán mostanában több aktuálpolitikai megnyilvánulás is elhangzott. A V0 koncepció kapcsán érdemes lenne röviden ismertetni a főbb változatokat. Ez meghatározhatja a Komárom-Székesfehérvár vasútvonal sorsát is. Emellett a Budapest-Pozsony-Bécs nagysebességű vasútvonal kapcsán teljesen új nyomvonalterv is felmerült, akár Székesfehérvár felé kitérve. Az esztergomi vasúti híd (+tram-train) távlatos terveinél kézzelfoghatóbb a komáromi vasúti személyforgalmi kapcsolat elképzelése. Érdemes a bekezdést kiegészíteni, pontosítani a MÁV-START által ismert fejlesztési elképzelésekkel. Az érvényben lévő menetrend mellett jelentéktelen	Az idézett szövegrészt a stratégiai program nem tartalmazza, az a koncepció munkarészben található, ugyanakkor a felsorolt fejlesztéseket a stratégiai program keretei között tartalmazza.
		4.3. "vasúti szolgáltatások fejlesztése, Komárom – Esztergom (Duna-mente), Komárom-Kisbér(Székesfehérvár)" Túl általános megfogalmazás egy koncepcióhoz is. 3. Érdemes konkretizálni. Komárom – Esztergom (Duna-mente) vasútvonal infrastrukturális felújítása és bevonása a budapesti / győri elővárosi személyforgalomba, Komárom-Kisbér(Székesfehérvár) vasútvonal bevonása a Székesfehérvár-Győr interregionális forgalomba és/vagy pályájának fejlesztése a V0 vasútvonalhoz kapcsolódva.	Az idézett szövegrészt a stratégiai program nem tartalmazza, az a koncepció munkarészben található, ugyanakkor a felsorolt fejlesztéseket a stratégiai program keretei között tartalmazza.
19.	Miniszterelnöki Kormányiroda NKHV Zrt.	1.3 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése (21. old.) Az ellátó infrastruktúra kiemelt területe és más gazdasági ágak számára kiemelt alapanyagforrása a hulladékgazdálkodás, a prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére. Figyelembe véve a hulladék fogalmát és a körforgásos gazdaság célkitűzéseit, javasolt a "hulladék körforgás" fogalom mellőzése. Javasolt anyagkörforgásra hivatkozni. Cél, hogy a hulladék,- a körforgásos gazdaság elveit követve- a megfelelő kezelési eljárást követően, nyersanyagként történő felhasználása maximálisan megvalósuljon. Az ellátó infrastruktúra kiemelt területe és más gazdasági ágak számára kiemelt alapanyagforrása lehet a hulladékgazdálkodás, ezzel elkerülve az értékes, nem megújuló erőforrásaink pazarlását. A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére. a hulladék nyersanyagként történő felhasználására.	A szövegrészt pontosítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	2. 1.6 Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés (23. old.) A meglévő és az új gazdasági szereplők együttműködése és hálózatosodása révén kialakul és megyei szinten is meghatározóvá válik a körforgásos gazdaság modellje (az értékláncokon és összekapcsolható iparágakon, hulladékgazdálkodáson, hulladékkörforgáson, jó klímaállapotokat támogató táj- és területhasználaton átívelő fenntartható gazdasági rendszer). Figyelembe véve a hulladék fogalmát és a körforgásos gazdaság célkitűzéseit, javasolt a "hulladék körforgás" fogalom mellőzése. Javasolt anyagkörforgásra hivatkozni. Cél, hogy a hulladék,- a körforgásos gazdaság elveit követve- a megfelelő kezelési eljárást követően, nyersanyagként történő felhasználása maximálisan megvalósuljon. A meglévő és az új gazdasági szereplők együttműködése és hálózatosodása révén kialakul és megyei szinten is meghatározóvá válik a körforgásos gazdaság modellje (az értékláncokon és összekapcsolható iparágakon, hulladékgazdálkodáson, hulladékkörforgáson, jó klímaállapotokat támogató táj- és területhasználaton átívelő fenntartható gazdasági rendszer).	Az észrevételek alapján a leírást pontosítottuk.
	3. 2.2 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése (31. old.) Hulladékgazdálkodás fejlesztése, a hulladék-körforgás erősítése Az ellátó infrastruktúra kiemelt területe és más gazdasági ágak számára kiemelt alapanyag forrása a hulladékgazdálkodás, mely a vidéki térségekben is nagy relevanciával bír. A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére Figyelembe véve a hulladék fogalmát és a körforgásos gazdaság célkitűzéseit, javasolt a "hulladék körforgás" fogalom mellőzése. Javasolt anyagkörforgásra hivatkozni. Cél, hogy a hulladék,- a körforgásos gazdaság elveit követve- a megfelelő kezelési eljárást követően, nyersanyagként történő felhasználása maximálisan megvalósuljon. Hulladékgazdálkodás fejlesztése, a hulladék-körforgás erősítése a hulladék nyersanyagként történő felhasználása további technológiai folyamatokban. Az ellátó infrastruktúra kiemelt területe és más gazdasági ágak számára kiemelt alapanyag forrása a hulladékgazdálkodás, mely a vidéki térségekben is nagy relevanciával bír. A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére	A szövegrészt pontosítottuk.
	4. 5. A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, ÉS AZ ARRA ALAPOZOTT STRATÉGIAI ÉS OPERATÍV PROGRAM CÉLJAINAK, TARTALMÁNAK ÖSSZEFOGLALÓ ISMERTETÉSE, KIEMELVE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS ÖSSZEFÜGGÉSEKET (6. old-) A környezeti felelősség nyomán a horizontális célok közé került beemelésre H4 célként a Kompakt települések - települési térségek újrahasznosítása - területgazdálkodás, amely hangsúlyossá és általánosan érvényesítendővé teszi a felelős területgazdálkodás követelményét a jelen és a jövő generációira is tekintettel. Fontos kiemelni, hogy a körforgásos gazdaság nem csak a hulladékgazdálkodás esetén releváns. Ugyanúgy szükséges minden fejlesztést, területhasználatot, erőforrás-menedzsmentet ennek a kiemelt "elvásárnak" megfelelően megszervezni, tervezni. Javasoljuk a H4-es horizontális cél esetén hangsúlyozni ennek fontosságát. Szükséges a	A javaslat szerint kiegészítettük a megjelölt bekezdést.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			rendszerben történő tervezés, egy-egy erőforrás életciklusának teljes végiggondolása. A területfejlesztési programok hatással bírnak a zöld felületek nagyságára, a fásítási programokra, ezáltal a klímavédelemre. A környezeti felelősség nyomán a horizontális célok közé került beemelésre H4 célként a Kompakt települések - települési térségek újrahasznosítása - területgazdálkodás. <i>Felelős és fenntartható területgazdálkodás által, újabb lépést téve, a természetes és épített környezeti elemek életciklusának növelése érdekében. →, amely hangsúlyossá és általánosan érvényesítendővé teszi a felelős területgazdálkodás követelményét a jelen és a jövő generációira is tekintettel.</i>	
20.	Miniszterelnöki Kormányiroda NIF Zrt.	1.	4.PRIORITÁS: ELÉRHETŐ MEGYE 50. oldal: 11. ábra: Kerékpárút-hálózat fejlesztése <i>Az Eurovelo6 kerékpáros útvonal magyarországi és szlovákiai szakaszai ugyanolyan rajzzel vannak jelölve. Valamilyen rajztechnikai megoldással (szín/vonaltípus) meg kellene különböztetni a két útvonalat.</i>	A térképet a javaslatnak megfelelően pontosítottuk.
		2.	4.PRIORITÁS: ELÉRHETŐ MEGYE 50. oldal: 11. ábra: Kerékpárút-hálózat fejlesztése <i>A Tata-(Agostyán)-Tarján kerékpárút nagy távlatban tervezett fejlesztésként szerepel a rajzon. Ez a szakasz 2020. évben készült tanulmánytervvel, illetve környezetvédelmi hozzájárulással rendelkezik. Tekintettel arra, hogy a Tata-(Agostyán)-Tarján kerékpárút hivatott kapcsolatot biztosítani a Tata, illetve Tarján településeken meglévő/kialakuló kerékpáros hálózati csomópontok között, javasolt a megvalósításának ütemezését a nagy távlatnál előrébb hozni.</i>	A Tata (Agostyán) - Tarján kerékpárút a Bábolna - Tárkány [Ölbőpuszta] - (Rétalap - Pér), a Tardos - Süttő, a Tatabánya - Tarján - Gyermely - Szomor és az Oroszlány - (Csákvár - Nadap) megyei, illetve a Párkány - Ipolydamásd és Bőny - Nagyszentjános megyén kívüli útvonalakkal együtt hosszú távon tervezett kerékpáros kapcsolatként kerül feltüntetésre.
21.	Miniszterelnöki Kormányiroda MVM	1.	általános észrevétel Hiányzik az ipari sajátosságok kezelése Hiányzik az ipari sajátosságok kezelése – fejlesztési pontok azonosítása: autóipar, akkumulátorgyártás, ehhez kapcsolódó új növekedési, munkahelyteremtési lehetőségek erősítése, kapcsolódó logisztika, kapcsolódó energetikai fejlesztési lehetőségek a. Esztergom - Suzuki b. Komárom – akku – új gyár: Iváncsa c. Tata/Tatabánya: Dorsan d. Nyergesújfalú: Zoltek - szeparátorfólia e. Tatai-medence autóipari fejlesztések – külön kormánybiztos lett kijelölve f. Vértesi erőmű dekarbonizálása, biomassza/PV projektek	Az ipari szektorokban az akkumulátorgyártást is felsoroltuk pótlólag, az 1.6. intézkedés leírásánál. Az ipari helyi sajátosságok azonosítása a helyzetelemzés és koncepció feladata, ahol ez megtörtént (pl. SWOT, fejlesztési irányok, célrendszer stb.)
		2.	általános észrevétel A közlekedési útvonalakat tekintve külön figyelmet kellene fordítani: a. a 4. sz. vasútvonalra – ipari szállításokra alkalmassá tétele fontos, összekapcsolná a megye két névadóját b. a 10. sz. főút fejlesztésére	A 4.1 intézkedés a javaslatokat tartalmazza.
		3.	általános észrevétel Kisbér környékénél további kapcsolódást lehetne találni Az egyes térségeket tekintve úgy láttuk, hogy Kisbér környékénél további kapcsolódást lehetne találni, akár szomszéd megyékkel is. Ötleként: Kisbér-Mór-Pannonhalma térségi együttműködések.	A térségi együttműködés javasolt irányát Kisbérhez kapcsolódóan beírtuk: Komáromi tengely mentén Kisbér városa is bekapcsolódik a versenyképes városeggyüttesbe , és együttműködések alakít ki a Mór-Székesfehérvár, Pannonhalma, Győr irányába.
		4.	általános észrevétel a legfontosabbnak tartunk az anyaggal kapcsolatban, hogy az Energetika szinte alig szerepel benne, nagyon kevés hangsúlyt kap.	A területfejlesztési stratégiai program a különböző ágazatok fejlesztési elképzeléseit hangolja össze, ennek megfelelően az energetika megfelelő részletezettséggel szerepel a Versenyképes város együtteseknél. A 2.2 intézkedést ugyanakkor a főbb stratégiai javaslatokkal kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		Mindenképpen javasoljuk a Nemzeti Energia Stratégia 2030 dokumentumban megfogalmazott hazai célok eléréséhez kapcsolódó projektötleteket, fejlesztési irányokat rögzítését a dokumentumban. Továbbá a 8. Javasolt prioritások fejezetének 1. – Versenyképes városegységek, fenntartható városok pontjánál felvázolni az energetikai célú fejlesztési elképzeléseket is.	
	5.	általános észrevétel A dokumentum nem terjed ki a Komárom-Esztergom Megyén áthúzó távközlési gerinchálózat kérdésére A dokumentum nem terjed ki a Komárom-Esztergom Megyén áthúzó távközlési gerinchálózat kérdésére, amely mind az 5G, mind egyéb távközlési infrastruktúra fejlesztés kiemelt fontosságú része.	A dokumentáció 1.3 és 2.2 intézkedése tartalmazza a digitális környezet fejlesztését, melybe a távközlési infrastruktúra fejlesztés is beleértendő, de az egyértelműség kedvéért kiegészítjük az intézkedéseket.
	6.	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a közösségi közlekedés modernizációjára A dokumentum nem terjed ki a közösségi közlekedés modernizációjára (Zöld Busz Program), úgy, mint a g- és az e-mobilitás kérdéskörére, amely magában foglalja az autópályák (kiemelten az M1-es autópálya) mentén kialakítható elektromos autók töltési pontokat, illetve a városi e-mobilitás (elektromos autók, elektromos biciklik töltési lehetőségeit). Az elektromos gépjárművek töltésének lehetősége nem csak egyéni érdek, hanem az érintett település, megye érdeke is, hiszen ezzel környezetkímélő módon lehet elérni a megye településeit. Gazdasági szempontokat figyelembe véve a turisztika, vendéglátás és a kiskereskedelemi szektorra jelentős hatással van az e-mobilitási szolgáltatások kiépítése	A közösségi közlekedés modernizációjára külön intézkedés (4.3 integrált közösségi közlekedés fejlesztése, 4.4 Kerékpáros folyosók hálózatosítása) vonatkozik, mely a felsorolt szempontokat tartalmazza.
	7	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a térség, illetve a nagyvárosi távhő kérdéskörére A dokumentum nem terjed ki a térség, illetve a nagyvárosi távhő kérdéskörére. A távhő szolgáltatás a környezetkímélő energetikai megoldások egyik alapvető eleme. A távhő fejlesztés, a távhő bekötések számának növelése, mind Tatabányán, mind Tatán, vagy Komáromban és Esztergomban is létfontosságú.	1.3 intézkedés tartalmazza (20. oldal)
	8.	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a villamos energia és a földgáz szolgáltatásra A dokumentum nem terjed ki a villamos energia és a földgáz szolgáltatásra, a megnövekedett igények kiszolgálására, amely részben az ipari parkok ellátását teszik szükségessé.	Az 1.5 Gazdasági kiszolgáló háttér fejlesztésén belül a modern infrastruktúrába beleértendő a megnövekedett földgáz és villamosenergia igények kiszolgálása is.
	9	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a megyei önkormányzati és szociális intézmények energetikai korszerűsítésének kérdésére	1.3 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztés, 2.1 Települési környezet minőségének fejlesztése tartalmazza ezt a lehetőséget (28. oldal).
	10	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a napenergia hasznosításával kapcsolatos lehetőségekre (PV telepítés a lakótelepi lapos tetőkön, közösségi napelem park)	Az ellátó infrastruktúra fejlesztésébe a közösségi napelempark, lakótelepi napelempark is beleértendő. Az 1.3 intézkedést pontosítottuk.
	11	általános észrevétel a dokumentum nem terjed ki a hulladékgazdálkodás teljes körére A dokumentum nem terjed ki a hulladékgazdálkodás teljes körére, így az RDF hasznosításra, amely energetikai és környezetvédelmi szempontból egyaránt vizsgálendő.	A hulladékgazdálkodás része az RDF hasznosítás is, azonban ennek arányát javasolt csökkenteni a hulladék újrahasznosításra tekintettel. A stratégia nem terjedhet a hulladékgazdálkodás minden elemére.
	12	általános észrevétel A koncepció taglalja, hogy a régióban kiemelkedő potenciál van az energiatermésben (akár fosszilis, akár megújuló), sajnos nem kapunk egyértelmű irányt a várható energetikai szempontú fejlesztésekre, azok nagyságrendjére, bár a fejlődés ívét, a jövőbeni fejlesztési szándékokat megemlíti.	A stratégiai program egyértelműen a megújuló energiaforrások részarányának növelését határozta el. A barnamezős területek megújuló energiatermeléssel történő használatára vonatkozó javaslattal kiegészítettük az 1.2 intézkedést.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			Felhívja a figyelmet rá, hogy a felhagyott területeket kiemelten kell kezelni. A bányászati, ipari és majorsági múlttal összefüggésben felhagyott területek újrahasznosítására kidolgozott koncepció kell és a szakpolitika és települések együttműködése. A dokumentáció több helyen is említi a barnamezős területek hasznosításának jelentőségét, de nem tesz említést ezen területek megújuló energiát hasznosító létesítmények céljára történő felhasználására, illetve az ilyen irányú beruházások kiemelt támogatásáról, a szabályozási környezet támogató irányba történő megváltoztatásáról. Tapasztalatunk szerint egy rekultivált, más egyéb beruházásra nem alkalmas területen a jogszabályi értelmezésekből adódóan a projektek engedélyeztetése rendkívül nehézkes. Hasznosnak tartanánk, ha a megyei területfejlesztési koncepcióban nagyobb hangsúllyal szerepelne a megújuló energia hasznosítására irányuló fejlesztések kiemelt támogatása, akár a szabályozási környezet pozitív változtatása.	
		13.	4.1 fejezet Intézkedés: Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése Távhőszolgáltatás korszerűsítése Településirányítási és térségi intelligens adathálózati rendszerek kiépítése, hardveres és szoftveres fejlesztése Szélessávú adatátviteli hálózatok, digitális kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése Optikai hálózat fejlesztés, távhőszolgáltatás fejlesztés potenciális LTE450 okosmérő alkalmazás	A vonatkozó szövegrészeket kiegészítettük.
		14.	4.1 fejezet Intézkedés: Gazdasági kiszolgáló háttér fejlesztése Ipari parkok és iparterületek fejlesztése és optikai hálózat fejlesztés Az együttműködések térségi fókuszát az ipari parkkal érintett területek jelentik, melyek a következők: Bábolna, Dorog, Esztergom, Komárom, Nagyigmánd, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tatabánya-Környe, Tata.	Az intézkedést kiegészítettük.
		15.	4.2 fejezet Intézkedés: Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése Szélessávú adatátviteli hálózatok, digitális kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése A jó településmarketingre alapozott népességyarapodással járó (más tájakról való) beköltözés azonban a nagysebességű adatátviteli szolgáltatások nélkül nem versenyképes lehetőség. Kiemelten fontos szerepet fog játszani a korszerű szélessávú adatátviteli hálózatok, digitális kiszolgáló infrastruktúra rapid fejlesztése. Optikai hálózat fejlesztés.	Egyetértünk, a javaslat tartalmazza.
22.	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara	1.	1. Prioritás versenyképes városeggyüttesek 1.3 A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére. A szántóföldeken, erdőben elhelyezett illegális hulladékok csökkentése érdekében szükséges mind a városi, mind a vidéki településeken szelektív hulladéklerakók/depók kialakítása, valamint az ellenőrzések szigorítása (kamerák, mezőri ellenőrzések). A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére, új szelektív hulladéklerakók kialakítására.	Köszönjük a megerősítést, melyet azzal egészítünk ki, hogy a szemléletmód terjesztése is hasonlóan fontos, vagy még fontosabb, mint az ellenőrzések szigorítása. Az ellenőrzések szigorítása ugyanakkor nem fejlesztési feladat. A szelektív hulladékgyűjtés előmozdítása érdekében kiegészítő indikátorok kerültek meghatározásra.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	2.	1. Prioritás versenyképes városegységek 1.5 Új ipari park, iparterület kialakítása és a további decentralizáció nem előnyös. Az ipari parkok fejlesztésénél javasoljuk a kötelezően zölden tartott területek esetében olyan magas értékű gyepsávok, méhlegelőszegélyek kialakítását mely hozzájárul a biológiai sokféleség megőrzéséhez. Új ipari park, iparterület kialakítása és a további decentralizáció nem előnyös, javasoljuk a meglévő ipari parkok zöldítését.	Az ipari parkok zöldítése tekintetében a szövegrészt kiegészítettük. A pollinátorok védelmét külön itt nem nevesítenénk, de a zöldinfrastruktúra fejlesztés keretén belül az ökoszisztéma szolgáltatások az iparterületeken is bővíthetők: "Elsősorban a meglévő ipari parkok, működő iparterületek szolgáltatásai, felszereltsége, modern szolgáltató- és zöld infrastruktúrája, arányos bővíthetősége vonzó telepítési tényező. Új ipari park, iparterület kialakítása és a további decentralizáció nem előnyös." Az iparterületeken a minimálisan kialakítandó zöldfelületek kis mértékben ugyan, de hozzá tudnak járni az ökoszisztémák védelméhez. Mintaprojektek megvalósítását javasoljuk a magas értékű gyepsávok, méhlegelőszegélyek kialakítására.
	3.	Kialakított szelektív hulladéklerakók száma (db), az ipari parkok területén kialakított magas értékű gyepsávok (nm)	Az utóbbi indikátor javaslatot az előbbiekre tekintettel nem építjük be a stratégiai programba.
	4.	2. prioritás Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága 2.2 A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére. A szántóföldeken, erdőben elhelyezett illegális hulladékok csökkentése érdekében szükséges mind a városi, mind a vidéki településeken szelektív hulladéklerakók/depók kialakítása, valamint az ellenőrzések szigorítása (kamerák, mezőri ellenőrzések). A prioritás ennek megfelelően önálló intézkedést tartalmaz a hulladékgazdálkodás fejlesztésére, a hulladék-körforgás erősítésére, új szelektív hulladéklerakók kialakítására.	Köszönjük a megerősítést, melyet azzal egészítünk ki, hogy a szemléletmód terjesztése is hasonlóan fontos, vagy még fontosabb, mint az ellenőrzések szigorítása. Az ellenőrzések szigorítása ugyanakkor nem fejlesztési feladat. A szelektív hulladékgyűjtés előmozdítása érdekében kiegészítő indikátorok kerültek meghatározásra.
	5.	2. prioritás Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága indikátorok Kialakított szelektív hulladéklerakók száma (db),	Az indikátorokat kiegészítettük a szelektív hulladékudvarok számával.
	6.	2. prioritás Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága 2.3 A KKV-k, az őstermelők, a családi gazdaságok (ŐCSG), mezőgazdasági társaságok (CSMT), szövetkezetek, erdőbirtokossági társulatok, 2021. január 1-től őstermeli tevékenységi formák esetében névváltozás. A KKV-k, az őstermelők, az őstermelő családi gazdaságok (ŐCSG), családi mezőgazdasági társaságok (CSMT), szövetkezetek, erdőbirtokossági társulatok,	Köszönjük, pontosítottuk a felsorolást.
	7.	3. prioritás Dinamikus megyei turisztika 3.2 Turisztikai attrakciók, hálózatok fizikai kialakítása és fejlesztése mellett a termék és szolgáltatásfejlesztés is az intézkedés részét képezi. Az intézkedés integráltan minden turisztikai típust magába foglal, az aktív és rekreációs turisztikán át (bakancsos, kerékpáros, vízi, lovas, gyógy- és élményfürdők, extrém-, agrár-, borturizmus, horgászat, stb.) a kulturális turizmusig (örökségi, világörökségi, történelmi, ipartörténeti, tájtörténeti, szakrális), illetve ezek különféle kombinációit/hálózatait kiemelten: A turizmus fejlesztése esetében ki kell emelni a helyi sajátságokon alapuló, a vidék fenntartóképeségéhez elengedhetetlen falusi turizmus fontosságát. Turisztikai attrakciók, hálózatok fizikai kialakítása és fejlesztése mellett a termék és szolgáltatásfejlesztés is az intézkedés részét képezi. Az intézkedés integráltan minden turisztikai típust magába foglal, az aktív és rekreációs turisztikán át (bakancsos, kerékpáros, vízi, lovas, gyógy- és élményfürdők, extrém-, agrár-, falusi -, borturizmus, horgászat, stb.) a kulturális turizmusig (örökségi, világörökségi, történelmi, ipartörténeti, tájtörténeti, szakrális), illetve ezek különféle kombinációit/hálózatait kiemelten:	Köszönjük a megerősítést, a felsorolást pontosítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
23.	Nemzeti Népegészségügyi Központ	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
24.	Népegészségügyi Főosztály , Komárom- Esztergom Megyei Tisztifőorvos	1.	Komárom-Esztergom megye 2021-2027-es uniós költségvetési ciklusra felkészülő stratégiai programja, illetve a nagyobb távra, 2030-ra kitekintő, a megye jövőképét megfogalmazó területfejlesztési koncepciójában foglalt környezeti értékeléssel, környezeti hatásokkal és a következmények feltárásával közegészségügyi, illetve környezet- és település-egészségügyi szempontokat is figyelembe véve egyetértünk, azonban a - hatáskörünkbe tartozó - problémákkal kapcsolatosan az alábbi tájékoztatást adom: A dokumentációk kiemelt hangsúllyal törekednek a megye környezeti, gazdasági és társadalmi folyamatainak térségi szinten koordinált, integrált kezelésére. A hátrányos helyzetű lakossági csoportok száma nő, társadalmi integrációjuk előmozdítása pedig veszélybe kerül, ezzel párhuzamosan a leszakadó városrészek és rozsdaterületek rehabilitációja is megtorpan. A telepszerű képződmények felzárkóztatása, valamint a dűlőkbe, zárt kertekbe irányuló kiköltözések megakadályozása, a már ott élő lakosok visszaterelése a városokba közegészségügyi szempontból évek óta támogatandó gondolat. Az érintett területeken az életvitelszerűen ott tartózkodáshoz az infrastruktúra nincs, vagy csak részlegesen van kiépítve (ivóvízhálózat, csatornahálózat, csapadékvíz elvezetés, út, a kommunális hulladékgyűjtés és -szállítás). Egyre gyakoribb probléma továbbá, hogy vezetékes ivóvíz hiányában, vagy sok esetben annak ellenére is többen választják azt a megoldást, hogy saját fúrt vagy ásott kútjukból biztosítsák a maguk és családjuk vízszükségletét. Egy szabálytalanul kiépített ivóvíztermelő kútból vagy az ivóvíztermelő kút közelében létesített egyéb kútból a vízadó réteg elszennyeződésével ivóvízhálózatba kerülhet a szennyeződés, amely a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátását veszélyezteti. Emellett a szabálytalanul kialakított és engedélyek hiányában, hatósági felügyelet nélkül használt kutak miatt elszennyeződhetnek, kimerülhetnek olyan stratégiai vízkészletek is, melyek ivóvízzel láthatnák el a jövőben gyerekeinket és unokáinkat. Gondot okozhat továbbá az is, ha a hálózati víz keveredik a házilag fúrt kút vizével. Ez azért jelent óriási egészségügyi kockázatot, veszélyt, mert a házi kútból származó ismeretlen minőségű, de az esetek többségében szennyezett, fogyasztásra alkalmatlan víz bejuthat a közüzemi vízhálózatba és szennyezett víz kerülhet a fogyasztókhoz. A házilag fúrt kutak nagy részének kivitelezése sajnos szakszerűtlenül, sokszor engedély nélkül történik. Ezek vize legtöbbször talajvízből, vagy sekélyebb rétegvizekből származik. Ezek a vízbázisok szinte mindenhol szennyezettek, de különösen a nem, vagy részben csatornázott települések, valamint az intenzíven használt mezőgazdasági területek és állattartó telepek környezetében. A házi fúrt kutak vizének ivóvízként való felhasználását rendszerint határérték fölötti nitrát tartalmuk, továbbá bakteriológiai, biológiai szennyezettségük teszi lehetetlenné, de nem zárható ki egyéb szennyező komponensek határérték fölötti jelenléte sem. A nem szakszerűen létesített mélyfúrású kutak is hasonló veszélyt jelenthetnek, amennyiben a kivitelezés során - sokszor a költségek csökkentése érdekében - elmarad a felső, szennyezett vízadó rétegek kizárása a víztermelésből. A felszín alatti vizekre tehát - fentiekre is tekintettel - veszélyt jelentenek a nem megfelelően kialakított kutak, mivel ezeken keresztül a szennyezés a mélyebb, védettebb rétegekbe is bejuthat, veszélyeztetve az ivóvízbázisokat.	Köszönjük a részletes tájékoztatást. Ivóvízellátás: A stratégiai program tartalmazza víziközmű hálózat fejlesztését, a települési, lakókörnyezet fejlesztését, persze ez önmagában nem segíti elő a zártkertbe/dűlőkbe költözött lakosok visszaterelését. Tudomásunk van a felsorolt településrészek ivóvizének rossz minőségéről, melynek javítására a 2.2 intézkedés tartalmaz javaslatokat. Köszönjük a tájékoztatást a forrásokról. A 2.4. intézkedést a források védelmével kiegészítettük. Levegőminőség: a program tartalmazza az M100 és M10 gyorsforgalmi út megépítését, mely vélhetően javítani fogja az érintett, átmenő forgalommal rendelkező települések levegő minőségét. A program tartalmazza továbbá az elektromobilitás, és a közösségi közlekedés fejlesztését, mely további minőségjavítás idézhet elő. Ehhez kapcsolódóan köszönjük a kerékpárúthálózattal összefüggő megerősítő véleményüket. Állattartás: A javaslattal egyetértünk azzal, hogy a helyi építési szabályzatban lehetőség van az állattartó építmények és a védőtávolságaik szabályozására. Így az állattartási rendelet bizonyos - építésüggyel összefüggő szabályai - továbbélhetnek. Hulladék- és szennyvízkezelés: a tájékoztatással egyetértünk, a hulladékgazdálkodás fejlesztésével, a szennyvízkezelés fejlesztésével összefüggésben javaslatot fogalmaz meg a terv. Az összefoglalásban szereplő környezeti neveléssel, szemléletmód fejlesztéssel teljes mértékben egyetértünk, a koncepció és a stratégiai program is támogatja.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	E területeken valós járványveszély alakulhat ki szennyvíz kiömlés, nem megfelelő víz fogyasztása miatt. A kommunális hulladék szervezett gyűjtése, a konténerek elhelyezése a megközelíthetetlen, szűk utcák miatt sok esetben lehetetlen. A lakosok a hulladékot elégetik, vagy az erdőben, utak mentén halmozzák fel. Ivóvízellátás: Komárom-Esztergom megye valamennyi települése vezetékes ivóvízzel ellátott, mely alól egyes településrészek (Esztergom-Búbánatvölgy) és puszták (pl: Somodorpuszt, Ács- Jeges- és Vaspuszt; Bábolna, Ritter major, Kisbábolna; Farkaskút-Kajánpuszt, Császár Karpatuspuszt; Felső- és Alsóvasdinnye; Tárkány' Ölbőpuszt , Mihályháza, Darányipuszt, Bikolpuszt) kivételt képeznek. Visszatérő problémát jelent a korábbi termelőszövetkezetek területén életvitelszerűen élő emberek vízellátása. Az ott lakók által használt víznyerőhely tulajdonviszonyaival kapcsolatosan, illetve a kutak használatához szükséges engedélyek hiánya miatt merül fel több probléma (a kút magántulajdonban van, illetve magánterületen található). Külterületeken, zártkertes övezetekben egyre többen laknak életvitelszerűen, ahol a vezetékes ivóvíz nem biztosított, ott a lakosság jellemzően saját maga szerzi be az ivóvizet a város területén, a regionális hálózatról üzemelő közfolyókról. Egyes területeken (pl. Süttő Bikol-puszt, Szomor-Somodorpuszt) a lakosság ivóvízzel való ellátását továbbra is a hetente 1-2 alkalommal kiszállított 1-1 m³ ivóvízzel tudják megoldani. A települési önkormányzatoknak minden esetben nehézséget okoz a pusztán lakók ivóvízzel való ellátása. Egyfajta megoldás lehet a palackos, lajtoscocsis vízellátás, illetve a lakosok átköltöztetése. 2020. évben a hatósági vizsgálatok közé bekerültek azon puszták is, ahol regionális víz nem áll rendelkezésre, az ott lakók vízellátása egyedi kútról, illetve tartályból történik. Összesen 15 pusztán történt mintavétel, melyek 93,3 %-a (14 minta) kifogásolt lett. Az esetek többségében kémiai paraméter (vas, ammónium, mangán, nitrit és ólom), míg kisebb mértékben bakteriológiai (Coliform, E.coli, Telepszám) miatt jelentkezett kifogásoltság. Neszmélyre beköltöző lakosok nehezen szoknak hozzá a település egyedi tulajdonságú vizéhez, így ezzel kapcsolatban egy-egy közérdekű bejelentés érkezett. Az ÉDV Zrt. kiépítette a Tata-Mocsa-Naszály-Almásfüzitő nyomvonalon az ivóvíz távvezeték, melyről jó minőségű karsztvízzel kívánja megtáplálni a MOL almásfüzitői üzemterület és a Kőolaj lakótelep hálózatát. A beruházás végső fázisába érkezett. A Természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény a forrásokat ex lege védetté nyilvánította. Hatóságunk 2009. év folyamán a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága munkatársaival közösen - mintavételezéssel egybekötve - felmérte az illetékességi területünkön fellelhető forrásokat. A források vizei több paraméter tekintetében kifogásolt minősítésűek lettek. A vízkivételi helyek sok esetben elhanyagoltak, fenntartójuk a karbantartásukról évek óta nem gondoskodott. 2017. évben kiemelt munkatervi feladatként ismételtén megtörtént a források helyszíni szemlével egybekötött mintavételezése, melynek során megyénk területén 16 természetes forrás/ivókút helyszíni felmérése történt meg. A helyszíni szemlén tapasztaltak alapján 10 forrás és 2 ivókút volt alkalmas állapotban a vízmintavételezésre. Négy esetben a forrásfoglalás megközelíthetetlen volt, vagy azokban a víz elapadt, illetve az érintett egyház a korábbi kifogásolt vízminőségre hivatkozva a vízvételi lehetőséget megszüntette. Öt forrásnak kizárólag a kémiai paraméterei, három forrásnak a bakteriológiai, további három forrásnak a kémiai és a bakteriológiai paraméterei is kifogásolt/nem megfelelő minősítésűek. Az eredményeket minden esetben megküldtük a települési önkormányzatnak, az érintett egyházaknak, erdészeteknek, valamint a	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	járási hivatalok népegészségügyi osztályainak. Nem ivóvíz minősítésű források esetében kértük a fogyasztók egészségvédelme érdekében a „NEM IVÓVÍZ” felirat kihelyezését, forrásoknál a karbantartást, kontroll mintavételt, anyagi lehetőségeiktől függően a háttérszennyezés felkutatását. Az adatbekérést, a helyszíni szemléket figyelembe véve elmondható, hogy a forrásokról (tulajdonos, víztípus, napi fogyasztók száma) kevés adatot sikerült beszerezni. Tudomásunk szerint a források vízjogi engedéllyel nem rendelkeznek. A legtöbb forrás karbantartottsága továbbra is elmaradt az elvártaktól. A vízminőség egy artézi ivókút kivételével kifogásolt, vagy nem megfelelő minősítésű. A vízminőségre vonatkozóan a fogyasztók tájékoztatása hiányos, vagy téves, előfordult gyógyító hatásról tájékoztató felirat is. Utóbbi esetben ellenkező bizonyításig kértük a tábla eltávolítását. A meglévő ipari parkok bővülése kiemelten fontos, azonban a technológiai és szociális vízigények növekedése nem okozhat sem mennyiségi csökkenést sem pedig minőségi romlást a lakossági ivóvízellátásban. Levegőminőség: Jelenleg nincs olyan, az egész megyét lefedő mérőhálózat, amely a jellemző és speciális szennyezőanyagok vonatkozásában egyaránt megbízható, és pontos képet adna a megye térségeinek levegőminőségéről és annak változásáról. Komárom -Esztergom megyében jelenleg mindössze kettő településen, Esztergomban és Tatabányán üzemel automata mérőhely. A levegőminőség mérő hálózatot 2002. évtől kezdődően a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek működtetik. Sajnos az objektív feltételek a mai napig nem javultak, további mérőpontok telepítésére sem került sor A közlekedés által okozott levegőterheltségi szint továbbra is jelentős a megyében, ami elsősorban az M1 autópálya, a 10. számú főút és a 100. számú főút környezetében érvényesül, ugyanis a felsorolt utak esetében jelentős az átmenő forgalom több település tekintetében A levegőminőség javítása érdekében fontosnak tartjuk a lakosság szemléletének továbbfejlesztését a gépjárműhasználat, a háztartási tüzelőanyag-felhasználás és a kerti hulladékégetéssel kapcsolatban. Támogatandónak tartjuk a kerékpáros úthálózat továbbfejlesztését a munkahelyek és a turisztikai szempontból kiemelt objektumok közelében, csökkentve ezáltal az indokolatlan gépjármű használatot. Annak érdekében, hogy a levegőminőségi adatok az egész megyét érintően rendelkezésre álljanak elengedhetetlennek tartjuk a levegőtisztaság-védelmi mérőhálózat bővítését. Lehetőség szerint támogatni szükséges a lakosság korszerűbb fűtési technológiákhoz való visszatérését. Állattartás: Az önkormányzatok a korábbi években megalkotott állattartási rendeleteiket jogszabályváltozást követően hatályon kívül helyezték, melynek következtében - főleg a nyári időszakban - a trágyatárolás nem a rendelet előírásainak megfelelően történik. Fontosnak tartjuk, hogy az ország minél nagyobb területén bevezetésre kerüljön a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat, mely előírásokat tartalmaz a nagy létszámú állattartó telepek trágyakezelésére, tárolására, a talaj trágyázási feltételeire. Így a talaj tápanyag ellátottságának és a vizek minőségének védelme egyszerre valósulhat meg Hulladék- és szennyvízkezelés: Tatabányán a hulladéktárolók körbekerítésével merült fel több esetben probléma: sok esetben a lakók a körbekerített kukák helyett, a kerítésen kívülre a közterületre, illetve a be nem kerített hulladékgyűjtőkbe teszik a szemetet. Emiatt azonban azok nem	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	tudják beledobni a hulladékot az edénybe, akikhez az tartozik. Egyes településeken a lakók egy része a kevesebb díj érdekében a tényleges szükségletnél kisebb kukát választ. Az ebből adódóan fennmaradó hulladékmennyiség a konténerek mellé és a közterületekre kerül ki, vagyis az illegális hulladéklerakások elszaporodtak, a hulladékot nem vagy csak késve tudják elszállíttatni, a város területén a higiénés helyzet kívánni valót hagy maga után. A hulladékgyűjtő edények mellé került szemetet azonban a szolgáltató nem minden esetben szállítja el. Mindezek közegészségügyi veszélyt jelentenek, hiszek a rovarok, rágcsálók elszaporodásához vezethet. A lomtalanítások időpontjának sűrítése mindenképpen indokolt, mivel a lakosság egy részének nincs lehetősége a hulladékudvarokba szállítani a felhalmozott lomokat. Sajnálatos módon még mindig vannak olyan sűrűn lakott bel- és külterületek, ahol nincs kiépítve csatornahálózat. Ezekre a többnyire üdülő-, illetve hétvégi házas területekre egyre többen költöznek, ezért közegészségügyi szempontból igen fontos lenne a csatornahálózat kiépítése. Összefoglalás: A környezet állapota, a társadalmi, gazdasági körülmények, a demográfiai változások és az ember egészsége közötti kapcsolat nagyon összetett. A szennyezett környezet, az elégtelen/hiányos táplálkozás, a rossz lakáskörülmények, zsúfoltság, nem megfelelő higiénés körülmények, a fokozott fertőzés veszély egészségi hatása kézenfekvőek, közismertek. A legismertebb egészségügyi hatások a környezeti légszennyezéshez, a rossz vízminőséghez, valamint az elégtelen higiéniai feltételekhez köthetők. Újabban a zaj is súlyosbodó környezeti és egészségügyi probléma. Az emberi egészségre hatással lehet az éghajlatváltozás, a sztratoszféra ózonrétegének elvékonyodása, a biodiverzitás csökkenése, valamint a talajminőség romlása is. Ennek ellenére nehéz a környezet és az egészség közötti kapcsolatot számszerűen meghatározni. Valamennyi társadalmi résztvevőnek nagyobb szerepet kell vállalni a megelőzésben, mely magában foglalja az egészségnevelési tevékenység mellett a környezet-egészségügyi tényezők monitorozását, annak működtetését, a megelőzésre irányuló vizsgálatok támogatását és értékelését, a speciális rizikócsoporthoz azonosítását, a szociális-gazdasági adatok egészségügyi szempontjából történő értékelését, elemzését. Sajnálatos módon ezen feladatok teljes körű ellátását számos tényező (ágazati jogszabályok hiánya, forrás- és létszámihiány) hátráltatja. Sürgetően szükség van az oktatásban a fenntartható fejlődés, a környezeti nevelés gyakorlatának megvalósítására, elterjesztésére. A Földünket fenyegető környezeti problémákat csak hatékony és céltudatos neveléssel, a jövő generációinak, a környezeti erőforrások jövőbeli használóinak, kezelőinek megnyerésével lehet megoldani. A környezettudatos nevelését minél fiatalabb korban el kell kezdenünk, ezzel párhuzamosan szükséges a környezeti nevelés minőségének fejlesztése is. A fenntarthatóság pedagógiájának erősítése érdekében kifejtett óvodai és általános iskolai nevelési tevékenységek legjobb példáinak elterjesztése fontos feladat., A környezettudatos nevelés folytatása javasolt az általános iskolákban is, így kiemelten követendő és támogatandó az Ökoiskolák példája. Ez a cím azoknak a nevelési-oktatási intézményeknek az elismerését szolgálja, amelyek átgondoltan, intézményesítetten foglalkoznak a környezettudatossággal, a fenntartható fogyasztás és fejlődés pedagógiájának gyakorlati megvalósításával, a környezeti neveléssel.	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			A környezet iránti felelősségtudat fejlesztésével, megfelelő szabályozás, ösztönzés kialakításával a jelenlegi gyenge reaktív (környezetvédelmi) rendszernek preventív rendszerré kell alakulnia a gazdasági szférában. A környezet-egészségügyi kutatások fejlesztése, kiterjesztése tehát elengedhetetlen. A környezet és egészség kapcsolatának vizsgálatát elősegíti, hogy a környezetvédelmi és egészségügyi tevékenységet azonos elvek vezérlik. Szem előtt tartják a megelőzést, a szubszidiaritást, a tiszta környezetet és az egészséghez való egyenlő jogot, az elővigyázatosság elvét és nem utolsósorban azt a mozzanatot, hogy a tiszta környezet és egészség megőrzése a társadalmi szereplők széleskörű partnerségében érhető el. Összességében megállapítható, hogy a koncepció célkitűzései és prioritásai - nagymértékben hozzájárulnak a megye fenntartható, klímatudatos, a biodiverzitás megőrzését és fenntartható hasznosítását, a települések élhetőségét, a környezeti ártalmak mérséklődését biztosító területi fejlődéshez.	
25.	Országos Atomenergia Hivatal	1.	Tájékoztatom továbbá, hogy a megye területén nincs az OAH hatáskörébe tartozó létesítmény. Hatályos ágazati elhatározás ilyen létesítmény létrehozásával vagy helykijelölésével Komárom-Esztergom Megyét érintően nem számol. Fentiekre tekintettel az OAH a tárgyi vonatkozásban véleményezéssel nem érintett államigazgatási szerv, a terület fejlesztési kérdéseiben nem rendelkezik semmilyen kapcsolódó feladat- és hatáskörrel, ezért az eljárás következő szakaszaiban nem kívánunk részt venni.	Választ nem igényel.
26.	Pénzügyminisztérium Területfejlesztési Tervezési Főosztály	1.	ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK - A program tervezete a jogszabályi előírásoknak és a Pénzügyminisztérium által kiadott tervezési útmutatónak megfelel. - A véglegesítést kérjük annak figyelembevételével elvégezni, hogy a területfejlesztési koncepció és program megfelelően megalapozza a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programhoz kapcsolódóan készülő megyei integrált területi programot, minden olyan fontos szempont és cél legyen benne, beleértve a területi beavatkozásokat, amelyekkel a tervdokumentumok illeszkedése, kapcsolódása, egymásra épülése biztosítható. - Kérjük a területfejlesztési dokumentumokban a 2021-2027 programozási időszakban megjelenő programok neveit módosítani. - Javasoljuk a területi célrendszer hangsúlyosabb megjelenítését, figyelembe véve az OFTK-ban megjelenő tértípusokat, valamint a tervezési útmutatóban szereplő javaslatokat. - Kiemelt figyelmet javaslunk fordítani a legkevesbé fejlett térségek és települések, így a kedvezményezett járással hangsúlyosabb megjelenítésére a térségi felzárkóztatás szempontjának erősítése érdekében. - Kiemelt figyelmet javaslunk fordítani továbbá a városfejlesztésre, összhangban a 2021-2027-es programozási időszak fenntartható városfejlesztési céljával. Megfontolásra javasoljuk a város-vidék együttműködés, kapcsolatrendszer összefüggéseinek hangsúlyosabb megjelenítését is. A városfejlesztés és várostérségek esetében különösen fontos a területfejlesztési tervek és az ITP összhang biztosítása.	A dokumentumok egymásra épülése biztosított a tervezőcsapatok és a megyei önkormányzattal történő folyamatos egyeztetés alapján. A programok neveit pontosítottuk. A célrendszer hangsúlyosabb megjelenítésére a területi célok tematikus célterületi ábrázolásával kiegészítettük a stratégiai dokumentumot. A koncepció célrendszere és a stratégiai program prioritásaiban megnevezett intézkedések sora, illetve ezek együtthatása, a kevésbé fejlett térségek és települések élhetőségét, megtartó erejét fokozza. A felzárkóztatás ebben az összefüggésben értelmezhetetlen, hiszen a területi különbségek meg nem szüntethetők, legjobb esetben enyhíthetők. A 2021-2027-es programozási időszak fenntartható városfejlesztési céljával összefüggésben az együttműködésre javasolt várostérségek (Tatabánya, Esztergom) a stratégiai programban lehatárolásra kerültek.
		2.	RÉSZLETES ÉSZREVÉTELEK A dokumentumok egy része a javasolt területi korlátot jelentősen túllépi, úgy, hogy néhány elvárt fejezet még nem került kidolgozásra. Javasoljuk az ismétlődő szövegrészek elhagyásával, tömörebb fogalmazással rövidíteni a terjedelmen (különösen az operatív program tekintetében a támogatás segítségével megvalósítandó programok bemutatása fejezetet, valamint a bevonandó területi szereplők és tapasztalataik bemutatása fejezet rövidíthető).	Az első vélemény az operatív programra vonatkozik, választ nem igényel. Az összegek egyeztetés alatt állnak, a tervezés jelenlegi fázisában sem ismertek. Amennyiben ez véglegessé válik, úgy a dokumentáció kiegészítésre kerül.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Állami/Minisztérium)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			- A stratégiai programrészen az intézkedésenkénti forrásallokációt nem tartalmazza a program az egyes prioritások bemutatásánál, csak a forrás típusa került felsorolásra prioritás szintjén tervszámok nélkül, ezt mindenképp pótolni szükséges, hiszen az ITP forrástervezés alapját fogja képezni a későbbiekben. - A stratégia a területi hatásvizsgálat eredményeiről összefoglalót nem tartalmaz, de jelzi, hogy a hatásvizsgálat csak a tervezési folyamat következő lépésében készül, és külön kötetben kerül majd dokumentálásra. Az elkészült hatásvizsgálat alapján szükséges kiegészíteni a stratégiát. - A stratégiában program szintű indikátorok nem kerültek meghatározásra. Továbbá a monitoring és értékelési terv fejezet nem tartalmaz összefoglaló táblázatot a prioritás szintű indikátorokról. - Mindkét program esetében a prioritások részletes bemutatásánál az Útmutató szerinti táblázatos formátum került alkalmazásra, de forrás összegeket nem tartalmaz, a táblázat üres. A prioritás részletes tartalmának bemutatása és a pénzügyi ütemezés táblázatokat szükséges feltölteni a még hiányzó adatokkal. - A dokumentum végleges változatában szükséges kidolgozni a még hiányzó fejezeteket (pl. Külső végrehajtási rendszer (országos) bemutatása; ellenőrzési rendszer /eredményességi vizsgálat; a környezeti értékelés (területi hatásvizsgálat releváns környezeti értékelési hatásainak rövid összefoglalása). - A területfejlesztési programban is kiemelt figyelmet javasunk fordítani a leghátrányosabb helyzetű térségek fejlesztéseire, amely megalapozza az ITP tervezését. A továbbiakban is fontos szempont és hangsúlyos figyelmet javasunk ezen térségek kezelésére fordítani a 290/2014-es Korm. rendeletben szereplő járások alapján, mely a megyében Kisbér járást érinti mint kedvezményezett járás. - A területfejlesztési programban is kiemelt figyelmet javasunk fordítani a városfejlesztésre, a fenntartható városfejlesztési célokra. Ezen célok esetében kiemelten fontos az ITP összhang biztosítása és megalapozása, mely a programban megjelenik, és ez kiemelten megalapozza a tervezést. A fenntartható városfejlesztés intézkedésre jelölt városokat elégséges az ITP-ben kijelölni, a koncepcióban és a programokban csak mint lehetséges célterületekként javasoljuk megjeleníteni.	A hatásvizsgálat ismertetését beillesztettük. A stratégiai program szintjének megfelelő indikátorok kerültek meghatározásra. Az indikátorok között lévő hatásindikátorok jól tükrözik a területfejlesztési dokumentumok elhatározásainak megvalósulását. Az összefoglaló táblázattal kiegészítettük a fejezetet. Az összegek egyeztetés alatt állnak, a tervezés jelenlegi fázisában sem ismertek. Amennyiben ez véglegessé válik, úgy a dokumentáció kiegészítésre kerül. A területi hatásvizsgálattal kiegészítettük a dokumentációt. Így a stratégiai program teljeskörűen kidolgozásra került. A koncepció célrendszere és a stratégiai program prioritásaiban megnevezett intézkedések sora, illetve ezek együtthatása, a kevésbé fejlett térségek és települések élhetőségét, megtartó erejét fokozza. A javaslatnak megfelelően a megye egyetlen kedvezményezett járása, a Kisbéri járás nevesítésre került. Köszönjük a megerősítést a fenntartható városfejlesztési célokkal kapcsolatban.
27.	Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács	1.	Egyetért, elfogadásra javasolja	Köszönjük

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS PROGRAMJA – STRATÉGIAI PROGRAM – JAVASLATTEVŐ FÁZIS (2021. február-március)
VÉLEMÉNYEK - VÁLASZOK

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
1.	Aka	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
2.	Bábolna	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
3.	Baj	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
4.	Bajót	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
5.	Csolnok	1.	Barnamezős területek újrahaznosítása igen fontos, számtalan településünkön éktelenkednek az elhagyott bányáépületek. Csolnokon is szeretnénk a XII-es aknai területet rekultiválni és hasznosítani. Nagytérségi közlekedés fejlesztése is reméljük mihamarabb elindul.	Köszönjük a megerősítést.
6.	Fejér megyei közgyűlés elnöke	1	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
7.	Gyermely	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
8.	Kérékteleki	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
9.	Komárom	1.	Prioritások azonosítása bemutatása 11. oldal 5. Emberkincs óvása és erősítése Véleményem szerint, a prioritások között első helyen kellene szerepelnie az emberkincs óvásának. Minden ez után következhet. Ha a felsorolás nem is jelent fontossági sorrendiséget a dokumentum írójának szándéka szerint, akkor is fontos jelzés, ha a prioritások az emberrel kezdődnek. Javasolom a sorrend megváltoztatását.	A szemlélettel egyetértünk, de mivel a koncepció és stratégia területi alapú, a dokumentumok szerkezetét nem lenne szerencsés felborítani. A prioritások sorrendje nem jelent fontossági sorrendet.
		2.	47. oldalt követő 10-es ábra mely a közlekedési hálózatokat mutatja tervezett gyorsforgalmi utak A 13-as út a tervezettnél megfelelően jelölve van 2x2 sávú gyorsforgalminak, de a 81-es út nincsen így megjelenítve a térképen. Javasolom a 81-es út tervezett 2x2 sávú gyorsforgalminak megjelenítését.	A térképet pontosítottuk.
		3.	61. oldal: Melléklet: Területi prioritással, intézkedések célterületeivel érintett települések Klímastabil erdőtümbök célterülete felsorolás Komárom a 37. oldalon a 6.ábrán szerepel, mint klímastabil erdőtümbök célterület, de a 61. oldalon szereplő mellékletből kimaradt Kérjük a "Területi prioritással, intézkedések célterületeivel érintett települések" mellékletben a Klímastabil erdőtümbök célterülete felsorolásban Komáromot is szerepeltetni	A táblázatot javítottuk.
10.	Környe	1.	A KEM területi tervekkel kapcsolatban is fenntartom a koncepcióhoz írt véleményemet.	A válaszokat lásd ott.
11.	Lábatlan	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
12.	Leányvár	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
13.	Máriahalom	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
14.	Mocsa	1.	A kerékpárúthálózat Mocsa -Kocs közötti szakaszának megtervezését és megépítését szorgalmazzuk, ezáltal elérhetővé válik egy másik hálózat is.	A megyei területrendezési terv sem tartalmazza a nyomvonal szakaszt, a területfejlesztési program időtávlatában nem várható megvalósulása.
15.	Nagysáp	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
16.	Nyergesújfalu	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
17.	Tatabánya	1.	- javasoljuk, hogy a dokumentum mellékleteinek köre bővüljön ki a jelenleg ismert, barnamezős területekről, ipari parkokról szóló ismertetővel, mely konkrét adatokkal ismerteti ezen területeket, települési szintű bontásban. - javasoljuk a mellékleteket kiegészíteni az előző tervezési ciklusokban a megyei kedvezményezettek által elnyert pályázatok listájával, EU, Határon átnyúló- OP-k szerint bontásban, településenként. - javasoljuk a mellékleteket kiegészíteni a megyében megvalósult, jó gyakorlatként beazonosítható projektekkel - javasoljuk a mellékleteket kiegészíteni azon fejlesztési programok listájával, melyek több fejlesztési cikluson átívelők, megvalósításuk már megkezdődött, folytatásuk a megyei stratégiai célok eléréséhez jelentősen hozzá tud járulni - kérjük megvizsgálni, hogy a 2. Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága prioritás intézkedési javaslatai közül mely intézkedéshez lehet szükséges Tatabánya, mint érintett település feltüntetésére, annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a későbbiekben terület lehatárolás miatt projektötlek elutasítása. Például a Gerecse Natúrpark esetleges, tervezett komplex projektjei pályázatként történő benyújtása során Tatabányát érintő beavatkozások elutasításra kerülhetnek, ha az adott intézkedés nem említi a települést. - kérjük újra gondolni, hogy a 4.1. prioritás intézkedései között feltüntetett Tatabánya IMCS megvalósítása reális terv-e, vagy inkább a jelenlegi Vasútállomás épületének felújítása lenne inkább megvalósítható. - javasoljuk kifejteni, hogy a fejlesztéskoordináció intézményi kapacitás megerősítése intézkedés esetében a települési önkormányzatokkal, gazdaságfejlesztési szervezetekkel, klaszterekkel, egyetemmel való együttműködés lehetőségét, szándékát, tekintettel az azoknál felhalmozott szakmai tudás, kapcsolati tőke, innováció, kreativitás elérhetőségére. - javasoljuk annak megvizsgálását, hogy a megyében működő középfokú és felsőfokú intézmények között együttműködések ösztönzése elősegítené-e a megyei célok megvalósítását. (PI. oktatások, órák között átjárás) - Javasoljuk annak megvizsgálását, hogy a gazdasági élet és a közszféra, valamint az oktatási intézmények bevonásával, együttműködésen alapuló gyakornoki programok kialakítása, támogatása elősegítheti-e a megyei célok elérését.	A stratégiai programnak nem feladata a barnamezős területek részletes bemutatása, felsorolása, az előző tervezési ciklusban kedvezményezettek felsorolása, a jó gyakorlatként megvalósult projektek, a több fejlesztési cikluson átívelő fejlesztési programok bemutatása. A stratégiai program a vonatkozó tartalmi követelmények és a Pénzügyminisztérium útmutatója alapján készült, mely nem tartalmazza ezeket a szempontokat, a terv terjedelmi korlátai sem adnak erre lehetőséget. A 2. prioritásban Tatabánya nem szerepel, mert ellentétes lenne a stratégiai logikával. Védett kerete egyrészt az ITS-ben van, másrészt pedig az 1. prioritásba tartozik. A tematikus célterületek összekapcsolják a két területi prioritás fejlesztési célterületét, ezért nem szükséges Tatabánya nevesítése. Natúrparki fejlesztések a 3. prioritás alatti intézkedéseken belül is tervezhetők, amely az egész megyére vonatkozik. A megyei tervnek nem feladata az IMCS megvalósításának értékelése. Köszönjük, a partneri együttműködésre vonatkozóan, a szövegrészt pontosítottuk. Az 5. prioritás 5.1. intézkedései között szerepel a "hálózatosodás, kapcsolatépítés az oktatási és képzési bázisok, a munkaadók, munkavállalók, a lehetséges K+F+I partnerek és a foglalkoztatási paktum egyéb szereplői között". Az oktatási intézmények egymás közötti együttműködésének ösztönzését megemlíti ugyanitt.
18.	Tát	1.	Tisztelettel kérjük a döntéshozókat, hogy a közlekedési hálózat fejlesztésénél legyenek figyelemmel a Tát 10-es számú főút és az egykori 11-es főút (most 117-es összekötő, most 1011) kereszteződésében tervezett körforgalom kiépítésére! Ez az Esztergom-Tatabánya fő közlekedési útvonal veszélyes csomópontja, s egyben településrészeink gyalogos-kerékpáros forgalmának intermediális része, gyakori balesetek helyszíne. A tervek kvázi 10 éve elkészültek.	A 4.1 és 4.2 intézkedésben szereplő infrastruktúra fejlesztésbe beletartozik a körforgalmak építése is, de az egyértelműség kedvéért a körforgalmak létesítésére is utalunk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
19.	Szomor	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
20.	Vajda Bence KEM Közgyűlés	1.	25. oldal 1.8. pont: Hiányolom Komárom szerepének hangsúlyozását ebben a pontban. Az ipari parkunk (lásd pl. SK Battery beruházás), a Monostori hid, stb. Az első mondatban szerintem indokolt lenne Tatabánya és Esztergom mellett Komárom, ilyen jellegű fontosságát is említeni, kiemelni. Hiszen Észak-Komárommal és szűk környezetével együtt, több, mint 50.000 fős városról beszélünk, valamint a Felvidék kapujáról. 53. oldal 5.1 pont: szerintem itt fontos és elérhető koncepció lehetne az, hogy a tengely városok mind egyetemi várossá fejlődjenek az oktatás területén. Hiszen egy egyetemi vagy főiskolai kihelyezett tanszék, vagy campus, jelentősen tudná fejleszteni a helyi oktatási tevékenységeket is. Komárom a tavalyi évben kötött együttműködési megállapodást az ELTE-vel. De Komárom esetében, az SK és más nagy, ipari parki cégünk esetében a műszaki képzéstől kezdődően, a gazdaságtudományi képzéseken át, az agrártudományok bezárólag (SOLUM Zrt-SANO: mintagazdaság kialakítása), szerintem lenne létjogosultsága, ilyen, helyi, egyetemi központok, együttműködések kialakításának. Tudjuk mindannyian, hogy mit jelent, jelenhetne egy prosperáló egyetem vagy főiskola megjelenése egy-egy városban. 53.-54. oldal 5.2: szerintem hosszútávú koncepcióként megfogalmazhatnánk olyan bérlakás programot, vagy támogatási rendszert, amely elősegíti azt, hogy a háziorvosok, fogorvosok, központ ügyeket ellátók, jövőjét érintően, ne kellejen létszámhiánnyal küszködni. De itt gondolok a nővérekre, szakápolókra is. Általános kiegészítések, kérdések. A következőkben felsoroltak, ahogy a videóban is elhangzott, lehet, hogy valamelyik rész tartalmazza de én nem találtam meg ezeket egyértelműen, vagy lehetséges, hogy nekem kerülte el a figyelmemet. Turizmus fejlesztése Komárom és környéke: A Brigetio Gyógyfürdő (Komthermál Kft.) és Komárom általános és komplex turisztikai fejlesztése. Komárom a közeljövőben kiemelt turisztikai központtá fog válni (lásd: Csillag Erőd, a komáromi erődrendszer, határon átvélt, kiemelkedő kapcsolatok, együttműködések, EUROVELO 6, Monostori Hid, stb.). Itt pl, csak egy példát említek és szerintem a tervezők érteni fogják mire szeretnék rávilágítani: Komáromban nincs 4 vagy 5 csillagos wellness szálloda. Miközben az ország egyik legjobb gyógyvizével rendelkezünk. A földrajzi adottságokat meg most itt nem sorolnám fel ismételt. A környéken az elmúlt években és most is, folyamatosak a több milliárd összegű fürdő fejlesztések. Ez Komáromban még hiányosság. Komárom elkerülő út: 2. szakasza. Vagy az 1. sz. főút új nyomvonala ezt tartalmazza? 1. sz. főút-komáromi ipari parki kanyarodás: forgalmi csomópont kialakítása. Budaörs, Tatabánya után, miután a Monostori Hid átadásra került, az ipari parkunk az elmúlt évtizedben jelentős léptékben fejlődött és diverszifikálódott, a 13-as főút 2*2 sávossá bővítése véleményem szerint megalapozta, megalapozza egy újabb logisztikai központ létesítésének a lehetőségét Komáromban a következő években. Ennek érdekében, és a jövőbeni ipari parki esetleges fejlesztések/bővítések érdekében szükségessé válhat Komárom esetében az ipari vasúti nyomvonal kialakítása, valamint új területek kijelölési ipari parki övezetnek.	Komárom nem kijelölt az ERFA 9 fenntartható városfejlesztési keretre, ezért nem szerepel az 1.8. alatt. Komárom kibontakozó szerepe az 1.1. pontban kerül hangsúlyozásra. Jelenleg a felsőfokú oktatási intézmények összevonása, központosítása zajlik, új egyetemi központok kialakulására nem látunk reális esélyt a megyében. A háziorvosok, fogorvosok és más egészségügyi szakemberek megtartására, illetve letelepítésére vonatkozó javaslatot beemeljük az 5.2. intézkedéscsomagba. A dinamikus megyei turisztika prioritásban Komárom szerepel, mint turisztikai "zászlóshajó", 3.2. pont alatt. Komárom turisztikai szerepének további hangsúlyozására nincs mód, azt a „HELYZETÉRTÉKELÉSTŐL AZ ÉRTÉKESÍTÉSIG” KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE ÉS TÁGABB TÉRSÉGE TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA tartalmazza. Az elkerülők nyomvonalát a 2020-ban jóváhagyott megyei területrendezési terv tartalmazza, köztük a komáromi elkerülőét is. Az elkerülők megvalósítására - mely több főutat is érint - utalunk az anyagban. Az ipari parkok bővítését, infrastrukturális fejlesztését (így Komáromét is) az 1.5 intézkedés taglalja.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			Végezetül általánosságban az a véleményem, hogy Komárom az elmúlt 10 évben végrehajtott fejlesztéseknek és beruházásoknak köszönhetően ennek az évtizednek a nyertese lesz a megyében. A Monostori Hid, az SK beruházás, a Csillag Erőd, (és még sorolhatnám), olyan gazdasági lehetőségeket hordoz magában Komárom és a szűk térsége számára, melyet most még nehezen tudunk elképzelni.	A további észrevétellel egyetértünk, választ nem igényel.
21.	Várgesztes	1.	20. oldal utolsó bekezdés: Energia-hálózat....A meglévő ellátás biztosításához a már meglévő rendszerek kapacitásának növelése.... Az ipari tevékenységek növelhetőségének korlátozása jó lenne az anyagban több helyen hangsúlyozott harmóniának megfelelően! Szakembereknek kell eldöntenie, milyen terület terhelhető még.	A terhelhetőség a helyi adottságokon múlik, amelyet valóban szakembereknek kell eldöntenie, az egyedi eseteket megvizsgálva. Megyei szinten tapasztaltuk, hogy jelentős többlet fejlesztési területek kerültek kijelölésre.
		2.	23. oldalon 1.7 A megyei és térségi támogatási intézményi kapacitás megerősítése: Vállalkozásfejlesztési ernyőszervezet létrehozása a koordinált munkához jó lesz, mert kis falvakban nincs szakapparátus. Az ernyőszervezet ismertetése célszerű lenne	Egyetértünk az ernyőszervezet létrehozásával. De a stratégia programban nem tartjuk szükségesnek az ernyőszervezet fogalmának definiálását. Megalakulásukat követően a települések részére várhatóan bemutatásra kerülnek (konkrét programmal, munkaszervezettel stb.)
		3.	33. oldalon 2.4 A natúrparkok szerepének megerősítésével olyan tájgondnoki hálózat jön létre,.... Nagyon egyszerű! A későbbiekben ismeretett TÁJKARTA segítségével. Jó lenne, ha az önkormányzatoknak kötelező lenne ehhez csatlakozni!	Az SKV-ban javasolt TÁJKARTA-megállapodást a koncepcióba és a stratégiába is beépítettük.
		4.	39.oldal 3.2 fejezet: Turisztikai gócpontok, "zászlóshajók": Sajnálatos, hogy a Vértes térsége kimaradt, pedig folyamatban lévő fejlesztések vannak:pl. Majk Várgesztesi Villapark a COVID előtt a megyében a második legtöbb szálláshelyi éjszakával rendelkezett. Kérem: Az Észak-Nyugati Vértes nevesítését. lovas útvonalhoz mellékelek majd egy létező térképet!	A felsorolást kiegészítettük a javaslattal.
22.	Vértessomló	1.	Települések ellátórendszerének alapintézmények,középületek, közösségi helyek összehangolt fejlesztése mindannyiunk közös érdeke. A városi heterogén milliót utánzó ötletek helyett a helyi identitás megőrzése, a települési értékek előtérbe helyezése számunkra prioritás, a tervezet is hangsúlyozza ezt. A középületek energiatakarékos kialakítására utalás „próbababái" vagyunk, hiszen a közelmúltban és jelenleg is folyik energiatárgyú tervezés, pályázatkezelés (Művelődési Ház) a településen. Az infrastruktúra fejlesztés a megyei programban kiemelt szerepet kap, amit rendkívül fontosnak tartunk. Sport és szabadidős tevékenység szempontjából szintén jók a tervezet elvárásai. A táj környezetének fejlesztése fásítással (Vértessomló lakosai összefogásával március első hétvégéjén 800 db facsemetét ültettünk, melyet kép és videó anyaggal is dokumentáltunk) a jövő szempontjából az egyetlen járható út, ha a civilizációs ártalmakat redukálni akarjuk. A vízgazdálkodás fontos része az előbbieknek, hiszen a klímaváltozás rendkívüli szélsőségeket generál — jók a tervek! Az energiaszektorban a megújulókat preferálása mindenkinek előnyt jelenthet, e tárgyban	A vélemény első felében szereplő észrevételek választ nem igényelnek.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		az EU bruttó típusú elszámolási tervezete ellen küzdeni kell közösen. A hulladékgazdálkodásban vannak még hatalmas tartalékok, e téren van még mit átvenni a fejlettebb németajkú térségből. Az infokommunikáció fejlett formájára utalás jó irány, ha csak a jelenlegi home office-ra vagy a digitális oktatásra gondolunk. A gazdasági fejlesztés nem a kis önkormányzatok asztala, de mindannyiunk jól felfogott érdeke, a tudatos termelés optimalizált kkv-szektor is a magyar vállalkozások fejlesztése. A mezőgazdaságunkban rejlő potenciálokat a földalapú támogatások majdani megszűnéséhez viszonyítottan is vizsgálni kellene, mert jelenleg alaptól pozitív a mérleg, de készülni kellene az elkövetkezendő évtizedekre a várható döntések utáni állapotra. A tájgazdálkodás alapját a helyi környezeti adottságokra kell építeni, a natúrparkok és a természetvédelem elsődlegességével. Az ellátó infrastruktúra tekintetében a napelemes kiserőművek, hőszivattyúk, klímaberendezések szaporodása miatt az elektromos hálózatok fejlesztését szeretnénk kérni, erre részben az anyagban van utalás. A vidéki tájak éghajlatváltozásához alkalmazkodó fejlesztése érdekében kérjük és egyetértünk a támogatási formák különböző, sokrétű pályázati lehetőségek megtartásával. A környező erdőművelési állományának drasztikus pusztítását (ipari erőművi célokra) rendkívül károsnak találjuk, kérjük a szükséges korrekciók végrehajtását. A megye turisztikai szempontból nagyon sok értékes látnivalót tartogat az ide látogatóknak (pl. Esztergom, Tata, Majk, Vértes, Gerecse, szakrális helyszínek, Komárom stb.) az ezekben rejlő potenciálokat hiba lenne nem kihangsúlyozni e fejlesztéseknél. Az európai közösségi célok általában a nagy közösségen belül az ország érdekeit is szolgálják, ennek érdekérvényesítése megyénkre is jó hatással lehet, pl. tematikus együttműködések, határmenti fejlesztések, nemzetközi kerékpáros útvonal stb., jónak találjuk ezeket a tervezeteket. Fontos fejezete az intézkedéseknek a gyorsforgalmi úthálózatok fejlesztése, a vasúthálózat és környezetének modernizálása IMCS-ok megépítése Tatabányán, Tatán. A közlekedési rendszereken belül igény lenne a helyi közösségi szolgáltatások kiterjesztésére, nem csak a bekötőutak rekonstrukciójára, hanem a településeken belül a gyenge adóerő-képességű háttérrel rendelkező községek belső úthálózatának felújítási programjára. A jövőre gondolva az e-autók intézményeknél történő töltési lehetősége. A tudás alapú társadalom megvalósítási célja elhozhatja a jövő nemzedékek felzárkózását a digitális készségek fejlesztésével.	A stratégiai program tartalmazza az elektromos hálózat fejlesztését, mely annak minden elemére értendő a termeléstől, a fogyasztókig történő eljuttatásig. Ezen a tervezési szinten az útmutató által megadott tartalmi volumen mellett ezt jobban nem lehet kifejtetni. A biomassza energetikai hasznosítása nem maradhat ki a stratégiai programból, azonban annak súlya az SKV alapján is csökkentendő. A helyzetelemzés részletesen feltárta a megye értékeit, turisztikai lehetőségeit. Köszönjük véleményét. A községek belső úthálózatának fejlesztésére ad javaslatot a tervezet.
23.	Veszprém megyei önkormányzat közgyűlésének elnöke	1	Észrevételt nem kíván tenni, egyetért

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Önkorm)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
24.	KEM Közgyűlés Turi Bálint	1.	Prioritások azonosítása bemutatása 11. oldal 5. Emberkincs óvása és erősítése Véleményem szerint, a prioritások között első helyen kellene szerepelnie az emberkincs óvásának. Minden ez után következhet. Ha a felsorolás nem is jelent fontossági sorrendiséget a dokumentum írójának szándéka szerint, akkor is fontos jelzés, ha a prioritások az emberrel kezdődnek. Javaslom a sorrend megváltoztatását.	Id. Komáromi vélemény!
		2.	47. oldalt követő 10-es ábra mely a közlekedési hálózatokat mutatja tervezett gyorsforgalmi utak A 13-as út a tervezettnél megfelelően jelölve van 2x2 sávós gyorsforgalminak, de a 81-es út nincsen így megjelenítve a térképen. Javaslom a 81-es út tervezett 2x2 sávós gyorsforgalminak megjelenítését.	A térképet pontosítottuk.
		3.	Területi hatásvizsgálat prioritások 5. Emberkincs óvása Az emberkincs óvása mindennél előrébb való. Javaslom egyes számú prioritásnak megjeleníteni az emberkincs óvását. 1. számú prioritás az emberkincs óvása	A prioritási sorrend megváltoztatása ebben a tervezési stádiumban nem vállalható.
		4.	2. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata fejezet, 4. oldal ...barna-, illetve rozsdáövezetek újrahasznosításának, intenzívebb felhasználásának preferálása lenne kívánatos... A szöveg arról szól, hogy sok esetben gazdaságilag előnyösebb egy cégnek inkább a meglévő ipari park szabad kapacitását kihasználva, oda költözni, nem pedig a rozsdáövezetbe, megszűnt régi gyár helyére beköltözni. E használaton kívüli megszűnt gyárak területének hasznosítása pedig össz társadalmi, környezetvédelmi érdek volna. Javaslom valamilyen szintű ösztönző rendszer kialakítását, hogy érdemes legyen ilyen rozsdá övezetekben újra ipari tevékenységet folytatni. ...preferálása lenne kívánatos, sőt érdemes volna a döntéshozóknak elgondolkodni olyan ösztönzők kialakításán, amely lehetővé tenné, hogy érdemes legyen a régi rozsdáövezetekbe újra ipari tevékenységet vinni. A befektetők számára vonzó legyen ilyen területeket újra hasznosítani.	A rozsdáövezetekre vonatkozó javaslatot beemeltük.
25.	KEM Közgyűlés alelnöke Borsó Tibor	1.	Az 5.1-es intézkedésben kiemeltebben kezelném a képzési bázisok fejlesztését, valamint a foglalkoztatás munkaerőpiaci fejlesztését!	A képzési bázisok fejlesztését megjelenítettük, a foglalkoztatás - a képzés - a munkaerőpiac összehangolásával a Konceptió és Stratégia program számos fejezete kiemelten foglalkozik.

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS PROGRAMJA – STRATÉGIAI PROGRAM – JAVASLATTEVŐ FÁZIS (2021. február-március)
VÉLEMÉNYEK - VÁLASZOK

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
1.	Aktív-és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ	1.	Általános megállapítások a dokumentumokra vonatkozóan: Örömmel láttuk, hogy az dokumentumokban több ponton jelenik meg a turizmus, mint prioritási pont (ld. pl. Operatív Program 3. prioritás Dinamikus megyei turisztika), az aktív turizmusban rejlő lehetőség és a hálózatosodás szükségessége is, ugyanakkor Budapest és vonzáskörzete, mint küldőterület és erőforrás véleményünk szerint nagyobb szerepet kaphatna a dokumentumokban. Javasoljuk továbbá, hogy a Duna turisztikai hasznosítására is nagyobb fókuszot helyezzenek a szakmai anyagok összeállításai. A Stratégiai program tekintetében: - A fejlesztési irányok meghatározása kapcsán (ld. 37. oldal) az alábbi szövegszerű javaslatokat tesszük: „(...) Aktív és kulturális kínálat egyedi kombinációjának, hálózatának kialakítása; Turisztikai térségek fejlesztése (Duna-mente, Által-ér völgye, Gerecse), márkaépítés, <i>egyedi és egységes arculat kialakítása</i>, turisztikai „zászlóshajók”, natúrparkok, szlovák-magyar országhatáron átnyúló turisztikai célterület, <i>a Garam folyón szervezett egy vagy több napos vízitúrák a dunai vízitúrák programokkal kombinálása.</i>” - A 39. oldal felsorolásához kapcsolódóan az alábbi szövegszerű javaslatokat tesszük: „(...) turisztikai gócpontok, „zászlóshajók”: Duna, Esztergom és térsége, Tata és környéke, Komárom és térsége, <i>Neszmélyi borvidék és a Gerecse (...)</i>” „(...) látogatóközpontok, <i>vízitúra megállóhelyek</i> „(...) Által-ér völgye és Duna-mente és Gerecse (...).” - A 44. oldal bekezdéseihez kapcsolódóan az alábbi szövegszerű javaslatokat tesszük: „(...) A vízi közlekedés térségi szintű biztosításához kapcsolódik a helyi és turisztikai jelentőségű kikötők építése, meglévők felújítása, vízitúrázók fogadására alkalmassá tétele, környezetük rendezése (...).”	Köszönjük a javaslatokat. A Duna-mente és az Által-ér völgye zárójeles felsorolás a 2020-ban jóváhagyott megyei területrendezési terv övezetére, azaz a komplex turisztikai térségekre utal. Ezért ennek külön kiemelését nem javasoljuk, de a szövegben utalunk rá, mint kapcsolódó natúrparkokra (hasonlóan a Pilishez, Vértesshez, Bakonyaljához). A további javaslatokat figyelembe vettük.
2.	Arany-Jádi Enikő, KEMFA	1.	Észrevételt nem tesz, egyetért	Köszönjük
3.	Benkovics László, KEM Falusi Turizmus Egyesület	1.	Az 5. ábrát javasolnám kiegészíteni Pilismarót, és Dömös területével, valamint a 9. ábrát is. Javasolom továbbá a Melléklet érintett célterületeinél a településlistát kiegészíteni a két településsel. A 10. ábra tervezett főútként tartalmazza a 11.sz. főút Dömöst és Pilismarót elkerülő szakaszának megépítését. Célszerű lenne a 4.1 intézkedésben is nevesíteni a 11.sz. főútnak, mint a Dunakanyar főútja megyei szakaszának fejlesztését is, hiszen az Eurovelo kerékpárút kiépítése során is érintetté válik ez az útszakasz, és a turizmusfejlesztés tervezett intézkedései miatt is jelentős forgalomműveléssel kell számolni a térségben.	A tematikus lehatárolások a helyzetelemzés és a koncepció alapján kerültek megállapításra. A jelzett lehatárolások tematikus célterületek, melyek a fejlesztések fókuszterületeit jelölik meg. Az egyes intézkedések célterületeket azonosítanak (tematikus célterületi térképekkel), melyek a prioritások intézkedés-tartalmai fókuszát pontosítják, azaz az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan irányt mutatnak, melyektől az eltérés lehetősége fennáll. A tematikus célterületek lehatárolását az indoklás alapján nem módosítjuk. A szövegrészt kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
4.	Csákányné dr. Márk Zsuzsanna, Környezeti neveléssel foglalkozó munkatárs		Egyetértő vélemény	Köszönjük.
5.	Csöppü Gabriella, Nyergesújfalu Város Települése, Nyergesújfalu-Lábatlan települési klímaplatform		Egyetértő vélemény	Köszönjük.
6.	CESCI		Az egyes dokumentumok könnyebb beazonosíthatósága érdekében az alábbi rövidítéseket használtam: - stratégiai program: SP - operatív program: OP - területi hatáselemzés: TIA - stratégiai környezeti vizsgálat: SKV. Kiemelendő pozitívumok Mind a négy dokumentum készítői alapos munkát végeztek: a terveket erős problémaérzékenység, a legfrissebb kihívások és trendek számbavétele és a területiség szempontjának hangsúlyos érvényre juttatása jellemzi. A dokumentumok gazdagon illusztráltak, ami jobban átláthatóvá, könnyen értelmezhetővé teszi az elemzések megállapításait. Határon átnyúló funkcionális térségek fejlesztése A határmentiség szempontjából kiemelendő, hogy a tervezők központi szerepet biztosítanak a területi szereplők közötti együttműködésnek, beleértve a megyehatárokon túli érdekelt feleket is. Előremutató, hogy a várostérségeket érintő prioritás 8.1-es és 8.2-es intézkedései az érintett települések közötti koordinációt szektorokon átívelő módon irányozzák elő (OP, 49.), amely révén erőforrásaikat gazdaságosabb és hatékonyabb módon tudják felhasználni (SP, 16., TIA, 23.) Fontos, hogy a két hídfőváros esetében ennek a funkciómegosztásnak határon átnyúló dimenziója is van. A területi hatáselemzés (TIA, 16.) külön is szorgalmazza a megyehatárokon túlnyúló funkcionális térségek fejlesztését, ami Komárom és Esztergom esetében egyben az országhatár meghaladását is jelenti. A programozási dokumentumokat előkészítő helyzetértékelés részletesen elemzi azt a potenciált, amely e tekintetben e két várostérséget jellemzi: a hídfővárosok foglalkoztatási, kulturális és szabadidős központokként funkcionálnak a határon túli lakosság számára is (TIA, 12.) Határon átnyúló közlekedésfejlesztés A határon átnyúló közlekedési infrastruktúra fejlesztése kiemelt szerepet kap a programokban, hiszen a megye hosszú távú fejlődését alapvetően határozzák meg azok az észak-déli kapcsolatok, amelyek a szlovákiai térségekkel kötik össze a magyarországi központokat. Előremutató, ahogy a tervezők a megye fejlesztése szempontjából közös erőforrásként tekintenek a párkányi teherpályaudvarra (SP, 43.), valamint a révkomáromi és párkányi folyami teherkikötőkre (SP, 43.). Fontos, hogy ezek az aspektusok a helyi, várostérségi fejlesztési dokumentumokba is épüljenek bele, és az érintett kapacitások képviselői bekapcsolódhassanak a közös tervezési folyamatokba, ezáltal biztosítva a szlovák oldali tervezéssel kialakítható szinergiákat. Támogatandó, hogy készüljenek a várostérségekre mobilitási tervek (SP, 45.), a helyi közösségi közlekedési szolgáltatásoknak a várostérségek szintjén történő integrációja érdekében. Ezzel nem pusztán a szolgáltatások színvonalát lehet emelni, hanem jelentősen bővíthető azoknak a száma, akik inkább a közösségi közlekedési eszközöket	Köszönjük a megerősítést.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		részesítik előnyben ingázásaikhoz. E tekintetben üdvözlendő az Esztergom-Komárom vasútvonal revitalizációjának terve is, amely a két hídfőváros irányában is megkönnyítheti a környezetkímélőbb utazási módok népszerűsítését (SP, 44.). Mint ahogy a stratégiai program készítői rámutatnak, ezek az együttműködések még kezdetlegesek (SP, 42.). Ehhez kapcsolódóan érdemes megemlíteni, hogy a szlovákiai Nánától Tátig (Nána-Párkány-Esztergom-Dorog-Tokodaltáró-Tokod-Tát) egy gyakorlatilag folyamatosan lakott térségről beszélhetünk, amelynek özssterülete kisebb, mint a megyei jogú Békéscsaba területe, míg lakossága meghaladja a 67 ezer főt (Békéscsaba lakossága 59 ezer fő). Az agglomeráció 7 települése közül 4 rendelkezik városi ranggal, ezért számos tekintetben összevethető Tatabányával vagy más megyei székhelyeinkkel. Észszerűnek nevezhető a helyi közösségi közlekedés elvei szerinti fejlesztések megvalósítása egy megyei jogú városéval megegyező méretű várostérségben. (A térségi integrációt a tervezők kiegészítik Nyergesújfaluval, Lábatlannal, Kesztlöccel és Leányvárral (SP, 15.), ami a szolgáltatások további térbeli átszervezését indukálja, bár a várostérség lehatárolásával kapcsolatban néhány problémát a későbbiekben még megemlítek.) További fontos tudnivaló, hogy a szlovák-magyar INTERREG program támogatásával a két Komárom éppen a jelen tervezési folyamattal párhuzamosan fejleszti közös tömegközlekedési rendszerét, ami jelentősen segíteni fogja a két ikerváros további integrációját is. A Pons Danubii és az Ister-Granum ETT-k fontos szerepet játszanak a két szomszédís határtérség kerékpáros infrastruktúrájának és szolgáltatási rendszerének integrációja szempontjából is. Határon átnyúló turizmusfejlesztés A turizmus egy további terület, amellyel kapcsolatban a tervezők ösztönzik a határon átnyúló együttműködést (SP, 37.). Ezen a téren már több kezdeményezés is történt, és a tatabányai székhelyű Rába-Duna-Vág Európai Területi Társulás (RDV ETT) fejlesztési stratégiája tartalmazza is a közös magyar-szlovák Dunamente idegenforgalmi integrációjának megvalósítását. A stratégia beavatkozási logikájának inkonzisztenciája A stratégiai program három átfogó célkitűzést tartalmaz, amelyek közül egy ágazati (A1), kettő területi jellegű (A2 és A3). Nem világos az átfogó és specifikus célok közötti összefüggés: miként mozdítja elő a gazdaság diverzifikációja, az integrált tájgazdálkodás, a kisvárosok átfogó modernizációja és az emberkincs óvása és erősítése a tudásalapú társadalommal történő lépéstartást, az urbanizált fejlesztéseket és a vidéki tájak új egyensúlyának elérését. A helyzetet tovább bonyolítja az, hogy a célrendszer tartalmaz 3 területi célt (ami önmagában rendkívül előremutató), beazonosítva három várostérséget (a Tatabánya központú városhálózati csomópontot – T1, valamint a két hídfőváros, Komárom – T2 és Esztergom - T3 térségét), valamint 4 horizontális célt (reziliencia, civil energiák, hátrányos helyzetű csoportok/térségek felzárkóztatása, kompakt települések). Önmagában ez a célrendszer is több dimenziót tartalmaz, és ezek a dimenziók logikailag nem mindig homogének. Pl. az A2 általános célhoz hozzárendelhető a három területi cél, az S3 specifikus cél és a H4 horizontális cél is. Ugyanakkor az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívások (S2) egyformán érinti a vidéki és városi térségeket, tehát a három területi célon túl mutat, de nincs olyan negyedik területi cél, ami a vidéki térségeket érintené, csak az általános célok között jelennek meg ezek a térségek. Röviden: a célrendszerből nem olvasható ki egy világos beavatkozási logika, hogy milyen távlati célokat milyen közbülső célokon keresztül szeretne elérni a stratégia.	A beavatkozási logika konzisztenciája vagy inkonzisztenciája. <i>A területi tervezés több szempontból is erősen pragmatikus tervezési tevékenység</i> A célrendszer egy modell, amely reagál a forráselosztás (ilyen-olyan) politikájára, reagál a sok feladattal és kevés forrással rendelkező megye törekvéseire, a települések eltorzított igényeire, valós/rejtett szándékaira, figyelembe veszi az útmutatókat, tisztességes szakmai munkára törekvést, valamint a lehetséges források ész-szerű irányba terelésének lehetőségeit, nem utolsó sorban fontos szerepe, az olvasókat kimozdítani a megszokott-ból közvetíteni bizonyos szellemiséget, ez az egyik oldal. Másrészt a megye egy dinamikus tengely része, ahol azért különféle fordulatokkal is lehet a külső (EU, országok) tényezők vonatkozásában számolni. A megyén belüli folyamatok pedig igen eltérő dinamikával, esetenként átpolitizálva, szervesen vagy éppen tradíciók nélkül beültetve zajlanak. A célrendszer részben adottság alapú, részben értékalapú, részben pedig értelemszerűen igyekszik a mainstream felé nyitni. Ebben természetesen nehéz logikát találni, egyetértünk. A sokdimenziós célrendszer megfelel a színes adottságoknak, a kicsi megye egyre hálózatosabban működik /ezért sem határoltuk el Komáromot, amúgy középtávon mi is azt modellt látjuk működőképesnek, amit a Véleményező vázolt/, ami az aggályunk, hogy ismét nem lesz erő, a városok és közötti és városkörnyéki együttműködések felépítésére és ezzel kezdetét veszi a lecsúszás, amit majd senki sem fog érteni.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		- A városeggyüttesi lehatárolás tisztázatlanságai A prioritások és beavatkozások rendszere egy újabb dimenziót ad a képhez, még átláthatatlanabbá téve a célrendszert. (SP, 12) Az első prioritás ('Versenyképes városeggyüttesek') közvetlenül kapcsolható az A2 általános célhoz, valamint a három területi célhoz (T1, T2, T3), beavatkozásai révén pedig az összes specifikus és horizontális célhoz. A prioritás kifejtéséből az derül ki, hogy két várostérségre koncentrálnak az ide tartozó beavatkozások: a városhálózati csomópontokra (T1) és az esztergomi tengelyre (T3). A helyzetértékelés három várostérséget azonosít be, és ezek a stratégiai célrendszerben külön nevesítve meg is jelennek, a három területi cél formájában. A prioritások között azonban a komáromi hídfővárosi tengely már nem jelenik meg, a határváros a csomóponti városeggyüttes részét képezi. A stratégiai programban szereplő térszerkezeti ábra (SP, 9.) rendkívül előremutató módon saját térszervező erőt tulajdonít Komáromnak, amelyet az újonnan átadott híd, és a 13-as és 81-es utak közeljövőben várható fejlesztése indokol. Ez az észak-déli kapcsolat nemcsak az újraegységesülő, 55 ezres Komárom térbeli funkcióját (lásd korábban a határon átnyúló funkcionális térségekre vonatkozó javaslatot) erősíti (Nyitra és Székesfehérvár között), hanem Bábolna és Kisbér területi szerepkörét is alapvetően írhatja át. A megye hosszú távú érdeke az, hogy a meglévő nyugat-keleti szerepét a két hídfővárosra építve egészítse ki két észak-déli tengellyel. Ezeket a helyzetértékelés világosan megjeleníti, és ez a szemléletmód köszön vissza a három területi cél kiválasztásában is. Az 1. prioritás ugyanakkor ezt a stratégiaileg alapvető irányt elveti, Komáromot a tatabányai (nyugat-kelet) városeggyütteshez kapcsolva (SP, 6, 14. – OP, 26.). (Itt kell megjegyezni, hogy a stratégiai program e tekintetben nem egyértelmű, tovább növelve a zavart: lásd pl. 16. oldal.) Kisebb jelentőségű, de a következő észrevételhez szorosan kapcsolódik a várostérségek lehatárolásának problematikája. Nem világos, hogy melyik település mikor miért válik egy várostérség részévé. Pl. Lábatlan és Nyergesújfalu az esztergomi várostérséghez tartozik (bár Nyergesújfalu és Tát között a felszínborítottsági térképek még nem jeleznek folyamatosan lakott vagy ipari jellegű területet), a Lábatlannal teljesen egybeépült Süttő viszont nem. Leányvár és Kesztléc ide sorolódik, Mogyorósbánya és Piliscsév nem. Mindezek a tisztázatlanságok megítélésem szerint a célrendszer hierarchiájának belső hiányosságaiból következnek, amit elsősorban az idéz elő, hogy a Kohéziós Politika alapvetően ágazati (tematikus) meghatározottságú, amit egy területi programnál nagyon nehéz következetesen alkalmazni. Mindazonáltal a programnak jót tenne, ha az általános célok, specifikus célok és prioritások rendszere logikusan épülne egymásra, míg a területi szempontok horizontálisan jelennének meg. A dokumentumok erénye, hogy ösztönzik a településhatáron túl mutató együttműködések kialakítását, a közös tervezést, az integrált megoldások alkalmazását (pl. SP, 17, 26. – TIA, 11.) Konkrét hibák Néhány konkrét javítani való hibát is megemlítenék. - Félreértések és pontatlanságok az ETE-források kapcsán Vannak olyan intézkedések, amelyeknél az Interreg CBC nem szerepel a bevonható források között, pedig releváns volna. Igaz ez pl. a 'Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága' prioritáshoz kapcsolódó finanszírozási lehetőségekre (SP, 34.), mivel az Interreg CBC	Jogosak a kérdéseid melyik, milyen mértékben és hogyan hatnak egymásra a célrendszer elemei az persze kifejthető. (egy külön megbízás keretében, mert erre a munkára fele idő és fele forrás jutott). Jelen esetben itt meg kell elégedni a költői homállyal, de ezt csak a hatás kedvéért írom ide. A fejünkben összeáll, még akkor is ha minden véleményező a saját kis /nagy szempontját akarja minden tervfázisban 3x leírva látni és azután benn is vagyunk az erdőben, ahol sok a fa. Véleményünk szerint látszólagos a zavar, a logikátlanság, egy szerves történelmileg folyton változó rendszerben, melynek megvannak a belső fókuszai, eltérő dinamikái, különféle személyiségek és közösségek erői-képességei, mindenféle kapcsolódások felhajtó és fékező hatásai, a bizonytalan vagy éppen lehetséges formációkkal kapcsolatban várakozó állásponton vagyunk. A lehatárolás szó a mai viszonyok között jobbra emlék és megszokott kifejezés, de a hálózatos, skálafüggetlen mozgásban lévő településhálózatban már lassacskán nincs valódi tartalma. (Helyette "átmenetileg" az elhatárolást szoktam alkalmazni: <i>inkább ide tartozik, mint oda.</i>) Komárom hídfővárosi helyzete hármassal valójában, mert nyit Tatabánya, Kisbér-Székesfehérvár, valamint Nyitra irányába. Tehát a program nem veti el a koncepcionális irányokat, hanem arra épít. A három térségi együttes tematikus célterületi lehatárolása a dokumentumba bekerült. Ezzel messzemenően nem értek egyet, szerintem két vége van a dolognak, egy centralizált államnak és a fölötte lévő közösségnek viszonylag értelmes szervező elve - ma még - az ágazati/tematikus elosztási rend. A lokalitást, a területiséget a szubszidaritást horizontális céllá tenni az szembe megy sok olyan értékkel, amelyekre még szükségünk lehet. Mint tudjuk a horizontális célok igen gyenge lábon állnak, ezek térszervező erőt nem tudnak kifejteni. Javaslatnak megfelelően kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			programok esetében a PO2 alkalmazása kötelező lesz. Hasonlóképpen nem szerepel az Interreg az 'Emberkincs óvása és erősítése' prioritás intézkedéseihez kapcsolódóan sem (SP, 55.), pedig a CBC programok egyik legjelentősebb hozzáadott értéke a kulturális, oktatási, civil stb. együttműködések generálásában rejlik, és a transznacionális és interregionális kiírások kimondottan szívesen támogatnak kapacitásfejlesztési és érzékenyítési tevékenységeket. Határon átnyúló struktúrák megjelenése a dokumentumokban Vannak ezenkívül olyan intézkedések, ahol az ETT-k aktívak már ma is. Ilyen terület pl. a helyi termelők integrációja, ahol az Ister-Granum már határon átnyúló védjegyet és mintegy 600 termelőből álló adatbázist is fejlesztett, és számos projektet megvalósított. (OP, 38.) A tématerület az RDV ETT stratégiai céljai között is szerepel. Hasonlóképpen aktívak az ETT-k a kerékpárutak és a kerékpáros turizmus fejlesztésében (OP, 79. – SP, 47.). Ezeknél az intézkedéseknél is érdemes volna a szereplők/kedvezményezettek között feltüntetni az ETT-ket. Az ETT-k területi szerepköréhez kapcsolódóan érdemes megemlíteni, hogy a Pons Danubii a komáromi, az Ister-Granum pedig az esztergomi hídfővárosi tengely fejlesztésében, alakításában játszik fontos szerepet, így az ő fejlesztési elképzeléseiket is meg kellene jeleníteni az anyagban (OP, 20. 108). Ezenkívül a magyar-szlovák közös határtérség legjelentősebb szervezete az RDV ETT, amely saját fejlesztési stratégiával rendelkezik, ez a 2021-2027-es időszakra aktualizált változatban el is érhető, és mindenképpen hasznos volna ennek beépítése a programba. Az RDV-vel kapcsolatban egy tárgyi tévedésre is felhívnom a figyelmet: az OP 105. oldalán 5 megyés társulásként jelenik meg, de a közös Duna-szakasz mind a 6 megyéjét lefedi az együttműködés. Hiányzó határon átnyúló aspektusok Szeretném felhívni a figyelmet néhány határon átnyúló aspektusra, amelyek jelenleg nem jelennek meg a dokumentumokban. A '3.1 Turisztikai szervezetfejlesztés, együttműködések erősítése' című intézkedés a megye turisztikai pozicionálását a „Bécs-Pozsony-Győr-Budapest-Nyitra interregionális térben” javasolja erősíteni (SP, 38.). Bár Nyitra megye fontos stratégiai partnere Komárom-Esztergom megyének, maga Nyitra városa nem egy kiemelt desztináció Szlovákián belül. Talán a Tatra és a Balaton lehetne a kelet-nyugati tengelyt kiegészítő észak-déli kapcsolat, amelyekhez igazodva a megye pozicionálása sikeres lehet. A fenti módosítást támasztja alá az a tény is, hogy a kerékpáros turizmus infrastruktúrája az utóbbi években lendületesen bővült az Által-ér mentén észak-déli irányban, a Dunamentét perspektivikusan összekapcsolva a balatoni desztinációval. Ugyanakkor folyamatosan fejlődik a szlovák oldalon a Vág menti kerékpárút, amelynek potenciális végállomása a Tatra lehet. Már e két hálózat is összekapcsolható akár a jelenleg építés alatt álló neszemlyi komp vagy a komáromi híd segítségével. Ugyanakkor a stratégiai program tartalmazza az új észak-déli tengely (13., 81, utak) mentén is egy kerékpárút kiépítését.	Az ETT-k EGTC-ként szerepelnek, a 2. prioritásban pótoltuk. Köszönjük a jó meglátást.
7.	dr. Veres Zoltán, Munkaszervezet-vezető, Dunakanyar Térségi Fejlesztési Tanács	1.	Észrevételt nem tesz, egyetért	Köszönjük.
8.	Duna-Gerecse Turisztikai Nonprofit Kft.	1.	Észrevételt nem tesz, egyetért	Köszönjük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
9.	EDUTUS egyetem	1.	Fontosnak tartjuk a megyei felsőoktatás szerepének hangsúlyozását Fontos az interdiszciplináris K+F+I hálózatok megerősítése, a tudásáramlás erősítése, a kutatási tevékenységek széles körű bemutatása, a tudománynépszerűsítés, a tehetséggondozás, a felsőoktatással, különös tekintettel a helyi felsőoktatási intézményekre való együttműködés. Fontos továbbá a helyi felsőoktatási intézmények valódi tudásközponttá alakítása, hogy ezáltal a tudásháromszög megfelelő elemévé válhassanak.	Köszönjük, az egyéb észrevételeket is figyelembe véve a szövegrész kiegészítésre került.
		2.	Fontosnak tartjuk a megyei felsőoktatás szerepének hangsúlyozását A diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés intézkedés keretén belül a megyei foglalkoztatási paktum szolgáltatásainak kiszélesítése, a munkaerő kereslet és kínálat magas szintű összehangolása is elengedhetetlen, hogy megfelelő számú és képzettségű munkaerő álljon rendelkezésre a foglalkoztatók részére speciálisan targetált programokkal, a megyei köz- és felsőoktatási intézmények bevonásával.	Az 5. prioritás 5.1 Sokszínű oktatási és képzési bázisok fejlesztése a tudásalapú társadalom megteremtéséért, a munkaerőpiaci kereslet és kínálat összehangolásáért intézkedéscsomagja magába foglalja a javaslatot. A területfejlesztési stratégiai program megvalósításának részleteit az operatív program tartalmazza.
		3.	Modellértékű szövetkezeti, termelési és értékesítési együttműködésekkel (mintaprojektek, közösség) a gazdasági és környezeti fenntarthatóság tovább növelhető. A gazdaságfejlesztésre irányuló intézkedés fontos részét képezi a megyei foglalkoztatási paktum szolgáltatásainak kiszélesítése, valamint a helyi adottságok szerinti munkaerő kereslet és kínálat magas felmérése, hogy megfelelő számú és képzettségű munkaerő álljon rendelkezésre speciálisan targetált programokkal, a megyei köz- és felsőoktatási intézmények bevonásával.	Mind versenyképes városeggyüttesek, mind a vidéki tájak környezeti gazda(g)sága, mind a dinamikus megyei turisztika prioritás középpontba állítja a különféle együttműködések meghatározó jelentőségét. A véleményben említett konkrét felvetések a gazdaságfejlesztési ágazati program tárgykörébe tartoznak.
		4.	A turisztikai desztináció menedzsment szervezetek (TDM), európai területi társulások (EGTC), egyéb meglévő vagy új turisztikai szervezetek, natúrparkok (Bakonyalja Natúrpark létrehozása) szervezetfejlesztésén és az általuk végzett soft elemeken, valamint a turisztikai képzéssel foglalkozó megyei oktatási intézmények bevonásán keresztül az idegenforgalmi ágazat minden szintjén tudásgyarapodás érhető el, a turizmusba involvált humánerőforrás kompetenciái növekednek, a szolgáltatások magas minőségi szintre emelkednek.	A megállapítással egyetértünk, a mondatot kiegészítettük. Ennek megvalósítását részben az operatív programnak, részben az ágazati programnak kell tartalmazza.
		5.	A megyében működő felsőfokú oktatási intézmények infrastruktúrájának gondozása, képzési palettájának szélesítése, képzési formák bővítése alkalmazkodva a megyei gazdasági igényekhez;	Az 5.1 intézkedéscsomag első pontja tartalmazza a javaslatot.
10.	Gazdasági Érdekképviselői Szervezetek	1.	A videókból kiderül, hogy még nincs eldöntve az, hogy milyen neveken lesznek meghatározva, szerepelnek a következő hétéves fejlesztési tervek operatív programjai. Az előadásokból kivehető volt az, hogy a javaslattevők legyenek akkor is nyugodtak, ha nem találják a szövegszerű megfogalmazásban a saját maguk javaslatát , mert biztos, hogy egy „nagyobb” egyezségbe azokat bele lehet érteni. Ki „milyen” rendszerben, döntési mechanizmusban „értelmezi” így? Vannak kételyeink, hogy ha nem kerülnek megfogalmazásra a „fil” szövegekben a javaslataink, akkor azok nem is kerülnek program szinten megfogalmazásra, elfogadásra egy későbbi tárgyalás folyamán sem. Az anyagban konkrét megfogalmazásban hangzott el, hogy a gazdasági, társadalmi szereplők között: az önkormányzatok, a civil szervezetek, az egyházak, az	A program készítése óta döntés született az OP-k elnevezéséről, a korábbi OP-k egy „plusz” jelzőt kapnak, ami a TOP esetében TOP PLUSZ A módszertan által szabott terjedelmi korlátok és maga a stratégiai program műfaji korlátja sem teszi lehetővé a még részletesebb, intézkedés szintű megfogalmazásokat. Ezekre az operatív program biztosít nagyobb mozgásteret. Mind a stratégiai, mind az operatív program teljes tervezéssel készült, vagyis figyelembe vettük valamennyi ágazati és területi fejlesztési igényt. Ugyanakkor azt is fontos figyelembe venni, hogy a későbbi megvalósítást szolgáló projektek többségében nem a TOP plusz-ból lesznek finanszírozva, így e tervek küldetése, hogy közvetítsék az egyes ágazatok fejlesztési igényeit. A tervezés során valamennyi általunk azonosított és tudomásunkra hozott releváns fejlesztési igényt szem előtt tartva fogalmaztuk meg a program prioritásait, intézkedéseit, vagyis a „fil” szövegeket. Egyesület és alapítvány eddig is szerepelt. Jogilag ilyen formában működik az említett szervezetek

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		önkormányzati gazdasági szereplők, az európai <i>uniós</i> programok megyei irodái stb. szerepelnek. Nem szerepelnek az egyéni-, mikro-, kis- és középvállalkozások szakmai és munkaadói szervezetei. Hiányzik annak a termelési láncnak a bemutatása, ami az árueleállítás, a szolgáltatás, a kisipar, a kiskereskedelem, a szellemi szabadfoglalkozás területét lefedő — a munkabékét, az együttműködést biztosító — kamarák, munkaadói-, szakmai szövetségek helyének, szerepének a fejlesztésbe való lekapcsolódási pontjának megjelölését tartalmazza. A helyzetértékelés tartalmazza a megye gazdaságának „több lábbon állásának” fontosságát. A kizárólagos önkormányzati célú fejlesztés a megye szűk keresztmetszetben történő haladását jelenti véleményünk szerint. A megyében az önkormányzatok, a kulturális, sport, hagyományőrzés, oktatás, képzés szervezetei ha nem tudnak összekapcsolódni a gazdaság jelentős részének - egyéni-, mikro-, kisvállalkozók - körével és az azokat segítő érdekképviselőkkel „fél lábúvá válhat” a fejlesztés. Tapasztalatunk az, hogy a megye fejlesztési tervét irányító megyei önkormányzat testülete, vezetése, szakapparátusa és a megyei fejlesztési terveket készítő szakmai szervezetek kiváló munkát végeznek. Ha a megyei vezetés meghozná azokat, a megye fejlesztését segítő döntéseket, amit a február 15-i anyagunkban javasoltunk, nevezetesen: akár kormányzati szerveknél történő kezdeményezéssel az operatív programokban a pályázók körének bővítése terjedjen ki az egyéni-, mikro- és kisvállalkozásokra akkor a hét év múlva esedékes programértékelés új, nagyszerű eredményekről tudna számot adni a megye gazdasági, társadalmi helyzetéről, a megyében élő lakosság jó közérzetéről.	nagy része. Az azóta eltelt időben kiegészítettük a kamarákkal. A megyei területi tervezés mindazonáltal, hogy a koncepció és a program készítése teljes tervezéssel készült, elsősorban önkormányzati fókuszú. Az Önök által már a koncepció társadalmazásakor hangsúlyozott vélemények a GINOP plusz hatáskörébe tartoznak. Ugyanakkor a programban intézkedés és fejlesztési kezdeményezés szinten is megjelenítettük a szektor szükségleteit (pl. diverzifikált ipar-és gazdaságfejlesztés intézkedés) Ez így nem igaz. Számos olyan sikeres projektszintű együttműködés van (pl. foglalkoztatási paktumok) ahol az együttműködés jól és hatékonyan működik, segítve a felek érdekeinek képviselését, a közös célok megvalósítását. Köszönjük. A KKV-nak eddig is volt lehetőségük a GINOP-ban részt venni, ami így lesz a GINOP plusz-ban is.
11.	Hermann Ottó Intézet	1. Teljes dokumentum Hiányzó hivatkozások ENSZ, EU dokumentációkra. Ahogy a Területfejlesztési Koncepció-, úgy a a Stratégiai és Operatív Program esetében is javasolt az Európai zöld megállapodás megnevezése a dokumentumban, tekintve, hogy az EU fejlesztéspolitikájának egyik meghatározó eleme a zöld fordulat, a klímaváltozás elleni küzdelem és ezzel összefüggésben a körforgásos gazdaság kiépítése. (https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu)	A stratégiai program nem tartalmazhat távlati stratégiákra való utalást, elvárt terjedelmi kereteire és fókuszára tekintettel.
		2. 4. Prioritások azonosítása, bemutatása - 2. Prioritás: Vidéki tájak környezeti gazda(g)sága Az 1. Prioritás: Versenyképes városegüttesek 1.2. Barnamezős területek újrahasznosítása melletti oszlopban a célterületek térképen ábrázolt településeinek (2. ábra) felsorolása található. A "Települések területének újrahasznosítása" című térképről (19. oldalon a 2. ábráról) hiányzik Tokod település megjelenítése és barnamezős összterületének jelölése, továbbá Tárkány és Kerékteleki települések barnamezős összterületeinek jelölése. Javasoljuk a 2. ábrát pontosítani Tokod, Tárkány és Kerékteleki települések feltüntetésével.	Köszönjük, a táblázatot pontosítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	3.	7. Monitoring és értékelési terv (61. oldal) A 61. oldalon található Mellékletben a "Területi prioritással, intézkedések célterületeivel érintett települések" elnevezésű táblázatban a "Települések területének újrahasznosítása (2.ábra): Érintett települések" című oszlop felsorolásából hiányzik Baj település. Javasoljuk a 61. oldalon a Melléklet 2. oszlopában felsorolt települések listáját Baj településsel kiegészíteni.	Köszönjük, a táblázatot pontosítottuk.
	4.	4. Prioritások azonosítása, bemutatása - 1.prioritás: Versenyképes városegységek (16.oldal) "Ennek legszélesebb alapja a klímastabil, energiatakarékos, egészséges, kényelmes lakókörnyezet." A környezetszennyezés megelőzésében kardinális szerepe van a lakosság környezettudatos magatartásának, mely meghatározza egy város vonzerejét, élhetőségét, egészséges környezetét is. Így párhuzamba állítható például a lakossági fűtés, avarégetés, komposztálás - a levegőszennyezés csökkentésével; szelektív hulladékgyűjtés - a körforgásos gazdaság elősegítésével. A lakosság környezettudatos viselkedésének elérése fontos cél, ezért lényeges eleme a stratégiai programnak. A megfogalmazott cél alapján javasoljuk a lakossági környezettudatosságot, szemléletformálást külön intézkedési pontként (célként) megjeleníteni, illetve beépíteni mind a Stratégiai Programba, mind pedig az Operatív Programba.	Köszönjük, az egyéb észrevételek nyomán is kiegészítésre került a stratégiai program az 5.4. intézkedésben: a társadalom tagjainak érzékenyítése a természeti források önkorlátozó használatára, a tudatos környezethasználatra.
	5.	2.2. Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése - Energetikai hálózat fejlesztése (30-31. oldal) A napenergián kívül nincs más megújuló energiaforrás, mint alkalmazási lehetőség megnevezve a fejezettrészen. Javasoljuk kiegészíteni a fejezettrészt azzal, hogy a napenergián kívül mely megújuló energiaforrások alkalmazása valósulhat meg a területen.	A szövegrészt kiegészítettük.
	6.	2.2. Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése - Energetikai hálózat fejlesztése (30-31. oldal) "Az erőművek és a hálózat korszerűsítése mellett, a megújuló energiaforrásokra kell nagy hangsúlyt fektetni a fenntarthatóság érdekében. Az egyre hatékonyabb naperőművek népszerűek, ám az energiatermelésük időjárásfüggő, ezért érdemes a meglévő többféle energiatermelési szerkezetet megtartani." A fenntartható energiagazdálkodásra történő áttérés egyik alapvető pillére a decentralizált energiarendszer (mely elsősorban a helyben meglévő, megújuló energiaforrásokra támaszkodik) megvalósítása, alkalmazása. A fenntartható energiagazdálkodásra történő áttérés egyik alapvető pillére a decentralizált energiarendszer megvalósítása, alkalmazása, ezért javasoljuk ennek lehetőségét is vizsgálni, beépíteni a startégiába.	A szövegrészt kiegészítettük a javaslattal.
	7.	29. oldal: 2.1 Települési környezet minőségének fejlesztése Táji környezet fejlesztése, településfásítás, vízgazdálkodás „fásításokkal, településkaraktert formáló növénytelepítésekkel, településszegélyek fejlesztésével” – Javasolt a régi és új globális problémákhoz való alkalmazkodás megjelenítése, így a zöldfelületek csökkenésének megállítása, az őshonos (tájhonos) fajok alkalmazása, a meglévő idegenhonos (vagy inváziós) fajok lecserélése, a pollinációs krízis mérséklése érdekében a megfelelő fajok kiválasztása. Javasolt továbbá a zöldfelületek kezelésének és fenntartásának közelítése a természeti értékek igényeihez (pl. zöldfelületek mérsékeltebb ápolása, „ápolatlan” foltok meghagyása).	Köszönjük az észrevétel alapján az 2.1. és 2.4. intézkedéseket pontosítottuk.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		8.	30. oldal: Víziközművek „A szükséges nedvességgazdálkodás érdekében a kék infrastruktúra elemek (vízfolyások, tavak, tározók, záportározók, szikkasztóterek, mély völgyek, mélyfekvésű területek, csatornák és parti zónáik) a zöld infrastruktúra-rendszerekbe integráltan fejlesztendők.” Javasoljuk rögzíteni , hogy az integráció nem fejthet ki negatív hatást a már meglévő és természetközeli vizes élőhelyekre, azokat kedvezőtlen irányba nem módosíthatja, alakíthatja át.	A pontot kiegészítettük a “természet védelmével összhangban” szövegrésszel.
		9.	32-33. oldal: 2.4 Komplex síkvidéki és dombvidéki tájfejlesztés, tájgazdálkodás Az erdősítések támogatása a mezőgazdaságra nem alkalmas területeken, utak mentén fasorok létesítése, stb. – kedvező irány (természetvédelmi szempontból is), azonban javasoljuk kiegészíteni, hogy ezeken a területeken gyepek létesítése is opció. A gyepek hasonlóan előnyösek talajvédelmi, vízgazdálkodási és klímavédelmi szempontokból, valamint a szénmegkötő képességük meg is haladhatja az erdőkét. Továbbá területtől függően a potenciális vegetáció lehet gyeper is, ilyen helyekre pedig kívánatosabb a gyeper telepítése, mint az erdőé. Emellett a tervezés során szempont kell legyen, hogy az új erdőtelepítések ne fejtsenek ki izoláló hatást a meglévő élőhelyekre.	A gyepesítés lehetőségét az intézkedés leírásába bele foglaltuk, illetve az intézkedésben szereplő művelési ág váltások magába foglalják.
		10.	34. oldal: Szereplők: „máshová nem sorolt természetvédelmi kezelő” Javasoljuk nevesíteni a „területileg érintett nemzeti park igazgatóságot”. Jogszába rögzíti, hogy a természetvédelmi kezelő a területileg érintett nemzeti park igazgatóság, így nem helytálló a „máshová nem sorolt természetvédelmi kezelő” megfogalmazás, helyette javasoljuk a „máshová nem sorolt természeti értéket kezelő” megfogalmazás használatát.	A szereplők között szerepel: természetvédelmi kezelő, máshová nem sorolt természetvédelmi kezelő, mely a nemzeti park igazgatóságokat is magába foglalja.
		11.	Indikátorok, 2.4. intézkedés „Pozitív vagy stabil trenddel jellemezhető természetvédelmi helyzetű közösségi jelentőségű élőhelyek aránya” Szakmai szempontból pontatlan a „Pozitív vagy stabil trenddel jellemezhető természetvédelmi helyzetű közösségi jelentőségű élőhelyek aránya” megfogalmazás, helyette a következőt javasoljuk : „Kedvező vagy stabil trenddel és/vagy természetvédelmi helyzettel jellemezhető közösségi jelentőségű élőhelyek aránya”.	Az indikátor megfogalmazását javítottuk.
		12.	45. oldal: 4.3 Integrált közösségi közlekedés fejlesztése „színvonalas gyalogutak, sétányok építése (felszíni vezetés előnyben részesítésével), meglévők felújítása, bővítésével” A gyalogutak, sétálóutak, sétányok kialakítása jó lehetőséget teremt a pollinációt támogató virágos szegélyek kialakítására a településeken, ami a gyalogosoknak kellemes esztétikai élményt jelent, zöldfelületet alkot, így a légszennyezés mérsékléséhez is hozzájárul, és támogatja a pollinációt, mint fontos ökoszisztéma-szolgáltatást is. Fontos megemlíteni, hogy a virágos szegélyek kialakítása kizárólag őshonos, és tájba illeszkedő fajok ültetésével valósuljon meg. Javasoljuk a bekezdést kiegészíteni azzal, hogy a sétálóutak, gyalogutak, sétányok építéskor különös figyelmet fordítanak az őshonos növényekből álló virágos szegélyek kialakítására is.	A pontot kiegészítettük a komplexebb “szegélyező ökoszisztémák, árnyékoló zöldfelület fejlesztésével”.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		13.	45. oldal: 4.3 Integrált közösségi közlekedés fejlesztése „a községek központjaiban és a városok részközpontjaiban a kisebb forgalmú eszközváltási pontok, megállók, pályaudvarok és környezetének színvonalas felújítása kialakítása (minőségi városi tér része), parkolási lehetőségek bővítése A községekben a tömegközlekedési eszközök megállóhelyeinek és környezetének felújításában érdemes minél több "zöld" megoldást alkalmazni (pl.: megállóhelyek tetejének zöldítése, zöldtetők kialakítása, a parkolóknál cserjés-fás szegélyek meghagyása árnyékolási, porvédelemi, klímaszabályozási céllal). Javasoljuk a bekezdést kiegészíteni azzal, hogy a községek központjaiban és a városok részközpontjaiban a kisebb forgalmú eszközváltási pontok, megállók, pályaudvarok és környezetének színvonalas felújításában minél "zöldebb" megoldásokat alkalmaznak (pl.: megállóhelyek tetejének zöldítése, zöldtetők kialakítása, a parkolóknál cserjés-fás szegélyek meghagyása, virágos szegélyek kialakítása).	A pontot a javaslattal kiegészítettük.
		14.	5.4 Közösségépítés, identitáserősítés A közösségépítés hatékony eszköze a helyi lakosság megismertetése lakókörnyezetük természeti értékeivel. Ezáltal jobban bevonhatók azoknak a védelmébe, megóvásába. Javasoljuk a felsorolást természetvédelmi és környezetvédelmi szemléletformáló táborokkal kiegészíteni.	A szemléletformálásra vonatkozóan az intézkedést kiegészítettük.
12.	KEM Építéskamara	1.	A Stratégiai Program 2. fejezete: Térségi műhelyek kialakításának javaslata: 3 nagy térségre csoportosít: Gerecse-Pilis-Esztergom Városhálózat (Tatabánya-Tata-Oroszlány-Komárom) Bakonyalja-Kisalföld Eddigi anyagokban mindig csak Tatabánya-Tata-Oroszlány volt egy egység, Komárom Áccsal és Bábolnával képezett egy másik csomópontot. Komáromban erősebb Győr vonzása, mint Tatabányáé, ahogy Esztergomban is Budapest vonzása az erősebb, nem a megyeszékhelyé. A 3. fejezetben: Célszisztéma is ezt tükrözi, mert már másképp csoportosít: Városhálózati Csomópont (Tatabánya-Tata-Oroszlány) Komárom tengely Esztergom tengely A 4. fejezetben: Prioritásoknál is a versenyképes városeggyüttseknél Tatabánya-Tata-Oroszlány és Komárom Ács-Bábolna egységet dokumentál. Emiatt a térségi műhelyek csoportosítását korrigálni javasoljuk.	<i>Kedves Kollégák!</i> <i>A területi tervezés több szempontból is erősen pragmatikus tervezési tevékenység</i> A célrendszer egy modell, amely reagál a forráselosztás politikájára, reagál a sok feladattal és kevés forrással rendelkező megye törekvéseire, a települések eltorzított igényeire, valós/rejtett szándékaira, figyelembe veszi az útmutatókat, tisztességes szakmai munkára törekvést, valamint a lehetséges források ész-szerű irányba terelésének lehetőségeit, nem utolsó sorban fontos szerepe, az olvasókat kimozdítani a megszokott-ból közvetíteni bizonyos szellemiséget, ez az egyik oldal. Másrészt a megye egy dinamikus tengely része, ahol azért különféle fordulatokkal is lehet a külső (EU, országok) tényezők vonatkozásában számolni. A megyén belüli folyamatok pedig igen eltérő dinamikával, esetenként átpolitizálva, szervesen vagy éppen tradíciók nélkül beültetve zajlanak. A célrendszer részben adottság alapú, részben értékalapú, részben pedig értelemszerűen igyekszik a mainstream felé nyitni. A sokdimenziós célrendszer megfelel a színes adottságoknak, a kicsi megye egyre hálózatosabban működik /ezért sem határoltuk el Komáromot, amúgy középtávon mi is azt modellt látjuk működőképesnek, amit vázoltok/, de az átfedés a két térség között azt jelzi, hogy másképpen is lehetne gondolkodni (városhálózati csomópontnál részletezve). Azonban lehet olyan csoportot alakítani, ami mögött van szellemi erő. Ami az aggályunk, hogy ismét nem lesz erő, a városok és közötti és városkörnyéki együttműködések felépítésére és ezzel kezdetét veszi az a lecsúszás, amit majd senki sem fog érteni.
		2.	ID A Stratégiai Program D fejezete: Prioritás\ V prioritás pont: dinamikus megyei turisztika: A 3.2-ben csak fogalomként szerepel a gyógy- és élményfürdő, a turisztikai gócpontoknál nem foglalkozik a Komáromi Gyógyfürdővel, Bábolna-Ács kiaknázatlan gyógyvizével, Tata-Fényes lehetőségeivel.	A gyógyvizekre alapozott turisztikai fejlesztések részletesen a „HELYZETÉRTÉKELÉSTŐL AZ ÉRTÉKESÍTÉSIG” KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE ÉS TÁGABB TÉRSÉGE TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA tartalmazza.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		3.	D A Stratégiai Program 4. fejezete: Prioritások 3. prioritás pont: elérhető megye: 4.1 Nagytérségi infrastruktúra fejlesztés: 4. Két megyeszékhely, Székesfehérvár-Tatabánya között nincs vasúti összeköttetés -Mór-Oroszlány kapcsolat lenne a megoldás, tehermentesíthetné a közutakat a két nagy ipari park között. 5. Dunai kompoknál szerepel Neszmély. Rálátásunk szerint nincs rá igény a Duna egyik oldali településénél sem. A 10-es főút ezen belterületi szakaszának túlterheltségét még jobban megnövelné a komp által indukált újabb forgalom. 6. 1. főút Tatabánya-Tata elkerülő szakaszának nyomvonalának koncepcióját felülvizsgálatra javasoljuk.	A Székesfehérvár és Tatabánya között tervezett vasúti összeköttetést a megyei területrendezési terv sem tartalmazza, ezért a területi terv távlatában sem lehet vele számolni. A Neszmélyi komp létesítése előkészület alatt áll. A Tatabánya-Tata elkerülő szakaszokat az országos és megyei területrendezési tervek tartalmazzák. A városhálózati csomópont jelentős fejlődését segítik elő létesítésüket követően, ezért igen fontos szereppel bírnak (számos térségi közlekedési konfliktus megoldható).
13.	KEM Mérnöki Kamara	1.	A KEM Mérnöki Kamara egyúttal támogatja a Komárom-Esztergom Megyei Építész Kamara által beküldött javaslatokat.	Köszönjük
14.	KEMKÖZÚT	1.	A szöveges részben leírtakkal egyet értünk. A Magyar Közút Zrt. helyett Magyar Közút Nonprofit Zrt.-t kérjük szerepeltetni a dokumentumban. A dokumentumban több helyen szerepel az Esztergom-Párkány települések egy egységként való kezelése, mely helyes, de ennek megfelelően javasoljuk Dél és Észak Komáromot is egy egységként kezelni, hiszen városszerkezetileg a múltban és jelenleg is egyben kellene kezelni. Ezt támasztja alá az a tény is hogy ma már két híd biztosítja a személy és járműforgalmat a két városrész között. A 10. számú ábrával kapcsolatban Az M1 autópályát a tervezett fejlesztés (2x3 sáv átépítés) miatt javasoljuk tervezettként megjeleníteni (vastag piros vonal) A 81. sz. főút Kisbér- Fejér megyehatár között szakaszát is kérjük tervezett gyorsforgalmi útként megjeleníteni (vastag piros vonal) A Bokod-Oroszlány útszakaszt (8143. sz. ök. út) a kiemelt jelentősége és a forgalomnagysága miatt kérjük „térségi szerepű összekötő út – meglévő” megjeleníteni A Tatabánya – Kisbér összekötő utat (8135. sz.) a kiemelt jelentősége és a forgalomnagysága miatt kérjük „térségi szerepű összekötő út – meglévő” megjeleníteni A Tarján – Tata összekötő utat (1128. sz.) a kiemelt jelentősége és a forgalomnagysága miatt kérjük „térségi szerepű összekötő út – meglévő” megjeleníteni A Dunaszentmiklós – Neszmély között út, nem országos közút, ezért nem javasoljuk „térségi szerepű összekötő út – meglévő”-ként megjeleníteni A Csatka – Aka – Bakonysárkány útvonalat (82117 .sz. út és 8227. sz. út) nem javasoljuk „térségi szerepű összekötő út – meglévő”-ként megjeleníteni	A szervezet megnevezését javítottuk. A komáromi várospár egységét tovább hangsúlyoztuk. Térségi szerepű összekötőútként csak azokat a nyomvonalakat tudjuk megjeleníteni, amelyeket a jóváhagyott megyei területrendezési terv is így kategorizált. A gyorsforgalmi út jelölését és a főúti fejlesztést változtatjuk.
15.	Hartmann József	1.	Az olvasott és nézett anyagokhoz csak akkor bátorodnék érdemben hozzászólni, ha az adott szakterületek ismerője lennék. Én azt érzékelem, hogy egy jól előkészített, összefüggéseiben követhető tervet kaptunk. Megvalósításához sok energiára, együttműködési szándéokra és nagyon jó kommunikációra lesz szükség. Mindehhez nagyon jó egészséget és mindannyiunknak kitartást kívánok!	Köszönjük.
16.	Komárom-Esztergom Megye a Nemzetiségekért Alapítvány	1.	Turizmus : A megye turisztikai adottságai kiválóak, azonban az egyes települési turisztikai attrakciók önmagukban nem versenyképesek, hálózatba szervezésük elodázhatatlan, ehhez a TDM szervezetek a megyében kiváló alapot nyújtanak.	A stratégia ennek megfelelően épült fel, köszönjük az észrevételét.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
17.	Magánszemély	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
18.	Magánszemély	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
19.	Magyary Zoltán Népfőiskolai Társaság	1.	Az 5.1-es intézkedési javaslat kiegészítésére javaslom: olyan tudás alapú bázisok megteremtését tartom fontosnak, ahol a leszakadó rétegek felzárkóztatási programja mellett a tehetséggondozás, a vállalkozóvá válás hármas prioritása érvényesül a tudás átadásban!	Az 5.5. intézkedéscsomag tartalmazza a tehetséggondozást és kiegészítettük a vállalkozói ismeretek oktatásával is.
20.	Marx Ernő	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
21.	Máriaalmi Faluvédő Egyesület	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
22.	MÖOSZ	1	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
23.	Muszela Szabolcs Esztergomi Tankerületi Központ	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
24.	Nemzeti Művelődési Intézet Komárom- Esztergom Megyei Igazgatósága	1.	1. fejezet, 11. oldal Fontos hangsúlyozni, hogy a városok táji környezetének minősége a kulturális szolgáltatásaikkal együtt, az újabb kutatások által is bizonyítottan, egyre fontosabb telepítési tényezővé váltak. Ennek kiaknázására az intézkedés a kulturális terek tudatos fejlesztését is magába foglalja. A szinergiák és erőforrások, inspirációk kiaknázására javasolt a közösségi terek, kulturális és közigazgatási intézmények összekapcsolt fejlesztése. Örömmel olvassuk, hogy megjelenik a városok kulturális és közösségi terek fejlesztésének szükségessége és az ehhez kapcsolódó kulturális szolgáltatások beépítése a fejlesztés célkitűzésekben, mint a telepítési tényezőket támogató intézkedések.	Köszönjük, választ nem igényel.
		2.	1. fejezet, kapcsolódó ágazatok fejlesztései (26. oldal) mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, ipar, építőipar, energiaellátás, kutatás-fejlesztés-innováció, vízgazdálkodás, közlekedés, kereskedelem, idegenforgalom, örökségvédelem, környezet-és természetvédelem kiegészítés A közművelődés szakterület beemelése a felsorolásba az 1.1, 1.8 intézkedésekhez kapcsolódóan	A kultúrát, mint kapcsolódó ágazatot megjelöltük.
		3.	1. fejezet, Szereplők (26. oldal) Társasház, települési önkormányzat és tulajdonában lévő gazdasági társaság, megyei önkormányzat, megyei önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaság, állami költségvetési szerv és állami tulajdonú gazdasági társaság, kormányhivatal, alapítvány, egyesület, máshová nem sorolt természetvédelmi kezelők, vízügyi igazgatóság, öntözési közösség, magántulajdonban lévő gazdasági társaság, gazdasági társaság, egyéni vállalkozás, államilag elismert felsőoktatási intézmény, kamara, mezőgazdasági termelőszervezet, őstermelő, mezőgazdasági termelőszervezet, társadalmi vállalkozás, természetes személy, vállalkozásfejlesztési célú egyesület, alapítvány, EGTC kiegészítés Országos hatáskörrel rendelkező közművelődési szakmai szolgáltatásokat biztosító szervezet, közművelődési feladatellátók, közművelődési célú civil szervezetek.	A szereplők felsorolását nem tartjuk indokoltnak, mert az általános csoportok között szerepel az egyesület vagy a települési önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaság.
		4.	2. fejezet; 2.1 Települési környezet minőségének fejlesztése (29 oldal) Identitáshordozó, a helyi értékeket előtérbe állító, helyi anyagokat, hagyományokat is figyelembe vevő megoldásokat kell megvalósítani, jól képzett szakemberekkel és	Köszönjük, választ nem igényel.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		valódi közösségi tervezéssel. A középületek, intézmények, bölcsődék, óvodák, rendelők, kulturális épületek, közterületek felújítása során az időtálló, energiatakarékos működtetésű, minőségi megoldások fogadhatók el. Ahol lehet, törekedni kell a multifunkcionális kialakításokra, a különböző nyílt és zárt terek külön idejű és összevont/eltérő használatára, vagy azok erre alkalmassá tételére. Az üzemeltetésen, helytakarékosságon túl fontos szempont, hogy ezek a terek a közösségépítés szeretett helyszíneivé tudjanak válni, a találkozások, párbeszéd tereivé (helyi klubok, egyletek, tánc, énekkar, művészet, sport, stb.). Az ezzel a szemlélettel és az egymással összehangolt ütemezett fejlesztéssel a közösségi helyek valóban beágyazódnak a közösség életébe, a közösség szolgálatába, amellett, hogy forrásmegtakarítással minőségi berendezések is elérhetővé válnak Örömmel olvassuk a közösségi alapú tervezés, közösségépítés fontosságát hangsúlyozó intézkedéseket.	
	5.	2. fejezet kapcsolódó ágazatok mezőgazdaság, erdészet, ipar, építőipar, vízgazdálkodás, környezet-és természetvédelem, örökségvédelem, energiatermelés kiegészítés A közművelődés szakterület beemelése a felsorolásba.	A kultúrát, mint kapcsolódó ágazatot megjelöltük.
	6.	2. fejezet szereplők Települési önkormányzat és tulajdonában lévő gazdasági társaság, megyei önkormányzat, megyei önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaság, kormányhivatal, állami költségvetési szerv és állami tulajdonú gazdasági társaság, alapítvány, egyesület, nemzetiségi önkormányzatok, vízügyi igazgatóság, öntözési közösség, magántulajdonban lévő gazdasági társaság, állami tulajdonú gazdasági társaság, gazdasági társaság, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági termelőszervezet, őstermelő, családi gazdaság tagja, erdészeti társaság, natúrpark, természetvédelmi kezelő, máshová nem sorolt természetvédelmi kezelő kiegészítés Országos hatáskörrel rendelkező közművelődési szakmai szolgáltatásokat biztosító szervezet, közművelődési feladatellátók, közművelődési célú civil szervezetek.	A szereplők felsorolását nem tartjuk indokoltnak, mert az általános csoportok között szerepel az egyesület vagy a települési önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaság.
	7.	5. fejezet 5.4 Közösségépítés, identitás erősítés (54. oldal) A közösségépítés és identitás erősítése érdekében nemcsak civilek tehetnek lépéseket, de az önkormányzatok, a települési oktatási, kulturális és szabadidős intézmények, egyes helyi vállalkozók, vagy vállalkozói csoportok is. Örömmel olvassuk a stratégiai célkitűzések között a közművelődési alapszolgáltatásokkal összecsengő célokat.	Köszönjük a megerősítést.
	8.	5. fejezet kapcsolódó ágazatok Oktatásügy, egészségügy, családdügy, lakásügy, szociális ellátás, művelődésügy javítás A közművelődés szakterület elnevezésének módosítása Oktatásügy, egészségügy, családdügy, lakásügy, szociális ellátás, közművelődés	Javítottuk.
	9.	5. fejezet szereplők Megyei önkormányzat, kormányhivatal, állami költségvetési szerv, OFA programok, gazdasági társaság, államilag elismert felsőoktatási intézmény, települési önkormányzat és tulajdonában lévő gazdasági társaság, állami tulajdonú gazdasági társaság, alapítvány, egyesület, egyház, magántulajdonú gazdasági társaság, EGTC, megyei önkormányzat tulajdonában álló gazdasági társaság, családsegítő, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgálat, nemzetiségi önkormányzat (kiegészítés) Országos hatáskörrel rendelkező közművelődési szakmai szolgáltatásokat biztosító szervezet, közművelődési feladatellátók, közművelődési célú civil szervezetek.	A szereplők felsorolását nem tartjuk indokoltnak, mert az általános csoportok között szerepel az egyesület vagy a települési önkormányzat tulajdonában lévő gazdasági társaság.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
25.	Oláh András, a Zöld Sziget Kör Természetvizsgáló Közhasznú Egyesület elnöke	1.	Mindegyik dokumentumot érinti, fontos, hogy az árvíz megelőzési intézkedéseknél a legfontosabb legyen a vizek megtartása. Nem a gyors levezetésük a cél, hanem a helyben megtartásuk! Erre kell fókuszálni. A felszín alatti vizeket pedig a legvégső esetben szabadna ipari célra felhasználni. Minden betelepülő cégnél első helyen kellene vizsgálni, hogy milyen nyersanyag és erőforrásigényük lenne. Amennyiben előrevetíthető, hogy meglévő rendszerekkel nem biztosítható az igény (pl. a vízigény), úgy a letelepedésüket meg kell tagadni, vagy máshol kell biztosítani. A gazdasági vizsgálat csak ez után szabad, hogy következzen. Nem szabad, hogy élelmiszertermelésre, vagy egyéb mezőgazdasági termelésre alkalmas földterületre telepedjenek ipari szereplők (ahogy az elmúlt 30 évben történt sajnos). Első helyen kell forrást biztosítani a már károsodott, barna mezők rehabilitálására és újra használhatóságának alkalmassá tételére. Csak ha elfogytak a barna mezők, az után szabad engedni minden más földterület iparba vonását!!!!	Köszönjük, a leírtak szellemében készült a koncepció és stratégia, figyelemmel a teljes körű tervezésre. A dokumentumokban bekerült a nedvesség-gazdálkodás, mint az integrált vízgazdálkodás még magasabb szinten értelmezett kerete, mely az árvízvédelem ez alá kell betagozódjon. A specifikus és horizontális célok mentén a stratégiai program külön foglalkozik a barnamezőkkel.
26.	Popovics György elnök, Komárom-Esztergom Megyei Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítvány	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
27.	Romanek Etelka		A 3. prioritást Javasolom kiegészíteni a vallási turizmus/zarándokturizmus lehetőségével, melynek részletes kifejtését az alábbiakban mellékelem a megyénkben áthaladó Mária útra vonatkozóan. <i>Az 5.4 Emberkincs megóvása pontban javasolom megemlíteni az Idősügyi Tanács tevékenységét ,valamint az általa alapított Idősbarát Önkormányzat díjat. Javasolom megemlíteni továbbá a megyei Kábítószerügyi Egyeztető Fórum létrehozását.Mindkét szervezet célja az emberkincs óvása, erősítése. TURISZTIKA - ÖRÖKSÉGGAZDÁLKODÁS,</i> Ebben a pontban jó lenne megemlíteni Esztergom az első történelmi főváros, Szent István városának Javasolom a Mária út feltüntetését a fejlesztésre kerülő nemzetközi hálózatokba köthető tematikus termékek sorában.	Esztergom a prioritásban szerepel, mint turisztikai zászlóshajó, ennél bővebb ismertetést a stratégia keretei nem tesznek lehetővé. Esztergom turisztikai szerepének hangsúlyos megjelenítését a „HELYZETÉRTÉKELESTŐL AZ ÉRTÉKESÍTÉSIG” KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE ÉS TÁGABB TÉRSÉGE TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA tartalmazza.
28.	Sági Zsolt, M16	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük.
29.	Szövetség a Megyéért KEM KGY	1.	Képviselőcsoportunk nevében küldöm kommentjeinket. Úgy gondoljuk, teljesen egyetértünk az első videóban elhangzó mondatokkal: „Marshall-segély mértékű forrás” érkezik megyénkbe. Amit nehéz elkölteni, és nehéz a jövő számára jól hasznosítani. Ennek a mondásnak történő megfelelés sokkal fontosabb, mint bármilyen programponthoz történő módosítási javaslat. Biztosítani kell, hogy ezek a források ténylegesen rendelkezésre álljanak majd, azaz Magyarország az Európai Unió tagja maradjon, és ne menjen szembe olyan európai mechanizmusokkal, mint jogállamiság (aminek az igazságügyminiszter véleményével ellentétben igenis lehet pontos definíciót adni). Biztosítani kell, hogy ezek a források ténylegesen ott kerüljenek felhasználásra, ahol a legnagyobb hasznát hozzák, és olyan projektekre, amikre a településeknek leginkább szükségük van. Nem számíthat egy adott település vezetésének politikai szimpátiája, nem lehet feltétel megkapott támogatásnak az, hogy előre borítékolható, ki lesz a	

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)	VÉLEMÉNY	VÁLASZ
	kivitelező. Úgy kell kialakítani a projekteket, hogy minden település bele tudja érteni azt, ami számára a legfontosabb. Biztosítani kell, hogy ezeknek a forrásoknak az elköltését könnyen nyomon tudja követni minden érdeklődő állampolgár, ne kelljen komolyabb összegeket fizetnie közérdekű adatigénylésre. Nem lehet elfogadható indok, hogy „az építőiparban bekövetkezett változások miatt nőtt meg a költség”, amikor látjuk, hogy a miniszterelnök családi köréhez tartozó bánya 43%-os profittal működik. Ezek a problémák nem Komárom-Esztergom megyei specifikumok, hanem a teljes előző EU-s ciklusban kialakított rendszer kritikája, ami mára Magyarországot az Unió legkorruptabb államává tette. Azonban sajnos a mi megyénk is érintett, „köszönhetően” a 3. választóköri körzetben tapasztalható érdekes közbeszerzéseknek. És mivel az operatív program előadásban is elhangzik: „Végrehajtás módja, feltétel rendszere: a megyei önkormányzatnak ismét szerepe lesz a területi források elosztásában, ezért a legfontosabb szereplők között kell említeni a megyei önkormányzat hivatalát, azonkívül a megyei önkormányzat területfejlesztési Kft-jét.” – itt is jelezzük: a források lehívásának gyorsasága nem történhet a pályázati célok, programok, a nyilvánosság rovására! Korábban, 2020. október 25-én kelt levelünk elvi szint javaslati közül a még most is aktuálisakra hívnánk fel a figyelmet: <i>„4. Fontos az átláthatóság a források felhasználásában. Külön honlapon kell feltüntetni minden információt a nyertes pályázatokról a döntéstől kezdve a közbeszerzések részletes információin át a kivitelezés befejezéséig. Az előző fejlesztési ciklus e területen mutatott hiányosságai lakossági bizalmatlanságot, a fejlesztésekkel kapcsolatos korrupciós gyanakvást erősítették.</i> <i>5. Habár tudtuk, hogy lesz újabb ciklus, mégsem fordultunk közvetlenül a megye lakosságához. Így megint nincs megfelelő szintű társadalmi támogatás. A megye lakossága különböző csatornákon véleményt tudott volna mondani arról, hogy milyen, több települést érintő projektet támogatna.”</i> Korábban írt javaslatunk most is valós: a valós társadalmasításhoz szükséges nyilvánosság nincsen még mindig meg. Az elkészített videók jók, de úgy látjuk, nincs kint a köztudatban, mennyi mindenről születik most a megye jövőjét érintő olyan döntés, amibe mindenkinek lehetne beleszólása. Korábban az általunk írt prioritások közül van, ami bekerült a tervezésbe, van, ami részlegesen. Lehet, hogy a részletesebb anyagoknál ez megtalálható, de mi, mint szemlélet javasoljuk, hogy a következők is kerüljenek be a programalkotásba:	A tervezők - szakértők nem kívánnak politikai jellegű kérdésekkel foglalkozni. Az 1. 4. 5. pontokkal több prioritás más-más megközelítésből, és ezeken belül több fejezet is

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY	VÁLASZ
		1. Klímavédelem: Energia megtakarítási beruházások támogatása úgy, hogy megújuló energiaforrásokkal (napelem, szélérőmű) váltsuk ki a hagyományosan előállított villamos energiát. 2. Akadálymentesítés: A közintézményeknél és a közszolgáltatás minden területén meg kell valósítani. 3. Közlekedésfejlesztés: ez szerepel a programban 4. A kistelepülések szolgáltatási-ellátási szintjének javítása: ez részlegesen szerepel, mint azt előző javaslatunkban is írtuk: a vidékre ne csak mint tájra tekintsünk, ne csak mint emberkincs megóvására, hanem a kistelepülések életminősége is legyen kiemelt prioritás. Ahogy azt korábban írtuk: az alap infrastrukturális hiányok mér- séklése, megszüntetése. (csatorna, felszíni vízelvezetés, esetleges villám-áradások kezelésének elősegítése, belterületi közlekedési infrastruktúra, járdák, utak, forga- lom-szabályozási feladatok, gyalogátkelőhelyek létesítésének támogatása). Emellett az általános lakossági ellátási szintre is koncentráljunk forrásokat. (Boltok létesítésé- nek segítése, posta- pontok, egészségügy, tömegközlekedés, bankterminálok telepí- tésének segítése, wi-fi hálózat-fejlesztés...) 5. A kistelepülések lakosság megtartó, lakosság-bevonzó képességének javítása (belte- rületbe-vonások, lakóövezeti infrastrukturális előkészítések támogatása, kistelepü- lési vállalkozói övezetek létesítése, infrastrukturális megalapozása, fejlesztése) 6. Munkahelyek védelme, szakszervezetekkel közös gondolkodás: vonjuk be a szakszer- vezeteket is a megyei fejlesztésekbe, gondoskodjunk arról, hogy a megyei munka- vállalók megfelelő védelemben részesüljenek. 7 A megye egészségügyi helyzetének javítása: ez is részlegesen szerepel a programban, a mi indikátoraink: orvosi ellátottság, kórházi ágyak számának egy átlagos megyéhez történő közelítése... Természetesen a kiküldött anyagokat részleteiben is igyekeztünk átnézni. Kommentjeink a videóban elhangzottakhoz és a leírtakhoz a következők: A prioritásokon belül sem látjuk, hogy megjelenne a környezetvédelem markánsan. 1. prioritás: - Az 1.4,1.5,1.6-hoz nagyon erős indikátorok vannak 2. prioritás: - továbbra is hiányoljuk az emberközpontúságot ennél a prioritásnál is	foglalkozik. A 2. pont nem ez a tervezési szint, de a későbbi szakaszokban figyelembe vesszük a javaslatot. A szakszervezetek és a megyei vezetés együttműködésére a véleményezők, nagyon helyesen, javaslatot tehetnek, de ez kívül esik a területfejlesztési tervezés körén. A megye egészségügyi helyzetének javítása kiemelt hangsúlyt kap a programban (5.2 és 5.3. intézkedés) és jól mérhető indikátorok is megnevezésre kerültek. A környezetvédelem a teljes stratégián áthúzódik, komplexen, mindenbe integráltan, mivel csak így lehetséges előre lépés a területen. Választ nem igényel. A megállapítást nem tartjuk helytállónak. Emberközpontú, mert az ember szempontjából vizsgálja a vidék, a vidékben élő ember és a táj kapcsolatát és ad iránymutatást e szoros kapcsolat fenntartására. Részben foglalkozik a vidék településeinek és közvetlen környezetük fejlesztési kérdéseivel, részben a tájjal, annak ember általi használatával, annak hatásaival, az ember és a táj harmonikus kapcsolatának, a táji adottságok megőrzésének kérdéseivel. A megfogalmazásokon tovább dolgoztunk ennek érdekében.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
			3. prioritás: Turisztikailag nem kiemelt a megye az országos tervben, csak átnyúlnak kiemelt területekhez tartozó részek. Az egyeztetésen az hangzott el, hogy ezek a részek (Duna-part, Bakonyalja) lesznek érintettek, ám itt mégis az egész megye az alanya a 3-as prioritásnak A turizmusban több helyen azt írják, hogy az egyik legnagyobb vendégéjszaka-növekedést a mi megyénk érte el (területi hatásvizsgálat is erről írt). Meg lehet tudni, hogy a munkásszállók is beleszámítódnak-e a vendégéjszakába? Hiba lenne nem megfelelően szűrt adatokra építeni egy stratégiát. Az egyik indikátor is ez. 4. prioritás: A prioritás neve: „Elérhető megye” – helyette javasoljuk, hogy valami olyan legyen, ami a polgárok szempontjából fontos. Esetleg Összekapcsolt megye. Az elérhető szó azt jelenti, hogy el lehet idáig jutni, míg az összekapcsolt inkább fejezi ki azt, hogy a települések között mi történik Természetesen ennél jobb kifejezést is lehet talán találni.	A tervezéssel párhuzamosan került kidolgozásra a „HELYZETÉRTÉKELÉSTŐL AZ ÉRTÉKESÍTÉSIG” KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE ÉS TÁGABB TÉRSÉGE TURISZTIKAI FEJLESZTÉSI PROGRAMJA a turisztika szerepének további hangsúlyozására nincs mód a jelen dokumentumban. A vendégéjszakák a KSH adatok alapján kerültek elemzésre, ebbe a kereskedelmi szálláshelyek tartoznak bele. Amennyiben a kereskedelmi szálláshely - átmenetileg - munkásszállásként üzemel, és az adatszolgáltató ezt nem jelenti, akkor bekerülnek az adatai a vendégéjszakák körébe. Köszönjük, a jó javaslatot, megfontoljuk.
30.	Tatabányai Erőmű Kft	1.	33. oldalon 2.2 és 2.3 intézkedések indikátoraihoz Indikátorként szerepeltethető a bio erőművekben keletkező fahamu talajjavító vagy kondicionáló termékként történő újrahasznosítása. kiegészítés a következő szövegjavaslattal A bio erőművekben keletkező fahamu talajjavító vagy kondicionáló termék minősítése (termék/év) és az újrahasznosítás mennyisége (tonna/év)	A fahamu egy a sokféle anyagtípusból, melyet a körforgásos gazdasági rendszerekbe javasolt integrálni. Külön nem javasoljuk nevesíteni a stratégiában.
		2.	32. oldalon 2.3 intézkedéshez A biomasszát felhasználó erőművek egyik mellékterméke a fahamu, mely a szállópernyében koncentrálódik. Ennek talajjavítóként vagy kondicionálóként történő újrahasznosítása javasolható. Bio erőművekben keletkező fahamu hasznosítása. A támogatás formája lehetne például ezen melléktermék termékké minősítésének és felhasználásának támogatása. "Támogatásra javasolt a biomassza erőművekben keletkező szállópernyében koncentrálódó fahamu talajjavító vagy kondicionáló anyagként történő újrahasznosítása, visszajuttatása a talajba a körforgásos gazdaság térnyerése céljából."	A fahamu egy a sokféle anyagtípusból, melyet a körforgásos gazdasági rendszerekbe javasolt integrálni. Külön nem javasoljuk nevesíteni a stratégiában.
		3.	31. oldalon 2.2 intézkedés megújuló erőművekkel kapcsolatos részéhez A biomasszát felhasználó erőművek egyik mellékterméke a fahamu, mely a szállópernyében koncentrálódik. Ennek talajjavítóként vagy kondicionálóként történő újrahasznosítása javasolható. Bio erőművekben keletkező fahamu hasznosítása. A támogatás formája lehetne például ezen melléktermék termékké minősítésének és felhasználásának támogatása. "Támogatásra javasolt a biomassza erőművekben keletkező szállópernyében koncentrálódó fahamu talajjavító anyagként történő újrahasznosítása, visszajuttatása a talajba a körforgásos gazdaság térnyerése céljából."	Az észrevétel szerinti javaslatot nem tartjuk indokoltnak, általánosan, keretszerűen a jelzett cél a stratégiában szerepel.
		4.	24. oldalon 1.3 intézkedés indikátorai 1.3 intézkedés indikátorai közt nem szerepel a távhővel ellátott lakások és intézmények száma, aránya Indikátorok közé javasolható a távhővel ellátott lakások és intézmények száma, aránya "Távhővel ellátott lakások és intézmények száma (db), aránya (%)"	Az ellátóinfrastruktúrával kapcsolatosan stratégiai tervezési szinten elegendő indikátor szerepel a tervben, az a következő tervezési szinteken tovább bővíthető. Nem indokolt a terv bővítése.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
		5.	1.3 fejezet 20. oldal alja Nem szerepel a jó hatásfokú, kapcsolt hő- és villamos energia termelés lehetősége. Javasolt említeni a jó hatásfokú, kapcsolt hő- és villamos energia termelés lehetőségét. "A fenntartható energiagazdálkodás érdekében szükséges a jó hatásfokú, kapcsolt hő- és villamos energia termelés további fejlesztése, lehetőség szerint megújuló energiahordozók hasznosításával, valamint a melléktermékként keletkező fahamu újrahasznosítása talajjavítás vagy kondicionálás céljára."	Lásd az előző észrevételekre adott válaszokat. A jó hatásfokú, kapcsolt hő- és villamos energiatermelés lehetőségére utalunk.
		6.	"Településtervező" Kamarai azonosítók nincsenek feltüntetve Kamarai azonosítók feltüntetése javasolt "Településtervező XX XX-XXXX"	A belső címlapot kiegészítettük.
31.	Tatabányai Erőmű Kft (Területi hatásvizsgálat)	1.	1. oldal "Településtervező" a kamarai szám nincs feltüntetve a kamarai számot javasoljuk feltüntetni "Településtervező XX XX-XXXX"	A javaslat alapján a formai és tartalmi változtatásokat megtettük.
		2.	8. fejezet a társadalmi hatások felsorolása a hatások francia bekezdésekként vannak felsorolva (●) javasoljuk a hatásokat sorszámozással ellátni a későbbi, könnyebb hivatkozhatóság céljából javasolt felsorolás pl. 8.1, 8.2, 8.3. stb.	A javaslat alapján a formai és tartalmi változtatásokat megtettük.
		3.	9. fejezet a gazdasági hatások felsorolása a hatások francia bekezdésekként vannak felsorolva (●) javasoljuk a hatásokat sorszámozással ellátni a későbbi, könnyebb hivatkozhatóság céljából javasolt felsorolás pl. 9.1, 9.2, 9.3. stb.	A javaslat alapján a formai és tartalmi változtatásokat megtettük.
		4.	9. fejezet utolsó előtti francia bekezdése "...környezeti tényezők javulására is." A megújuló energiaforrások felhasználása során keletkező melléktermékek újrahasznosítását is javasoljuk említeni. Az "Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése" című, 1.3 és 2.2 intézkedési javaslatokhoz is illeszthető a szállópernye fahamu tartalmának újrahasznosítása talajjavításra vagy kondicionálásra. "...javulására is. pl. A megújuló energiaforrások felhasználása során keletkező szállópernye fahamu tartalmának újrahasznosítása a mezőgazdaságban talajjavításra vagy kondicionálásra."	A javaslat alapján a formai és tartalmi változtatásokat megtettük.
		5.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
32.	Tatabányai Szakképzési Centrum, Pákozdi Szabolcs főigazgató	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
33.	Teller Péter, kuratórium elnöke - Lábatlan Város Községi Céljaiért Alapítvány	1.	5. pont az egyik legfontosabb része a programnak, hiszen, a megvalósításához, szükséges a területen élők támogató hozzáállása. Tehát szükséges a folyamatos képzés, tájékoztatás, az állampolgári felelőség felébresztése, a környezettudat erősítése, az ember hármasságban való szemlélete (test, lélek, szellem) a teremtett világ védelme érdekében, a megfelelő szokások alapozása.	Köszönjük a megerősítést

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
34.	Természetes Életmód Alapítvány	1.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
35.	Vereckei Judit, Tatabányai Tankerületi Központ	1.	1.1. A városi környezet, urbanizált tájak és a lakóterületek vonzerő fejlesztése 3.3 Változó rekreációs igényekhez történő innovatív alkalmazkodás városi zöldinfrastruktúra (17. old.) településszegélyen lévő kiserdők, gyepek, szegélyek, vízpartok... (41. old.) Elegendhetetlen a parkok, mezsgyék, tájkeretek, városi erdők állapotfelmérése, s a hosszútávú célok, prioritások, s azok eléréséhez szükséges erőforrások, teendők meghatározása.	Egyetértünk, megfelelő állapotfelméréseket követően határozhatók meg a zöldinfrastruktúra fejlesztések.
36.	Vérteserdő Zrt.	1.	1.6 Diverzifikált ipar és gazdaságfejlesztés mezővédő erdősítés (23. old.) A mezővédő erdősávok régiószintű felülvizsgálata, állapotfelmérése. Helyreállítási koncepció. A helyi klíma kialakításában, termés hozamok fokozásában, szélkárok és a települések por elleni védelmében a szerepük megkérdőjelezhetetlen.	Az 1.7. intézkedés tartalmazza az állapot-vizsgálatok szükségességét. Feltétlenül javasoljuk ezen vizsgálatok és koncepciók elvégzését.
		2.	2.3 Helyi adottságokon nyugvó gazdaságfejlesztés A helyspecifikus gazdaság fő pillérei az agrárium, illetve turizmus. (31. old.) A gazdasági célok megvalósulásához a vidéki népesség helyben maradását, képzését elősegítő programok is szükségesek lesznek.	Az emberkincs prioritás tartalmazza ezen intézkedés-elemeket.
		3.	1.2. Barnamezős területek újrahasznosítása 2.4 Komplex síkvidéki és dombvidéki tájfejlesztés, tájgazdálkodás klímastabik erdőtömbök - a nagy erdőtömbökhöz újak kapcsolása (32. old.) Fontosnak érezzük, hogy kiemelt hangsúlyt kap a vizsgálat során a „Barna mezős területek újra hasznosítása”, amely lehetőséget adhat további erdőtelepítések létesítésére, a meglévő erdőtömbök fenntartása mellett.	A 2.4. intézkedésben: a településtesttől elszakadó külterületi barnamezőkkel a felsorolást kiegészítettük (pl. felhagyott katonai területek, amelyek erdősítése természetvédelmi szempontból támogatható).
		4.	2.2 Ellátó infrastruktúra fenntartható fejlesztése Hulladékgazdálkodás fejlesztése, a hulladék-körforgás erősítése Az ellátó infrastruktúra kiemelt területe és más gazdasági ágak számára kiemelt alapanyag forrása a hulladékgazdálkodás, mely a vidéki térségekben is nagy relevanciával bír. A hulladékgyűjtés-és hulladékkezelést helyi, települési szintre is érdemes lenne "levinni". Nagy problémát okoz több településen, hogy nincsenek helyben hulladékgyűjtő udvarok. Az évenkénti lomtalanítás sem oldja meg azt a problémát, hogy a nem megfelelő helyre kihelyezett hulladék a környezetet, a településképet és a természeti környezetet károsítja. Célszerű lenne településenként (vagy 2 település együttműködésében) helyi hulladékudvarokat, gyűjtőket kialakítani, ahová a lakosság elszállíthatja a hulladékot. Célszerű lenne ezen felül az évek alatt felhalmozott, veszélyes hulladék tárolására is alkalmas helyeket kialakítani, vagy a lomtalanítás során a veszélyes hulladékok összegyűjtésére is alkalmat találni. Ezáltal csökkenthető lenne a természeti környezetbe kihelyezett illegális hulladéklerakók száma.	Az intézkedést kiegészítettük.

VÉLEMÉNYEZŐ SZERV (Szervezetek)		VÉLEMÉNY		VÁLASZ
37.	Vértes-Gerecse Vidékfejlesztési Közösség	1.	2.3 Helyi adottságokon nyugvó gazdaságfejlesztés A KKV-k, az őstermelők, a családi gazdaságok (ŐCSG), mezőgazdasági társaságok (CSMT), szövetkezetek, erdőbirtokossági társulatok, valamint a kiegészítő jövedelemtermelő tevékenységek együttműködő rendszerével, valamint a rövid ellátási láncok (REL) továbbfejlesztésével stabil, fenntartható, helyi szinten is megjelenő körforgásos gazdaság alakítható ki. A 2014-2020-as időszakban sajnos Komárom-Esztergom megyében nem jött létre egy REL csoport sem. A Vidékfejlesztési Program, vagy a megye által koordinált operatív program keretében a REL alapú szerveződések célszerű lenne támogatni, a feltételeket olyan formába hozni, hogy az a csoportba integrálódó helyi termelők számára hosszú távon fenntartható legyen. A finanszírozást előleg formájában szükséges biztosítani a csoport és a csoport tagok számára is.	A stratégia tartalmazza a REL fejlesztési célokat.
		2.	4.4 Kerékpáros folyosók hálózatosítása / Indikátorok / 4.3. intézkedések Korszerűsített közösségi közlekedési létesítmények (várók, buszöblök) (db); A korszerűsített kitétel feltételeit célszerűnek tartanánk részletezni: szilárd várakozó peron/fedett utasváró/kiépített közvilágítás stb...	A fejlesztést komplexen célszerű értelmezni és elvégezni, ezért nem javasoljuk az indikátorok kibővítését.
38.	VOLÁNBUSZ Zrt.	1.	4.PRIORITÁS: ELÉRHETŐ MEGYE / Szereplők MÁV-VOLÁN Javítás MÁV-VOLÁN Csoport	A közösségi közlekedési szolgáltató gazdasági társaság általánosan szerepel a szereplők között, ezért a MÁV-VOLÁN csoport külön történő nevesítése nem indokolt.
		2.	10. ábra: Közlekedési hálózatok Javasoljuk a www.volanbusz.hu honlapon elérhető megyei autóbusz-hálózati térkép szerepeltetését is a közúti és vasúti kapcsolatokat ábrázoló térképek mellett	Köszönjük, de az ábra a területrendezési tervek által jóváhagyott meglévő és tervezett közúti közlekedési és vasúthálózatot ábrázolja. Az autóbuszhálózati térképet csak akkor lenne érdemes bemutatni, ha az a stratégiai programnak megfelelően, újjászervezett hálózatot mutatna.
		3.	Egyetért, javaslatot nem tesz	Köszönjük
39.	VOSZ	1	Támogatja és elfogadásra javasolja	Köszönjük
40.	Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács	1.	Támogatja és elfogadásra javasolja	Köszönjük